

Libri genesis

De muneribus premissis esau
Capitulum. LXXX.

Iacob aut abijt

itinere quo ceperat. fuitque ei obuia
multitudo angelorum et ob hoc vocauit locum
illum manaim. id est castra. quia ibi vidit ange-
los quasi paratos defendere eum a fratre quem ti-
mebat. Misit autem ab illo loco nuncios ad fra-
tres. qui explorarent fratris animum. Qui reuerti
nunciauerunt esau sibi occurrerent pacificum. cum
quatuor milibus viris. Timuit ergo iacob. non de promissione
angelorum diffidens. sed more hominum perturbatus. Et
dimisit populum quem secum erat in duas turmas. an-
cillas et liberos earum in prima turma. In secunda li-
beras et filios earum. ita tamen quod in extremitate eius po-
suit Rachel et ioseph tamquam chariores. Quamquam
errauerunt putantes tertiam turmam Rachel et io-
seph habuisse. Sic autem dimisit. ut si veniret
esau ad nocendum. et propter percuteret turmam. reli-
qua fugiens saluaret. Sepauit autem ibidem his
quae habebat mueras fratri suo quaeque pulchri-
ora et rariora. et diuersorum generum animalia. Misit
etiam ea per diuersos nuncios spatium ponens inter gre-
gem et gregem. ut ex frequentia muerum sese sub se-
quentium multa esse putarent. ut mueribus si quid
dignationis esset adhuc in esau placaret. Pre-
cesserunt ergo munera. ipse adhuc homo erat in ma-
nais. Cuiusmodi etiam diluculum. traduxit vx-
ores et filios cum omnibus ad septuaginta per vadum
iaboch. Ioseph dicit quod torretur nomine iaboch
traherent. et quia in genesi legitur. cum orasset iacob
timens fratrem. dixisse. in baculo meo transiui ior-
danem istum. et nunc cum duabus turmis regredior.
forte iordanis dicitur quem pertransiuit. et quia ibi calcu-
losus et torrens dicitur vadum

iaboch. Forte autem vi-
cio scriptoris per iacob
legitur iaboch. et ex tra-
situ illo sortitum est hoc
nomen vadum iacob

Secundo miliario a
iordane in finibus ydu-
meae est torrens iaboch
quem transiit iacob.

De lucta iacob cum angelo et muta-
tione nominis. Cap. LXXXI.

Ubi aut prece-

deret turme. solus in ripa fluminis

remansit ut oraret. Et ecce vir luctabat cum eo
usque mane. qui tetigit latum. alias leuam nervum
femoris eius. et emarcuit. Quamquam et iacob proposuit
se decipere non comesturum nervum. et id ipsum po-
steritas eius obstruat. Cumque ascenderet aurora
dixit vir ad eum. Dimitte me. Qui dixit ei.
Non dimittam te. nisi benedixeris mihi. Quis
autem querenti nomen eius. ait se vocari iacob. Re-
quirit inquit ille appellabit nomen tuum iacob.
israel. quia si deus fortis fuisti. quanto magis
protrahe dies proualebis. Et ita benedixit iacob mu-
tando ei nomen. et confortando ne timeret fratrem
Quem deus stetit inimicus. factum est ei in signum. quia
inimicus staret pro fratre. Ioseph dicit huius nomen
israhel hebraice sonare. reluctantem angelum sacrum
In libro autem nominum hebraeorum. interpretatur vir vi-
dens deum. is enim vir. heh nomen dei est. ra homo vi-
dens dicitur. vel mens videns deum. Hanc autem inter-
pretationem dicit Hieronymus non tam vere quam
violenter factam esse. Illam ioseph dicit se in he-
braeo non inuenisse. et dicit illud nomen sonare
principes cum deo. Sic enim angelum interpretatus
fuisse asserit. Si deus princeps vel fortis fuisti
etc. Vocauitque iacob locum illum phanuel. id est fa-
cies dei. et ait. Vidi dominum facie ad faciem et sal-
ua facta est anima mea. id est deus valde territa plu-
rimum confortata. Cumque transgressus esset pha-
nuel. ortus est ei sol et claudicabat.

De occursum esau et emptioe agri
in sychem. Capitulum. LXXXII.

Leuans autem

oculos vidit esau et cum eo. quatuor milibus viros
Et procedens utraque turmam quam fecerat adora-
uit per septem dies. Currens autem esau am-
plexatus est eum. et deosculatus eum. et quod qurens
cui essent mulieres et pueri. cum accepisset per-
tinere ad iacob. accessit et deosculatus est eos. Cum
que nollet esau munera promissa retinere. se plu-
rimum abundare dicens. ait iacob. Si inueni
gratiam coram domino meo. accipe munusculum de
manu mea. sic vidi faciem tuam quasi viderem vul-
tum dei. alicuius potentissimi. Non enim credebat
illum deum. aut in tantam propiusset insaniam vel adul-
tationem. Reuersus est ergo esau in die illa in seyr
villas. in quam de nomine suo sic dixerat. Jacob

aut inde pcedēs fixit tabernaculū ī loco quē ob h̄ dixit sochot. i. tabernaculū. de q̄ dicit Hieronymus: Sochot ē vsq; hodie ciuitas trās iordanē ī pte sicopoleos. vbi gedeon trāsierat iordanē. cū locut⁹ ē ad viros sochot. Sz mirū ē. q̄ dixit trās iordanē. cū iacob h̄z q̄sdaz iā dicit⁹ sit trāsisse iordanē cū esset ī sochot. Forte trās iordanē dixit respectu mesopotamię d̄ q̄ redibat iacob. v̄l poti⁹ nō dū trāsierat iordanē. s̄ iaboch. Cū aut̄ dixit supra iordanē istū. nō p̄sentē mōstrauit. s̄ nō tū terminū iudeę indicauit. Abijtq; de sochot ī salē vrbē. s̄ sichimoz. i. ī sichē. A sichē enī sichimī v̄l sichimitē dicti sūt. 7 forte binomia erat. Vel vt hebr̄i tradūt moyses eaz tūc tū vocauit salē. i. p̄sumatā 7 p̄fectā. qz ibi fem̄ ur claudicat̄ iacob sanatū sit. Porro iacob emit iuxta oppiduz ptem agri ab emoz rege sichimoz 7 a filijs eius. c. agnis. habitauitq; ibi. 7 erecto altari īuocauit fortissimū deum israel.

De morte sichimitarū pro raptu
dine Capitulum. LXXXIII.

Egressa est autē

dina vt videret mulieres regionis illi⁹ qz vt ait ioseph⁹. Sichimitis solēnitatē habētib. sola trāsiiit ad vrbē emptura ornāmēta mulierū puīcialiū. Quā vidēs sichem fili⁹ regis adamauit eā 7 rapuit. et vī oppressit. Xginē cōglutinata ē aīa ei⁹ cū ea 7 ait patri: Accipe mibi puellā hāc cōiugez. Egressoq; rege cū filio ad iacob. filij iacob veniebāt de agro. 7 irati siluerūt. Regi autē querētī vicariā eoz amicitia 7 societate eoz 7 vt mutua p̄traherēt cōiugia 7 sichem offerēt multa 7 p̄mittētī āplioza. responderūt in dolo. Illicitū ē apud nos fēderari ī circūcisīs s̄ circūcidamini 7 erim⁹ p̄ls vn⁹. Placuit emoz 7 filio eius oblatio alias optio. nec distulit adolescēs qn̄ statim īpleret. 7 ītrantes vrbē p̄suaserūt p̄lo. 7 circūcisi sūt oēs. Et ecce tertia die qn̄ grauissim⁹ ē dolor vulneruz symeon 7 leni arreptis gladijs p̄fidenter vrbem ingressi sūt. 7 interficētēs oēs masculū in ea tulerūt de domo sichem sorore suā. cete

ri x̄o fratres irruerūt sup̄ occisos. 7 deplati sūt vrbes. puulosq; 7 vxores captiuos duxerūt. Ioseph⁹ tū dicit cū esset festiuitas. et sichimitē requie. 7 epulis vterēt. incūctantē p̄mis custodijs assistētes dormiētes interficerūt. q̄ agnito dixit ad iacob: Symeon 7 leni turbastis me. 7 odiosū fecistis habitatoribus terre hui⁹. p̄cutiēt me. 7 delebor ego 7 dom⁹ mea. Dñs aut̄ p̄fortās eū ait ad illuz Surge 7 ascēde in bethel 7 habita ibi. 7 fac altare vbi apparui tibi. s̄ p̄ns s̄ctifica tuos. Iacob x̄o p̄uocata domo sua dū purgaret suos. inuenit deos laban vt ait ioseph⁹: Ne qz enī sciebat. eo q̄ rachel celasset eos ī terra sub arbore. Et ait suis: Abijcite deos alienos 7 mūdāmini. 7 ascēdam⁹ ī bethel. d̄ sichē enī attulerāt etiā idola. 7 iāures. i. ornamenta idolorū. a pte totū. q̄ oīa fodit iacob sub terebintū. q̄ ē post vrbes sichē. Tradūt quidā q̄ ea tulit dauid ī hierlm. 7 p̄flauit ī materiā tēpli qd̄ facere disposuerat. Porro terror dī inuasit finitimos ne p̄sequerētur iacob. Qui p̄fectus venit ī bethel. 7 edificās ibi altare dño obtulit ei iuxta id qd̄ p̄ns vouerat. Eo tpe mortua ē delbora nutrix rebecca. 7 sepulta ē iuxta bethel sub terebinto. Et vocatum est nomē loci illi⁹ querc⁹ flet⁹. Et nota q̄ h̄ videt⁹ q̄ querc⁹ 7 terebint⁹ idē sūt. Apparuitq; ei itez dñs 7 ait: Nō vocaberis vltra iacob. sed israel erit nomē tuū. Et appellauit eū israel. Ecce patet. qz supra nomen p̄misit tantū. hic aut̄ imposuit.

De morte rachel in partu' beniamin
Capitulum. LXXXIII.

Egressus autem

inde iacob venit verno tpe ad terrā q̄ ducit effratam. id ē. bethleē. Et est anticipatio. post enī dicta ē effrata ab vxore caleph q̄ ibi sepulta ē. Ibiq; cū parturiret rachel cepit periclitari. tū peperit filiū. Egredeute aut̄ aīa p̄ dolore partus. moriēs vocauit filiaz benoni. id est. filium doloris. Pater autem circūcidit eū. 7 vacauit filum beniamin. id est. filium dextere. Sepulta ē ergo rachel in via q̄ ducit bet bleē. 7 sola inter co

gnatos honore sepulture abraę habere nõ
mervit. Erigitq; iacob titulũ sup sepulcrũ
ei⁹. q̄ apparet vsq; i p̄sentẽ diẽ. Et egressus
inde fixit tabernaculũ trans turrim ader. id
est. turrim gregis. Hęc locũ dicũt hebrei.
vbi post edificatũ est tẽplũ. 7 dictũ q̄si quo.
dã vaticinio turrim greges. i. p̄gregationis
future ad tẽplũ. S; hieronym⁹ ait. locũ esse
iuxta betbleẽ. vbi vñ ageloz grexi tortu dñi
cecinit. vñ iacob greges suos pavit. nomen
inde loco relinquẽs. Lũq; habitaret ibi ru.
ben dormiuit cũ bala combina patris. qđ tñ
nõ latuit iacob.

De morte ysaacet regibus edoz
Capitulum. LXXXV.

Enit etiaz ad ysa

ac patrẽ suũ i ciuitate hebron. 7 iam
mortuã inuenit matrẽ. Nec multũ etiaz post
aduentũ ei⁹ cõpleti sunt dies ysaac. c. lxxx.
annoz. vñ p̄m iosephũ. c. lxxxv. añoz. Et ap
positus ẽ p̄plo suo plen⁹ diez. 7 sepelierũt eũ
filij ei⁹ esau 7 iacob. in spelũca duplici. Hęc
terminat p̄mus liber iosephi. Porro mor
tuopatre ditati sũt esau 7 iacob. ita qđ eos ter
ra nõ caperet. Et redijt esau ad montana q̄
dimiserat. 7 dicta ẽ terra ydumẽa. ab edom
q̄ p̄us bosra dicebat. Enumerãs enĩ moyses

xij. reges terre illi⁹ a
p̄mo vsq; ad vltimũ
quem videre potuit
ait: Et reguit post
bale iobal fili⁹ care
de bosra. 7 hũc dicũt
qđã fuisse iob pne.
potẽ esau. S; hebrei

stra dicũt. vt sup dictũ ẽ. Videt etia i gene
si. qđ eadez terra añ esau etia dicta fuit seyr
Enumerat enĩ filijs esau. enumerat p̄ncipes

hozeoz. q̄ fuerãt i tra
ante esau. de quibus
incipit sic. Isti sũt fi
lij seir hozei habita
tozes t̄re. zc. hozeos
enĩ expulit esau vt le
git i paralipomenon

Cum moyses fuerit
a iacob q̄rt⁹. ab esau
q̄nt⁹. nõ vidit. xij. re
ges edo. Ideo solue
p̄ h qđ seq̄t. Quidã
tamẽ dicunt.

Sub mōte seir da
masc⁹. ydumẽa est i
tra damascena naz
et esau habitauit
damascũ. Themã
metropol ẽ ydumẽe

Quidã tñ dicũt hic
enumeratos reges q̄
fuerũt in edom. añq; q̄
filij israel habuissent
regem scilicet. saul 7
dicũt hęc enumerati
onem esse appositam
ab esdra. q̄ scire potu
it eam. In enumera
tione ho istoz legit
de ana filio sebeon cu
ius filiã duxit esau. q̄ iuenerat a quas cali
das i solitudine dũ pasceret asinas patris
sui. Hebreũ hũc ẽ inuenit iamnũ de qđ vt ait
Hieronym⁹ varie dispntãt hebrei. Dicũt
qđã iamnũ maria qz lacũ inuenit in beremo
Alij putãt a quas calidas lingua punica q̄
affinis ẽ hebreę. h noie dici. quas greci ter
mas vocãt. Alij dicũt eũ onagros alinab⁹
admisuisse. vt inde veloces asinos nascerẽ
tur. q̄ vocãt iamnũ. Alij dicũt iamnũ associ
ationẽ. qz p̄m⁹ asinis equas fecit ascẽdi vt
muli nascerẽt. Et notandũ qz i recapitula
tiõe filioz esau posuit moyses alia noia vro
rũ ei⁹. ab illis q̄ añ posuerat. Dicit etia iose
ph⁹. qđ amalech esau fili⁹ naturalis de cõcu
bina habitauit i pte ydumẽe. qđ galolitidĩ
cebat. 7 dixit eã amelechitẽ. His ho p̄ter
missis trãseundũ ẽ ad generationẽ iacob.

Sextũ incidens. Ca. LXXXVI

De tempore pro

methe⁹ frater atblãtis. p̄m⁹ dicit⁹
est fecisse hoies. tu 7 qz rudib; doctos fecit. tñ
qz legit fecisse imagines hoim. quas arte q̄
dam ambulare fecit. Inuenit etia p̄m⁹ anu
lum. h ferreũ. 7 inclusit gemam. vñ 7 vngulũ
vocauit. qz sicut vnguis carne. sic gemma
metallo circũdat. Tradidit etia vt i quarto
digito quẽ medicũ vocãt poneret ad orna
tum. digniorẽ hũc reliq; dicẽs. qz ab ea vs
q; ad cor qđãz vena ptingat. Dicit etia ea
tempestate triptolom⁹ in nauĩ. in qua pict⁹
erat draco i gretiã venisse. 7 ampliãsse agri
culturam. Ceres ho p̄ter istrumẽta arandi
etiam mensurari granũ. adinuenit. cu 7 p̄us

in arconijs segetes poneret. et triticum paceruos numerabat. unde et a grecis dicta est demetra. Tunc etiam thelthines victi et exules ibidem condiderunt.

De venditione ioseph
Capitulum. LXXXVII.

Ioseph cum sede

cum esset annorum palcebat gregem patris sui. Sciendum est quod ante mortem ysaac. xii. annis venditus est ioseph. Quod sic probatur Sexagenarij erat ysaac cum natus est iacob. et c. lxxx. annorum mortuus est. ergo. c. xx. annorum fuit iacob in morte patris. in venditione autem filij. c. vii. annorum fuit. Cum enim venit ad ioseph in egyptum. c. xxx. annorum fuit. hoc inter descensum in egyptum et venditionem ioseph. fluxerunt. xxij. anni. Ioseph enim. xvij. annorum erat cum venditus est in egyptum. et. xxix. quando venit ad eum pater. Redit ergo moyses ad id in quod pretermiserat. Dum ergo rediret iacob de mesopotamia. et nondum venisset ad patrem. adhuc vivente rachel. hoc ioseph facta est venditio ioseph in hunc modum. Viderunt eum fratres sui quia a patre plus ceteris amabat. tum quia in lenectute genu erat eum. tum quia prestantior corpore. et sapientior ceteris erat. Acculauerat quod fratres apud patrem crimine pessimo. vel de odio in ipsum. vel de coitu cum brutis. Juxta opinionem quondam sequentium ordine gen. i. lolum ruben pro concubina patris. fecitque ei pater tunicam polymitam

Polymitam pronunciant quodam correpta penultima. quia componitur a polis quod est plura. et micos quod est licium. sic examinatus ab exa quod est sex. examinatum. quasi habens vij. litra. et tunc penultima correpta.

vel manu vel acupictam. Vel hoc a qlaz tunicam astragoleam id est. talarem. vel hoc symachum tunicam manicatam id est. manicas habentem. Alij colobijis utebantur. ut expeditiores essent. Potest tamen dici manicata. id est. manu picta acu. s. supinducta. Causa tamen odij maior fuit visio somniorum. Retulit enim fratribus somnium quod viderat dicens. Putabam vos ligare

manipulos in agro. et vestros manipulos adorare manipulum meum stantes. Qui dixerunt. Numquid rex noster eris. aut subiciemur ditioni tue. Aliud quod somnium presente patre retulit eis. Vidi quasi solem et lunam et undecim stellas adorare me. Increpanit eum pater. et ait. Numquid ego et mater tua et fratres tui adorabimus te super terram. Potuit hoc congrue dicere. quia mater adhuc vivebat nec tamen mater eum adoravit. quia non descendit in egyptum. Nec pater legit eum adorasse. quia nec ioseph hoc iussisset. sed fratres adoraverunt. et parentes in filijs. Cumque fratres in pascendis gregibus morarentur in sichem. misit eum pater de valle hebron ut videret quod fieret circa fratres et pecora. Cumque non invenisset eos in sichemis. inlecutus est eos in dotaim. Qui cum vidisset eum procul mutuo loquebantur. Ecce somniator venit. venite occidamus eum. et mittamus cadaver in cisternam veterem. dicimusque fera pessima devoravit eum. Ruben autem volens liberare eum aiebat. Non effundamus sanguinem eius. sed vivum projiciamus eum in cisternam. ne pater una perimatur et mater in luctu. Hic vult iosephus matrem adhuc vixisse. Rudantes ergo eum tunica polymita miserunt in cisternam in qua non erat aqua. et recessit ruben meliora querens pascua. Dum autem sederent comedentes panem. viderunt bysmaelitas venientes de galaad. portantes in camelis aromata et resinam et stactem. id est. myrrham in egyptum. Dixitque iudas fratribus suis. Melius est vendiderit bysmaelitis puer. et manus nostre non polluantur celando sanguinem eius. Caro enim et sanguis noster est. Et vendiderunt eum madianitis. xxx. argentis. Eosdem vocat madianitas quos et bysmaelitas Madian tamen de cethura filius abrahe. et bysmael de ager. et filios de diversis uxoribus legit separasse abram ab inuicem. Forte separati prius postea redierunt in unum. et facti sunt unum populum. retinentes utriusque parentis nomen. Vel vera est hebreorum opinio quod dicunt agar et cethuram unam fuisse. et ita forte non quod separati fuerunt. Reversus autem ruben ad cisternam non invenit puerum. et credens eum interceptum scissis vestibus evulabat. hoc accepto quod viveret

quieuit. Tulerunt autem vestes ioseph et eius tunicam in sanguine hedi tinxerunt et miserunt quosdam qui ferret ad patrem et diceret: Hanc inuenimus. vide si filij tui est tunica. Quam cum agnouisset pater ait: Fera pessima deuorauit filium meum ioseph. Scissis vestibus et indutis cilicio luxit filium multo tempore. Congregatisque filiis ut leniret dolorem patris. noluit eos audire sed dicebat Descendite lugentes ad filium meum in infernum. Erat enim tunc in inferno quidam locus beatorum longe semotus a locis penitentibus. qui ob quietem et separationem ab alijs sanctis dicebat. sicut sinu maris dicimus. Et dicitur etiam sanctus abraham quod etiam abraham ibi erat in sustentatione usque ad mortem christi. Qui dicitur et prima via credendi. non quod promissum crediderit. sed quod promissum pro fide unius dei persecutionem passus. quia de chaldea expulsus.

De ingressu ioseph in egyptum.

Capitulum. LXXXVIII.

Adianite vero

vendiderunt ioseph in egyptum puthphari eunucho. magistro militie pharaonis. Alij dicunt archimachero. id est. principi cocorum. Machera enim coquina dicitur. vel securis cocorum a machere. quod est occidere. Recabhorret a vero: quod apud plures nationes dapifer principis. honorabilior est et princeps militum. Hunc iosephus vocat petefen. sed hieronymus non bene translatum nomen esse asserit. Hic habuit uxorem et liberos quod et ioseph filiam ipsius duxit uxorem. nec de eunucho regis fuit. quod paruuli castrabantur. Sed tradunt hebrei quod videtur ioseph elegantem emit eum ut misceret ei. Dominus autem custodiens ioseph illum a deo in frigidauit. ut deinceps impotens fuerit coire. et tanquam eunucho esset. itaque videtes eum ierofanti arefactum de more suo eum pontificem heliopolos. id est. domus solis creauerunt. et honoratio erat quod ante in principatu.

Quod iudas genuit phares et zaram de thamar. Capitulum. LXXXIX.

De tempore ante

quod ioseph vendit esset. quod hoc etiam intersertum est per recapitulationem discedens iudas a fratribus suis.

is. iuit ad virum adolamitem nomine byram et accepit ibi uxorem nomine sue filiam chananei. quam peperit ei filium primogenitum her. deinde

Aliud est recapitulatione si cum quod prius factus est post dicitur Aliud anticipatio cum prius dicitur quod factus fuerit quid.

onam post sela. Dedit autem iudas her primogenito uxorem nomine thamar. Fuit autem her nequam. id est. abutens vasculo uxoris. et occisus est a domino. id est. inuentus est mortuus in thoro iuxta uxorem. Et dixit iudas ad onam ut ingrederetur ad eam ut suscicaret seminem fratris. In quo patet quedam in lege post scripta. que ante eam sunt obseruata. Qui indignas sibi non nasci filios fundebat seminem in terram. id est. inutiliter uxores cognoscere satagebat. Et percussit eum dominus. Remisitque iudas thamar ut esset vidua in domo patris sui donec cresceret sela. quo adulto timuit eum dare thamar. et dissimulabat. Mortua est autem sue uxore iudae. Qui consolatione accepta post luctum ibat ad tendendas oues cum hyra opilione suo. Quod audiens thamar depositis vestibus viduitatem assumpsit teristrum. seditque in biuio itineris quod ducit thamnā. hebreum sonat in oculos sedit. Sic enim vocant biuium ubi diligentius debet aspicere viator quo gradiat. Quam cum vidisset iudas suspicatus est caesam. id est. scortum. Cui et dixit: Sine me ut coiam tecum. Quae ait: Quid dabis mihi. Et ille: Mittas tibi heddum de grege. Et illa patiar quod vis. si dederis mihi arrobonem. et dedit illi anulum et armillam et baculum quem gerebat pro arra. Ad unum ergo concubitus concepit mulier geminos et abijt receptis iterum viduitatis vestibus. Misitque iudas heddum pro pastorem. Qui cum venisset et non inueniret eam. redijt ad iudam sine pignoribus. Post tres autem menses dictum est iudae: Fornicatus

cata ē thamar. 7 vter⁹ ei⁹ intumuit. Qui ait
 Producite eam vt cōburat. Que cū duce
 retur ad pgnā. misit socero suo pignora di
 cens. De viro cui⁹ hęc sūt cōcepti. Qui ait:
 Justior me est. qz non tradidi eam sela filio
 meo. hęc fecit ne periret semē filij mei. Atta
 men vltra non cognouit eas iudas. Instan
 te vero partu apparuerūt duo in vtero. et in
 ipsa effusione vnus ptulit manum ī qua li
 ganit obstetrix coccinū. et ait: Hic egrediet⁹
 prior. Illo quoqz retrahēte manū egressus
 est alter. Dixit quoqz mater: Quare ppter
 te diuisa est a fratre tuo maceria. et ob h̄ vo
 cavit eum phares. Maceriā dixit membra
 nam secūday vel secundinarū qua inuolui
 tur puer in vtero. 7 diuidit in partu 7 seqt⁹
 puerū. Postea regressus ē alter cū coccino
 7 dicit⁹ est carā. id est. oriens. qz p̄mus ap
 paruit. vel qz plurimi iusti ex eo nati sūt. vt
 legitur in paralipomenon. Tamen super li
 brum regū ī principio tertij libri legit. Ob
 stetrix ī genesi coccinū ligauit in manū pha
 res. 7 ab eo qz parietē diuiserat nomen pha
 res forte sortit⁹ est. Forte post coccinū tulit
 de manu carā. 7 alligauit phares. vt a simi
 lib⁹ gemellis p̄mogenit⁹ distingueretur.

De incarceratione ioseph.

Capitulum. XC.

Git ioseph du

ctus est in egyptū. emitqz eum pu
 tiphar eunuchus. fuitqz dñs cū eo. domūqz
 dñi sui creditā sibi gubernabat. Benedixit
 qz dñs domui egyptij ppter ioseph qui tñ
 aliud de oibus non nouerat nisi panē quo
 vescerat. Factum est autē qd dña sua oculos
 iecit ī ioseph 7 ait: Dormi mecum. Qui re
 spondit: Oia sua tradidit mihi dñs meus
 ppter te. Quō ergo hoc possum facere. imo 7
 peccare in deū meū. Accidit autē vt ait iose
 phus. vt publica festiuitas instaret. cui etiā
 mulieres interesse debebant. Tunc illa egri
 tudinem simulauit viro. captans ob h̄ soli
 tudinem 7 silentium. vt exoraret ioseph Et
 apprehēsa lacinia pallij ioseph. ait illi: Dor
 mi mecum. Qui iratus relicto pallio in ma

nu ei⁹. egressus est foras. Illa contemptam
 se dolens in argumentum fidei recentū pal
 lium ostendit marito reuertendi. dicēs: In
 gressus est ad me seruus hebre⁹. vt illuderet
 mihi. Ille nimis credulus coniugi. vincitqz
 ioseph tradidit in carcerem regis. Fuit autē
 dñs cum illo. 7 dedit illi gratiam in conspe
 ctu dñi carceris. qd carcerem et vinctos ī cu
 stodia eius posuit.

De expositiōe somniorū pincer
 ne et pistoris. Capitulum. XCI

Accidit autē vt

pincerna regis et pistor in eundez
 carcerem mitterent. et ioseph ministrabat
 eis. Videruntqz ambo somnium nocte vna
 Quos cū mane vidisset ioseph tristes sci
 scitatus est ab eis causam doloris. Cūqz ac
 cepisset p somnio eos dolere. ait: Referte mi
 hi quę vidistis: Nūquid non dñi est inter
 p̄tatio: id ē. nunquid adiutorio dei potest ī
 ter p̄tari: Et ait p̄posit⁹ pincernarū. Vi
 debam coram me vitem et in ea tres fūdos
 oculos. scz vnde funduntur palmites. Alij
 ponunt tria flagella. vel tres ppagines qd
 idem est. et paulatim crescere gēmas et post
 flores vuas maturescere. p̄mebamqz vuas
 in calicem pharaonis. quem tenebaz dabā
 qz poculuz pharaoni. Et ait ioseph: Deus
 dedit in bonum hominib⁹ vsum vini vnde
 7 ipsi libatur. soluit lites 7 tristitias. 7 bona
 est eius visio. Tres autez propagines tres
 sunt dies post quos restituet te pharao in
 gradum pristinu. Memento mei dū bene
 fuerit tibi. vt suggeras regi vt educat me d
 isto carcere. qz d terra hebreoz furto subla
 tus sum. 7 hic innocens in lacum missus sū
 Tunc ait pistor: Vidi qz haberem tria cani
 stra farine super caput meum. et in superio
 ri me portare cibos qui fiunt arte pistoria.
 auesqz comedere ex eo. Iosephus vero ait.
 duo canistra plena panibus. tertiu vero ob
 sonio. varijsqz cibis qualia solent regibus
 ministrari. Hęc⁹ habet tria canistra codri
 ctio. id ē. panum secūdoruz. et potuit esse qd
 etiam in supiori essent panes secundi. super

quos essent panes pmi. de quibus edebat pharao. Et ait ioseph: Mallem me esse interpretem bonorum. Tres adhuc dies sunt. post quos pharao suspendet te in cruce. et comedent aues carnes tuas. Exinde dies tertius natalicius pharaonis erat. et inter epulas recordatus pincernę restituit eum. pistores vero suspendit. oblitusq; est pincerna interpretis sui.

De sublimitate ioseph pro expositione somniorum. Capitulum. XCII.

Est duos annos

vidit pharao somnium. Putabat se stare super fluvium de quo ascendebant septem boues crasse. obesiq; carnibus. id est plenis quasi obesum educatis. et post alie septem emergebant de flumine. summa confectę macię et deuorabāt priores. Expergefactus pharao rursus obdormiuit et vidit aliud somnium. Septem spice plene pullulabant in culmo vno. alieq; totide iuxta oriebantur tennes et percussę vredine. et deuorabant priores. Territus pharao conuocauit coniectores et sapientes egypti nec erat qui interpretaretur. Et recordatus est pincerna ioseph et eius suggestio ad regis imperium eductus de carcere ioseph totonderunt. Uniuncti enim et exules incrementa crinium patiunt. Et veste mutata oblatus est regi. Rex apprehensa manu eius dextera ait: Vidi somnia. nec timeas edissere quicquid sit. Narrauitq; quod viderat. et ait ioseph. Somnium regis vnum est id est vnius significationis. que facturus est deus ostendit pharaoni. Ecce septem anni venient fertilitatis magnę in vniuersa terra egypti. quos sequentur alij septem tate sterilitatis. vt obliuioni detur cuncta retro abundantia. Ad idē sane spectant boues et agricole et spice. et somnii repetitio. firmitatis est indicium. Quod autem iuxta fluvium vidisti. causa fertilitatis et sterilitatis ex flumine maxime oriatur. Nunc ergo prouideat rex virum qui quintam partem frugum per septem annos fertilitatis congreget in horrea regis vt seruetur aduersus futuram paratam famem.

Pharao utrumq; miratur in ioseph. et somnii solutionem et consilij discretionem. dispensationemq; huius rei comisit ei dicens quod spiritu dei plenus esset. Ecce ter iam insinuatus est spiritus dei. primo ibi. Spiritus dei ferebatur super aquas. secundo ibi. Non permanebit spiritus meus in hominibus istis tertio hic. Tulit ergo pharao anulum de manu sua. et dedit in manu eius. et collo torquem auream circumposuit. et fecit eum secundum in regno. Ascenditq; currum regis ioseph clamante preconem vt omnes coras eo genua flecterent sicut coras rege. Hebrei tamen tradunt preconem non clamasse ad genuationem. sed abrech quod sonat pater tenerrimus. Abba enim pater. rech delicatus vel tenerrimus. quasi diceret. Et si tate tener. tamen sapietia pater. Et ait rex ad ioseph. Ego sum pharao. iuramentum est. et est sensus. Sicut verum est me esse pharaonem. sic verum est quod dicam. Absq; tuo imperio non mouebit quispiam pedem aut manum in egypto. in non egrediet quispiam hinc sine nutu tuo. neq; publicis fungetur officijs. Et vocauit eum ligna egyptiaca phaecephane id est saluatore mundi. quod grece pontifex nec dicitur. hebraice tamen sonat absconditorum inuentorem.

et dedit ei asenech filias putifar domini sui virgines. Triginta annorum erat ioseph quando stetit coras pharaone natiq; sunt ei duo filij pusq; veniret fames Vocauitq; filium primogenitum manasses. quod est obliuio dicens: Oblivisci me fecit deus laborum meorum. et domum patris mei. Secundus vocauit effraim. quod est fructificatio dicens: Crescere me fecit deus in terra paupertatis mee.

Hebrei in excusationem ioseph de matrimonio alienigenę dicunt iob post flagellam duxisse dinam filiam iacob. et ex ea suscepisse filias. de qua et putifare nata est asenech.

De ingressu fratrum ioseph in egyptum. Capitulum. XCIII.

Joseph collegit

granū septē annis. q̄b⁹ transactis
venenrunt anni inopię. Et clamavit p̄plus
ad pharaonē alimēta petens. Quibus ille
respondit: Ite ad ioseph. Aperuitq; ioseph
horrea ⁊ vendidit egyptijs. Alię etiā puñcię
veniebāt ī egyptū. vt emerēt elcas. pecunia
ho tradebat archarijs regis. Audiēs autez
iacob q̄ elcę vēderent ī egypto. misit illuc
decē filios suos. beniamī domi retēto. Qui
īgressi terrā egypti venerūt ad ioseph. nec
agnouerūt eū. Lūq; adorassent eū ⁊ cogno
uisset eos. duri⁹ loq̄bat eis dicēs: Un̄ venis
tis: Qui dixerūt: De terra chanaā ad emē
dū elcas. Et ille: Exploratores estis. vt vi
deatis infirmiora terrę. ex diuerso venistis.
Et illi: Nō ē ita dñe. s̄ serui tui oēs sum⁹ fi
lij viri vni⁹. minim⁹ cū p̄re n̄ro ē. ali⁹ nō ē su
per Qui ait: Hoc ē qd̄ locut⁹ sum explora
tores estis. Impossibile ē enī viro ideotę ta
les filios esse. cū etiā regib⁹ talis filioz copia
valde sit difficilis. Per salutem pharaonis
nō egredimī hinc oēs donec veniat frat̄ vr̄
minim⁹ Mittite vnū ex vob̄ q̄ adducat eū.
Timebat enī ne forte ⁊ ī illū aliqd̄ deliq̄sset
⁊ tradidit eos vinctos custodię trib⁹ dieb⁹.
Tertio aut̄ die eduxit eos. ⁊ retinēs s̄ymeō.
ligāq; eū illis p̄sentib⁹. alios abire p̄misit
Qui p̄querebāt ad inuicē. Merito s̄ pati
mur. qz peccauim⁹ ī fr̄z n̄m. nesciētes q̄ in
telligeret eos ioseph. qz p̄ interp̄tē loquebat̄
eis. Iussitq; ioseph mīstris suis vt īplerēt
saccos eoz ⁊ reponerēt siguloz pecunias in
saccis suis. datis supra cibaria in via.

De reditu frat̄rū ad patrem.

Capitulum. XCIII.

illi profecti

sūt. venerūtq; ad patrē suū ī terrā
chanaā. ⁊ dixerūt ei oīa q̄ acciderāt eis. Lū
q; frumēta effūderēt. singuli īuenerūt ī ore
sacoz ligatas pecunias. Territisq; oibus
dixit p̄r. Absq; liberl̄ fecistī me. Ioseph nō
ē sup̄. s̄ymeō tenet in vinculis. beniamin au
feret. in me s̄ mala reciderunt. Et ait ruben:

Trade eū mibi. duos filios meos interfice
nisi restituā eū tibi. At ille: Nō descēdet fili⁹
meus vobiscū. Interī p̄suptis cibis. fames
opprimebat eos. Et dixit iacob ad filios Re
uertimini in egyptū. vt ematis paxillū esca
rū. Et ait iudas: Si vis pueruz mittere no
biscū. ibim⁹. alioq̄n
nō imus. Ego susci
piam puerū. de ma
nu mea require eūz.
Nisi illuz reduxero
ero reus peccati om
ni tpe. Et ait israel:
Si sic necesse ē. faci
te qd̄ vultis. Sumi
te de optimis fructi
bus terrę nostrę vobiscum modicū resinę ⁊
mellis. storac̄. ⁊ stactę. terebinti. ⁊ amigda
larum. ⁊ ferte viro munera. pecuniāq; quā
retulistis reportate. ⁊ aliā ad emēdos citos.
Deus aut̄ faciat vobis virū placabilem. et
remittat vobiscū fratres. Resina dicit̄ qd̄ li
bet gūmili q̄dum vel aridū. a resin greco qd̄
est emanare. Prima p̄ciosiorem q̄ ⁊ terebī
tina dicit̄. quod forte exponendo subdit: ⁊
terebīti. Scd̄ a est lenticina. q̄ venit de chio
insula. Tertia pinea. Forte balsamū sic vo
cavit. Iosephus enī in p̄ncipio munerū vn
guenta balsami posuit. ⁊ resinā tacuit. Sto
racem quidā dicūt speciē resinę. Hierony
mus dicit in heb̄reo eē netkota. quod sonat
generaliter thimiama. ⁊ in esaiā pro domo
Netkota q̄dam transfulerūt domus thimi
amatis. quidam domus storacis.

De ingressu frat̄rū in egyptū cuz
beniamin. La. XCV.

Gitur filij iacob

descenderūt in egyptum. ⁊ steterunt
coram ioseph. Qui p̄cepit dispensatori
suo vt introduceret eos. pararetq; cōniuiū.
quia secum erant comesturi. Illi timentes
se introductos pro pecunia quas retulerāt.
dicebant disp̄satori. se eandē retulisse. ⁊ eis
nesciētib⁹ repositā fuisse etiā in sacculis. qui

ait: Pax vobis. Deus vester dedit vobis. eam pecuniā quā deditis mihi ego habeo. Eduxitq; ad eos symeon. Parabātq; munera donec ingrederet ioseph meridie. Cui ingresso obtulerūt munera. 7 adorauerunt in terram. 7 accepto q; salu^s esset pater. benedictoq; beniamin. cōmota sūt viscera eius. et ingressus cubiculum fleuit. lotaq; facie egress^{us} p̄tinuit se 7 ait: Donite panes. Sed ait autē ioseph seorsum tanq; alienigena. 7 egyptij seorsum vt indigne. 7 fratres seorsū vt aduene. Prophanū enī putant egyptij edere cū hebreis. forte pro dispari cultu. Disposuitq; ioseph fratres s̄m ordinez gratis eorum. sicut in domo patris sedere consueuerant. datiq; partib; mirabantur q; pars beniamin quinq; partibus excederet. Iosephus autē dicit: Beniamin duplicibus partibus honorabat. Atrunq; aut stare potest. si quinq; ciborū fuerunt impositiones. 7 de qualibet dupluz dedit. Biberūtq; 7 inebriati sunt cū eo. id est. satiati cibo s̄m ideoma hebreū. Precepitq; ioseph dispensatori suo vt impleret saccos. 7 pecunias eoz; reponeret vt pus. 7 ciphum suum argenteū in sacco minoris reponeret. Factūq; est ita. Ortoq; mane dimissi sūt. Tūc dispensator iubente ioseph īsecutus est eos. et apprehensis ait: Pessimas rem fecistis. ciphum furati estis in quo bibit dominus meus. 7 in quo augurari solet. At illi dixerūt: Apud quemcūq; inuentum fuerit quod queris moriatur. et nos serui erimus domini tui. Ille scrutat^{us} incipiens a maiori vsq; ad minore. inuenit ciphū in sacco beniamin. Illi autē redierunt ad ioseph. Qui ait: An ignoras q; non sit similis mihi ī auguriādi sciētia: Forte ioco dictū est. nec est imputādū. Judas x̄o plurimum supplicabat. vt ipsū meliore p̄ puero seruum retineret. q; in suā eum fide receperat a patre.

Quod ioseph indicauit se fratribus
Capitulum. XCVI.

Quoniam poterat vltra se cohibere ioseph. 7 eiecit alijs

foras cū fletu clamabat. ita q; q̄ exierant audiverūt. Ego sum ioseph. Nolite timere pro salute vestra. Mitte me domin^{us} ante vos. Biennium iam famis transijt. adhuc quinq; anni restant. quibus nec arari. nec meti poterit. quod ex nimia fluy inundatiōe creditur accidisse. Et adiecit: Festinate 7 nūciate patri meo gloriā meā. 7 adducite eū ad me. vt paucas vos 7 pecora vestra. ne moriamini. 7 habitabitis in terra iessen. Oculi vestri vident. quod os meū loquat^{ur} ad vos. id est. verum est quod loquor. Diculatusq; est ioseph oēs fratres suos fleuitq; super singulos. Audiumq; ē verbum in aula regis. Hanculq; est pharaon et dixit ad ioseph: Dic fratribus tuis: Tollite plaustra de egypto ad subuentionē cōiugum 7 paruulorum. Omnia vestra adducite vobiscum. dato vobis omnia bona egypti. 7 medullam terre comedetis. Factūq; ē ita. Deditq; ioseph singulis binas stolas. Stola dicitur a tela quod est longum quasi tunica talaris. Beniamin vero dedit. CCC. argenteos. 7 quinq; stolas optimas. 7 totidem milit patri. asinosq; decem. qui subueheret ex oib; bonis egypti. et proficiscētib; ait: Ne irascamini in via. Qui cū venissent ad patrem dixerunt: Ioseph viuit. 7 dominatur in egypto. Jacob quasi de graui somno euigilans nō credebat eis. Cūq; vidisset omnia que miserat ei ait: Sufficit mihi si filius meus ioseph viuit. quā de pena vel gloria non multum curo. si viuit. vadam 7 videbo eum priusq; moriar.

De descensu israel in egyptum.

Capitulum. XCVII.

Gitur profect^{us}

israel. cum omnibus que habebat venit ad puteum iuramenti. et mactatis victimis deo. audiuit deus p̄ visionē noctis dicentem sibi: Noli timere. descende in egyptum. faciamq; te ibi in gentem magnā 7 inde reducaste. Ioseph quoq; ponet manum suam super oculos tuos. Surgens ergo de puteo iuramenti. venit in egyptum cum omni semine suo. Cunctę animę que egress^ę

Ite sunt cū eo. 7 egressi de femore ei? Non q̄
 aīc̄ sint extraduce. s̄ aperte totū intelligitur
 fuerūt. lx. 7. vj. p̄ter ipsum 7 ioseph cū duo-
 bus filijs q̄ erant in egypto. fuerūt ḡ oēs si-
 mul. lxx. Tñ. lxx. trāstulerūt. lxxv. 7 lucas sili-
 ter ī actib⁹ ap̄loꝝ. s̄ p̄ p̄occupationē dictū
 eē Hieronym⁹ asserit. 7 enumeratos cū eis.
 v. filios filioꝝ ioseph. qz illi duas facturi
 erāt trib⁹: Lucas q̄ dē scribēs act⁹ apostoli-
 cos gētib⁹. nō fuit ausus mutare verbū. lxx.
 qz eoꝝ vigeat auctoritas inter gētes. ipse
 nō adhuc eis erat ignotus. Ipsi etiā. lxx. in
 deuteronomio trāstulerūt. q̄ isrl̄ īgressus ē
 cū aiabus. lxx. Nota in his numerari her. et
 onā filios iudē. q̄ tñ mortui sūt in terra cha-
 naā. Forte ī loco defunctoꝝ numerat̄ duē
 ācille iacob. si tñ 7 ille ītrauerūt. Vel more
 sc̄pture sumā numeri posuit q̄uis parū de-
 sit. Itē nota si dina numerat̄ int̄ filios 7 ne-
 potes. lxx. sūt p̄ter iacob. filij enī lye. xxxij.
 filij selphē. xvj. filij rachel. xij. filij bale. vij.
 Nota q̄ cū ioseph nōdū haberet nisi duos
 restat vt beniamin haberet decē. s̄ ī libro nō
 legūt nisi nouē. Forte vitio sc̄ptoꝝ duo no-
 mina scripta sūt p̄ vno. vñ magister hugo
 asbel tertiu in asa 7 belū diuisit. S̄ non vi-
 det̄ posse stare. qz in numeris cuz familie tri-
 buum numerant̄ victis madianitis. sic legi-
 tur Asbel a q̄ familia asbelitay. S̄ ī hebra-
 ica xitate. ros 7 nūphin duo sūt noīa que
 apud nos vitiose iūcta sūt. qz forte ioseph⁹
 p̄ asbel posuit asbella. ideo sic diuisit.
**Quod ioseph occurrit patri suo.
 et introduxit eum ad regem.**

Capitulum. XCVIII.

Remisit ergo

p iacob ad ioseph vt occurreret ei.
 Qui iūcto curru occurrit ei in iessen. Alij di-
 cunt ad vrbem herouꝝ in terra ramesse que
 tunc iessen. post thebais dicta est. a qua the-
 bei quoꝝ legioni p̄c̄fuit beatus mauricius
 Alij sunt thebe. vnde thebani. Postea cuz
 reges fuerūt ex ea. dicta est vrbis herouꝝ. qz
 heroes egypti ei debebāt custodiā. In fini-
 bus terre illius postea edificauerunt hebrei

cogentib⁹ egyptijs vrbē tabernaculoꝝ q̄
 dicta est ramasse. post pagus arsenoites di-
 cta ē. qd̄ sonat sine sexu. sic dicta. qñ sine di-
 scretione vterq̄ sex⁹ cepit impare egypto.
 Dixitq̄ ioseph ad oēm domū patris sui. Ibo
 7 nūciabo pharaoni venisse vos 7 viros eē
 pastores. Cūq̄ dixerit vobis. qd̄ est opus
 vestruꝝ dicetis: Pastores sum⁹ nos 7 p̄c̄s
 nostri. Hec dicetis vt habitetis seorsuz ab
 egyptijs in optima terra iessen. qz detestant̄
 oēs egyptij pastores ouiu. qz nō comedunt
 eas. s̄ colūt vt hamonē Ingressusq̄ ioseph
 ad regē. extremos fratru suoz. i. sup̄mos. v.
 viros statuit corā rege. q̄ cū dixissent se pa-
 stores ouiu. addiderūt: nō ē herba in terra
 chanaan. petimusq̄ vt iubeas nos seruos
 tuos eē ī terra iessen. nec enī separari volum⁹
 sed cōmunē patris p̄uidentiā facere. Si q̄nīc̄
 quō egypt⁹ tpe inopiē abundabat ī pascu-
 is. Dicimus qz egypt⁹ cōtra naturā aliarū
 regionū. cū abundat frugibus sterilis est. in
 pascuis. 7 ecōuerso. Diutior vlt̄ diuturnior
 enī mora s̄n̄m̄s sup̄ terrā tpa colendi īpe-
 dit. vlt̄ sata extinguit. pascua at̄ nutrit. Post
 hec introduxit ioseph patres ad regem. bñ-
 dixitq̄ regi. Inq̄situsq̄ a rege de dieb⁹ an-
 noꝝ suoz. ait: dies peregrinationis vite
 meę. c. xxx. annoꝝ sūt. parui 7 mali. nec pue-
 nerūt vsq̄ ad dies patru meoz. Peregrina-
 tionis dixit. qz sancti vitā hāc p̄ incola-
 tu habent. Mali dixit. qz sapiēs accusator
 est sui. q̄ aut̄ dixit parui. determinauit dicēs
 nec puenerunt. zc. Dedit ḡ ioseph fratrib⁹
 suis possessionē in optimo terre solo rames-
 ses. Dicit tñ iosephus: Concessit eis pha-
 ra o vt in eliopolitana vrbe cōuersarent. illic
 enī pascua pastores ei⁹ habebāt. sciens gra-
 tuz esse egyptijs separari a se pastores 7 nihil
 quod eoꝝ esset istis dedisse. Forte ad terri-
 toriū heliopoios spectabat terra iessen.
**De datiōe siue anona quite par-
 tis frugū instituta. Cap. XCIX.**

Qualuit fames

i i egypto. Cūq̄ defecisset p̄ciū em-
 ptoꝝibus sustentauit eos ioseph anno illo

Libri genesis

per commutationem pecorum. Sequenti anno cum iter fame periret. emit omnem terram egypti ioseph per alimentum. et subiecit eam fructu pharaonis propter terram sacerdotum quam dederat eis reges quibus statuta cibaria ex horis publicis debebantur. et ideo non sunt compulsi vendere possessiones suas. Circa finem vero sterilitatis ait ioseph ad populos. En vos et pecora vestra et terra in manu pharaonis sunt. Ecce vobis reddo terram et pecora. et dabo semina et coletis terram regi. quantum partem dabitur regi. quantum reliquum permitto vobis in sementem et in cibos. Qui dixerunt. Salus nostra in manu tua est. Extunc usque nunc quantum partem soluit regibus egypti. Et factum est quasi in legem.

De iuramento quod fecit ioseph patri. Capitulum. C.

Abitavit ergo

israhel in terra egypti auctusque est nimis et vixit in ea. xvij. annis. factique sunt dies sui. c. et lvij. annorum. Cumque videret diem obitus sui imminere. vocavit ioseph et fecit ut poneret manum sub femore suo et iuraret. id est per circumcisionis sanctitatem iuravit. sed secundum iudeos. vel per christum. quod sepeliret eum in sepulchro maiorum suorum quod abrahamum dixit. et in sermone dixit. ubi mortua fuit Rachel quasi se excusans quod non sepelierat eam ubi ipse volebat sepeliri. Cura fuit sanctis sepeliri in terra quam sciebant christum resurrecturum ut cum eo resurgeret. Distat enim abrahamum a calvaria fere. xxx. miliaribus. Cumque iurasset ioseph. conversus israhel ad lectuli caput quod erat ad orientem. adoravit deum. Quidam codices habent adoravit super caput. et sic est. vel in capite virge sue. et utrumque stare potest. Potuit enim senex habere virgam ut in hac etate fieri solet. et in iuxta super eum adoravit. vel sceptrum quod gerebat ioseph suscepit donec iurasset. Cumque iurasset in iuxta super cacumen nodum reddite virge. adoravit deum. Non enim credendum est dicentibus quod adoraverit sceptrum ioseph.

De benedictione effraim et manasse
Capitulum. C. I.

Tertium nuntiatus

est ioseph quod egrotaret propter eum. assum

ptisque duobus filiis prexit. Audiens senex venisse filium confortatus est et sedit in lecto. vidensque iacob ioseph et eius duos filios ait. Qui sunt isti. Clare enim videre non poterat. Et ait ioseph. Isti sunt filii mei quos dedit mihi deus in loco isto. Et ait iacob. Isti duo mei erunt. Sic ruben et symeon deputabunt michi. quosque tribum faciet. Reliqui quos genuerit nomine fratrum suorum vocabuntur in possessionibus suis. id est non facient tribum. sed partem erunt possessionibus suis. Aliter. Nomen fratrum suorum vocabunt. id est an numerabunt tribum fratrum suorum. ita quod quidam manasse. quidam effraim. Applicuit autem ioseph manassen ad dexteram patris. et effraim ad sinistram adorans et petens ut benediceret eis. Jacob vero in spiritu cancellavit manum maiori dextram superponens. Quod ioseph graviter accepit et ait. Non ita puerit patris. Aliter enim est progenitus. Et ille. Scio filii mihi scio. et ille quidem erit in populos. sed minor erit. et semine eius crescet in gentes. Hoc impletum est in ieroboam. qui primus imperavit decem tribubus. et fuit effraim. Et ait ad effraim. In te benediceat israhel. et dicet in proverbium. Faciat tibi deus sicut effraim et manasse. Et ad ambos ait. Deus patrum nostrorum benedicat pueris istis. et invocet nomen meum super eos. id est nomen abraham et ysaac. et crescant in multitudinem super terram. Et ait ad ioseph. Deus reducet vos in terram vestram. do tibi propter fratres tuos sabbimam quam tuli in gladio et arcu meo de manu amorrei. Sane emerat eam. cum agnis a rege amor. sed cum pernece sabbimitarum debuerat auferri sibi. potest statim semper eam obtinuit.

De benedictione duodecim tribuum
Capitulum. C. II.

Invoavit autem

iacob filios suos et ait illis. Cogregamini ut annunciet vobis que futura sunt in diebus novissimis. Ad iram de divisione terre et de statu tribuum. Non quod omnibus benedixerit quod patet in ruben. sed quod omnibus prophetavit.

buū futuro prophetavit. apertissime x̄o de
vtrorū christi aduentu.

De ruben. Capitulū. CIII.

Ruben prioge

nit? me? fortitudo mea. i. quē genui
i etate robusta. pnci
piū dolor mei. i. sol
licitudis meę. circa
meos filios. vñ alij
hñt capitulū liberis
meis. Prior i donis
maior in impio. sup
ple eē debueras. Ef
fusus es sic aq̄. i. i vi
lē libidinē. Nō cres
cas. qz ascēdisti cubi
le pr̄is tui. Al̄ ita di
stigue. Effusus es si
cut aq̄. nō crescas qz
ascēdisti cubile pr̄is
tui. ac si diceret. Lege
p̄geniturę honor t̄ p̄
alij? debebat? et dupli
citas in possessiōe. s̄
sufficiat tibi. p̄ crimi
ne tuo parē eē ceterū
Nō ę̄ supercresces
sicut aq̄ bulliēs sup
egrediet. vel sic flu
uius inundās.

Hiero. i lib. j. hebrai
caz q̄st. gen. ca. cc. vij
sic dicit: In hebreo
scribit. Ruben p̄ge.
me. for. m. 7 ca. i. li. m.
maior ad portādū. 7
maior ro bore. effus?
sic aq̄. ne adijciat. as
cēdisti cubile patris
tui. 7 ptaminasti stra
tū i ascēsu. Est at̄ sen
sus s̄ Tu es p̄genit?
me? maior in liberū. 7
debebas in x̄ ordinē
natiuitat̄ 7 heredi
tat̄ q̄ p̄genitis iure
debebat sacerdoti
um accipe 7 regnum
s̄ etiā portādo one
re. 7 p̄ualido robore
mōstrat. Verum qz
peccasti. 7 velut aq̄ q̄
vasculo nō tenet vo
luptat̄ effusus es i
petu. idcirco p̄cipio

ē vt vlt̄ nō pecces. s̄ i fratrū numero. p̄c.
nā ex p̄ctō luēs. qz p̄geniti ordinē pdidisti.

De symeone et leui. Cap. CIII.

Symeon et leui

vasa iūqtat̄. qz i furore suo occide
rūt viros. s̄ sichimitas. 7 foderūt murū i vo
lūtate sua. Hic apit qz s̄ volūtate suā fa
ctū fuit istud. Alij hñt s̄neruauerūt taurū
qđ qđā de filio regl̄ q̄ rapuerat dinā itelli
gūt. qđā de christo. qđā d̄ taurū ipsi. p̄ silē
plim dictū putāt. In psilio eoz nō veniat
aīa mea plane de christo. De symeō enī scri
bē. de leui sacerdotes. qz psilio christi occi

sus ē. Diuidā eos iacob 7 dispdā i isrl̄. Ad
lrāz leui sortē nō habuit i tra. s̄ admixt? ali
is viculos habuit ad alēda pecora Symeō
similit? qz modic? erat sortē non habuit. s̄ re
ceptus est in sortē iude.

De iuda. Cap. CV.

Equit? de iuda

vbi p̄phetat de regno futuro i iu
da 7 plane d̄ christo. Iuda te laudabūt fra
tres tui. Hoc factū ē qñ alijs hēsitātib? p̄m?
p? moysē intrauit mare rubrū. vbi 7 regnū
p̄meruit. Man? tua in cervicib? inimicorū
tuoz. 7 adorabūt te filij pr̄is tui. Hic notat
regē futurū. Latul? leonis iudas. s̄ de capi
te regni. David enī minim? fratrū elect? e in
regem. Ad p̄dā fili mi ascēdisti. qz p̄ david
plurimos hostes habuit. Regē scēs accubu
isti vt leo 7 q̄si leena. qz postea in pace regna
uit 7 maxie timebat. Quis suscitabit eū ad
p̄phetādū. q̄si. d. spūs sol? direct? ē in david
Vel de successiōe salomonis dici potest. nō
auferet̄ sceptrū. i. rex de iuda. 7 dux de femo
rib? ei? donec veniat q̄ mittend? ē a p̄re scilz
christi. Usqz ad trāsmigrationē babilōis
xx. fuerūt reges de iuda. exide duces vsqz ad
hircanū. Et iterū fuerūt reges circa tpa chri
sti. 7 defecerūt vtriqz. 7 regnavit herodes ali
enigena. 7 ipse erit expectatio gētū sal? scilz
exoptata nō solū iudeis. s̄ etiā gētib?. Lā
dē p̄uertit s̄monē ad filiū iudā de illo chri
sto mittēdo sic. O fili mi. ille erit ligās ad vi
neā pullū suū. 7 ad vitē a sinā suā. i. gentilē
et iudeum sibi qui vitis ē associabit. Lana
bit in vino stolā suā. 7 in sanguine vne pal
liū suū. id est. carnē suā passionis sanguine
cruentabit. Dulchiores oculi eius vino.
id est. apostoli. 7 dentes ei? id est. p̄dicato
res. lacte candidiores. Hebreus oīa de iu
da sic: Non auferet̄ sceptrū de iuda. id est.
qđ dā dominiū. qz scz p̄m? intrauit mare ru
brū. p̄m? obtulit facto tabernaculo. 7 hmōi
donec veniat q̄ mittendus est. Hebrē? dicit
donec veniat silo. i. vsqz ad saulē vinctū i silo.
Post tñ redūt ad iudā. q̄ eripuit ioseph a
manib? fratrū suoz. Erit expectatio gentiū

Libri genesis

id ē tribuū. vñ dñs. Judas ascēdet p vob
i plū. Ligās ad vineā pullū 7 ad vitē asinā
id ē tāta erit ei copia vini q̄ i vna vite one-
rabit asin⁹ 7 ob h etiā rubicūdos dicit ocu-
los. qz sic apparet i oculis bibētū. In cādo-
re dentū copiam omiū 7 lactis notat. qz lac
comestū apparet in dentibus.

Dezabulon. Capitulū. CVI.

Abulon i litore

maris habitabit. 7 i statione nau-
um ptingens vsqz sydonē. Ad lram tribus
hec maritima possedit.

Deysachar. Capitulū. CVII.

Sachar asinus

fort. vel osse. i. vir agricola. accu-
bās i termis. qz mediterranea possedit iter
maritimā 7 mōtes. Et vidit requiē q̄ eēt bo-
na. i. trā scūdā. vñ seq̄t. 7 trā q̄ eēt optima
7 supposuit humerū suū ad portādū. qz i ve-
hēdis mercib⁹ ad mare q̄ i finib⁹ suis abun-
dabāt laborauit. factusqz ē tribut⁹ huiēs. i.
nauib⁹ ferētib⁹ tributa. Hoc hebrei metha-
forice exponūt dicētes. qz nocte 7 die studē-
do laborauit. 7 ideo oēs tribus ei huiuerunt
q̄si magistro dona ferentes.

De dan. Capitulū. CVIII.

An iudicabit

popu-
lū suū sic 7 alia trib⁹ isrl. Fiat dan
coluber i via. cerastes i semita. mordens vn-
gulas eq̄. vt cadat ascēsor ei⁹ retro. Hoc in
lāpsone ipletū ē. q. d. Licz dan sit minima
trib⁹. tñ d ea surget iudex i isrl sic 7 de alijs
q̄ ad modū colubri vias obsuabit. ne hosti-
bus liceat vagari p iudcāz depopulādo vt
pus. 7 p supbiā philistīm retrocedere faci-
et. S; q̄nis tāt⁹ sit. nō tñ erit xp̄s. Tñ sub-
dit. Tñ post illū salutare tuū expectabo dñe
Exponit h etiā d antichristo. quē vcturū d
dan asserunt. q̄ s sc̄tōs morū pestifere p̄di-
cationis 7 cornu ptātis armabit. Multos
etiā q̄ ascēderāt ad culmē virtutū. deiciet
retro. 7 tñc vniet saluator ad iudiciū expe-
ctat⁹. Alij referūt h ad iudā. q̄ equū. i. carnē
xp̄i 7 ascēsorē ei⁹. i. aiāz morū p̄ditiōis de-

iecit i mortē. tñ saluator expectat⁹ resurget.
Sed iudas credit fuisse deysachar.

De gad. Capitulū. CIX.

Ad accinct⁹ vel

latrūcul⁹ p̄liabit an eū 7 ipe accin-
get retrosum. Gad cum ruben. et dimidia
tribu manasse relictis vxorib⁹ 7 liberis vl-
tra iordanē i finib⁹ suis armat⁹ p̄cessit isrl i
trā p p̄ditiōe accepta a iosue vt rediret i ter-
rā quā occupauerat. s post. xiiij. ānos pm⁹
reūtēs. plū vicinaz gētū adūl⁹ suos q̄s re-
liqrāt iuenit. 7 fortit dimicās hostes strauit.

De aser. Capitulū. CX.

Serp pinguis pa-

nis 7 p̄bebit delicias regib⁹. Fertilis
enī fuit hui⁹ possessio. 7 delitijs affluens.

De neptalim. Capitulū. CXI.

Eptalim ceru⁹

emilius. 7 dans eloq̄a pulchritudī-
nis. Per velocitatē cerui. signat velocitas
trē vterioris q̄ p alijs p̄ciosos fruct⁹ parit.
Alij habēt. ager irrigu⁹. qz sup lacū genesa-
ret iordane irrigat. vl aq̄ calide ibi sūt. Lō-
mēdationē ho eloq̄oz ad mōtē thabor q̄ i
finib⁹ ei⁹ ē referūt. qz eū p̄p̄tē icoluerūt. vel
qz d p̄mis ei⁹ frugib⁹ offerebat i pascavñ sic
bat laus deo q̄ ē eloq̄ū pulchritudis Tñ ad
xp̄s 7 ap̄los veri⁹ refert. qz ibi maxie docuit.

De benedictiōibus ioseph.

Capitulū. CXII.

Ali⁹ ioseph ac-

crescēs virtute. scz et dignitate. vel
pp̄t duas ptes i tribub⁹ Filij discurrerūt p
murū. Hic notat. qz ioseph trāseūte p egyptū.
mulieres ascēdebāt muros vt viderent
ei⁹ pulchritudinē. Exaspauerūt eū 7 iurga-
ti sūt. i. uiderūtqz illi habētes iocula. Hoc d
frīb⁹ ei⁹. vel d viri egyptijs. q̄ iaculis iuidie
armati sūt s eū. Sedit i forti arc⁹ eius. i. in
dño. 7 iō dissoluta sūt vincula brachioz et
manuū illi⁹ p man⁹ potentē iacob. i. de⁹ q̄ est
potētia iacob soluit vīcula q̄b⁹ ligauerant

eū frēs. Inde pastor egressus ē lapis isrl. qz
 de eo ieroboā q̄ fortit̄ rexit isrl. i. x. trib⁹. vel
 pastor toti⁹ familie p̄ris i egypto. Hebrē⁹
 hz ven⁹. Inde pastorū lapidē i isrl. Post
 cōmēdatōes ei⁹ b̄ndixit ei sic. De⁹ p̄ris tui
 erit adintor tu⁹. Oī potēs b̄ndicet tibi b̄ndi
 ctiōib⁹ celi desup. b̄ndictiōib⁹ abyssi iacēt
 deorsū. b̄ndictiōib⁹ vberū ⁊ vuluē. Ordo cō
 uers⁹. qz p̄ p̄ceptiōe ⁊ nutritiōe ponit. Op
 tat ei rore celi. fertilitatē trē. vbertatē lacti.
 fecūditatē pecorū. B̄ndictiōes p̄ris tui cō
 fortatē sūt b̄ndictiōib⁹ patz ei⁹. donec veni
 ret desiderū collū ḡnoy. Hic ad lraz nihil
 ē expositū. Forte sic itelligi p̄t. Legit̄ i nume
 ris. Inclinati sūt scopuli arnon vl̄ gestierūt
 scopuli arnō. ⁊ i psalmo. Mōtes exultauē
 rūt sic arietes. ⁊ c. l. q. o. Et h̄ diē desiderū
 collū ḡnoy. Hec tria ad idē spectāt. Alibi
 dicūt colles tetragoni ḡni. Dicim⁹ ḡ iuxta
 arnō fuisse colles asperimos ⁊ saxeos. ⁊ iō
 dicti sūt ḡni. Quattuor habebāt ceraunia
 vñ ⁊ tetragoni dicti sūt qz aliq̄ ps̄ iclinata
 ē corā isrl. vt facile trāsiret. et q̄si applausit
 eoz aduētui. Et forte dimidia trib⁹ manas
 se circa mōtes illos sortē habuit. Et ē sens⁹
 Sic b̄ndicet ioseph. donec p̄ colles exultan
 tes itret trā. p̄missas. ⁊ vl̄. qz donec iclusiū
 ē. Forte p̄bauit d̄ mōte effraim. ⁊ mōte sa
 mariē. i. q̄b⁹ reguit i. isrl. vel d̄ mōtib⁹ medoz
 ⁊ psaz. vltra q̄s exulat adhuc effraim ⁊ ma
 nasses. ⁊ letata ē trā d̄ exilio hostiū. ⁊ tūc do
 nec exclusiū ē. Tūc enī termiata ē glia isrl.
 Et hebrēo habet h̄ sensus. Donec iūgat̄ col
 les ḡtēni celo. Et est sensus. B̄ndict⁹ sit io
 seph vbiqz more loquēdi. Sic enī solet di
 ci. donec celū ⁊ terra coeant. Et hē oēs b̄n
 dictiones fiāt i capite ioseph. ⁊ i vertice na
 cari. i. sancti iter fratres suos.

De beniamin. Capitulū. CXIII

Eniamī lupus

rapax mane comedit p̄dā et vesp̄e
 diuidet spolia. Quidā referūt h̄ ad hierlm
 q̄ fuit in sorte beniamin. q̄ d̄ lup⁹ rapax. qz
 sanguinē p̄p̄az ⁊ xp̄i fudit. ⁊ mane egressi
 onis d̄ egypto p̄dā. i. legē q̄si extortā a deo

accepit. ⁊ adhuc eā comedit. h̄ i vesp̄era m̄n
 di diuidet spiritū viuificatē a lra occidēte.
 Hebrēi ad altare qd̄ fuit i hierlm referūt
 qd̄ d̄ lup⁹ rapax. p̄p̄ ignis voracitatē. i. q̄
 mane sacerdotes p̄ponebāt victimas ad ad
 olēdū. vesp̄e ip̄i int̄ se ptes suas q̄ de sacri
 ficis eos p̄t̄gebāt diuidebāt. H̄z ven⁹ de
 paulo itelligit̄ q̄ fuit d̄ beniamī. q̄ p̄mo fide
 les p̄secut⁹. post fidel̄ eloq̄a dei ⁊ ḡd⁹ ecclie
 disp̄savit. vel qz h̄ trib⁹ multū fuit bellico
 sa. Et b̄ndixit singlis p̄p̄is b̄ndictiōib⁹ nō
 q̄ singulis bona dixerit. h̄ qz b̄n ⁊ p̄phetice
 dixit. vel qz ex maxia pte b̄ndixit eos.

De morte iacob et trāsatiōe eius
 in hebron. Capitulū. CXIII.

Ec locutus ē ia

cob collegit pedes suos sup lectu
 lū ⁊ obiit. ⁊ apposit⁹ ē ad pplm suū. i. ad āge
 los certa spe. tadē i re. Notū q̄des ē q̄ appo
 sit⁹ ē ad abraā ⁊ ysaac. h̄ tā pauci p̄pls dici
 nō possūt. Vel p̄pls dici possūt oēs ab adā
 p̄destinati q̄ erāt in sinu abraē. Ioseph ho
 p̄cepit medicū vt cōdirēt eū aromatis⁹ ⁊ cu
 stodirēt eū egyptij. xl. dieb⁹. Mos enī erat
 ethnicoz incōdita huare corpa. ix. dieb⁹. et
 singulis dieb⁹ plangere. ⁊ fouere ea calida
 aq̄. vt sciret vtrū aīa egressa an sopita foret
 ⁊ dita ho. xl. dieb⁹ huabant. Hebrēis mos
 erat incōdita huare. vij. dieb⁹. cōdita dieb⁹
 xxx. Seruauerūt igit̄ ⁊ ip̄i iacob dieb⁹. xxx.
 ⁊ ita s̄ amboz custodia trāsierūt dies. lxx.
 Fideles modo qz mortuos suos. fide ⁊ vir
 tutib⁹ cōditos aiūt. xxx. dieb⁹ eos plāgūt. i.
 speciales missas s̄ numero tot diez. p̄ ipsis
 celebrāt. Quidā tertiā diē maxie celebrant
 p̄ spiritu aīa ⁊ corpe. Alij septimā. qz trāse
 unt mortui ad septimā quietis. vel p̄ septe
 nario aīe ⁊ corporis. Significauit antes io
 seph p̄baroni per intercessores. q̄ iurauerat
 patri d̄ sepultura. Et accepta licētia a pha
 raone. comitat⁹ s̄rib⁹ suis. ⁊ multis senibus
 egypti detulit ad sepeliēdū patrē i hebron.
 h̄ timētes bella deuianerūt a recto itinere. ve
 nerūt qz ad areā adad. vbi postea p̄pls mur
 murās p̄tra deū diuino igne p̄sumptus est

Libri genesis

7 planxerunt ibi diebus septē. Et ob h̄ indige-
ne dixerunt locū illū planctū egypti. Tāde-
redeūtes ad viā trāsito iordane sepelierunt
eū in spelūca duplici. Redijtq; ioseph ī egyptum
cū fratrib; 7 vniūso comitatu.

De reditu ioseph et eius morte.

Capitulum. CXV.

Mentes vero

frēs eius. ne mortuo p̄e memor fie-
ret iniurię eorū dixerunt ei: Pater tuus ad-
huc vivēs mādavit vt h̄ verba tibi dicere-
mus. Obsecro obliuiscaris scelerū fratru;
tuorū. nos q̄s oram⁹ vt patri tuo dimittas
iniq̄tatē h̄ac. Et adorauerūt proui ī terrā.
Fleuitq; ioseph 7 ait: Nolite timere. 7 cōso-
lat⁹ ē eos. Vixitq; c. 7. x. annos. 7 vidit fili-
os effraim vsq; ī tertiā generatiōez. Et etiā
de machir filio manasse nati sūt filij ī genib;
ioseph. Aitq; fratrib⁹ suis. De⁹ adhuc visi-
tabit vos. 7 reducet ad trās. p̄ q̄ iuravit pa-
trib⁹ v̄ris asportate ossa mea vobiscū. Cūq;
adiurasset eos sup h̄ mortu⁹ est. 7 pdit⁹ aro-
matib⁹ reposit⁹ ī loco ī egypto. nec mor⁹ do-
nec egressi sunt filij isrl de egypto. Alij frēs
fm iosephū q̄sq; ī obitu suo deferebat 7 se-
peliebat ī hebr; d. 7 post trāslati sūt ī siche-
m.

Explanatio exodi.	cap. i. f.
De seruitute filioꝝ israel.	ca. ij.
De dolo obstetricum.	cap. iij.
De submersione parvuloꝝ.	ca. iiij.
De ortu 7 educatione moysi.	ca. v.
De vxore moysi ethiopissa.	ca. vj.
De fuga moysi et affinitate ietro.	ca. vij.
De visione dei ī rubo.	ca. viij.
De signis datis moysi.	ca. ix.
De reditu moysi in egyptum. 7 dimissione vxoris.	ca. x.
De p̄mo ingressu ad pharaonē.	ca. xi.
De afflictione filioꝝ israel.	ca. xij.
De mutatione virgāꝝ in colubrū.	ca. xij.
De plagis egypti. et aqua versa in sangui- nem.	cap. xiiij. et. xv.
De ramis.	ca. xvj.
De ciniphibus.	ca. xvij.

Decinomia.	ca. xvij.
De morte pecoꝝ.	ca. xix.
De vlceribus 7 vesicis.	ca. xx.
De grandine.	ca. xxj.
De locustis.	ca. xxij.
De tenebris.	ca. xxij.
De diebus egyptiacis.	ca. xxiiij.
De agno pascale 7 dieb⁹ aq̄imoz.	ca. xxv.
De p̄mogenitoꝝ morte.	ca. xxvj.
De exitu israel de egypto.	ca. xxvij.
De sanctificatiōe p̄mogenitoꝝ.	ca. xxvij.
De deserto egypti.	ca. xxix.
De ducatu colūne 7 mari rubro.	ca. xxx.
De transi maris rubri.	ca. xxxj.
De dulcoratiōe aq̄e ī marath.	ca. xxxij.
De fontib; 7 palmis ī helym.	ca. xxxiiij.
De coturnicibus 7 manna.	ca. xxxiiij.
De aqua data in raphidim.	ca. xxxv.
De pugna contra amalech.	ca. xxxvj.
De subdiuisione magnatum ad consilium ietro.	ca. xxxvij.
De puentu ad montē sinai.	ca. xxxvij.
De datiōe legis verbatenus.	ca. xxxix.
Explicatio decalogi.	ca. xl.
Primum mandatum.	
Scdm p̄ceptum. Tertium p̄ceptum.	
Quartum p̄ceptum. Quintum p̄ceptum.	
Sextum p̄ceptum. Septimū p̄ceptum.	
Octauū p̄ceptum. Nonū p̄ceptum.	
Decimum p̄ceptum.	
De altari faciendo.	ca. xlij.
De iudicijs.	ca. xlij.
De fcdere firmato aspersione sanguinis vi- tuloꝝ.	ca. xliij.
De p̄mo ascēsu moysi ī montē.	ca. xliij.
De tabernaculo faciendo.	ca. xlvi.
De scemate arcę.	ca. xlvi.
De ppiciatorio 7 cherubin.	ca. xlviij.
De mensa 7 coronis.	ca. xlviij.
De panibus p̄positionis.	ca. xlix.
De vasis libaminū.	ca. l.
De candelabro.	ca. lj.
De parietib; tabernaculi.	ca. lj.
De distinctiōe tabnacti 7 vtroq; velo.	ca. liij.
De cortinis 7 sagis.	ca. liij.
De modo tegēdi fm bedam.	ca. lv.

Josephus aliter.	ca. lvi.
De pellibus superpositis.	ca. lvij.
Quid figurabant p̄dicta.	ca. lvij.
De altari holocaustoꝝ.	ca. lix.
De situ altaris ⁊ vasis eius.	ca. lx.
De atrio circa tabernaculū.	ca. lxj.
De lucernis.	ca. lxij.
De cōmunibꝫ vestibꝫ sacerdotū.	ca. lxij.
De pontificalibꝫ indumētis.	ca. lxiiij.
De mitra ⁊ tbiara.	ca. lxv.
De typo vestium.	ca. lxvj.
De cōpositiōe altarꝫ icēsi. ⁊ loco eiꝫ.	ca. lxvij.
De cōpositione thimiamatis.	ca. lxvij.
De cōfectiōe sanctę vnctiōis.	ca. lxix.
De labio gneo.	ca. lxx.
De redemptiōe numeroꝝ.	ca. lxxj.
De electione artificum. et datione tabularum.	ca. lxxij.
De vitulo cōstatili.	ca. lxxiiij.
De prece moyli ⁊ minis dei.	ca. lxxiiij.
De trāslatiōe p̄oris tabernaculi.	ca. lxxv.
Quod moyses vidit posteriora dñi.	ca. lxxvj.
De secundis tabulis et gloria vultus moyli.	ca. lxxvij.
De compositione tabernaculi et erectione. capitulum. lxxvij.	

Explanatio exodi. Capitulum. I

Historia se

quit exodi. nō alia q̄dē a p̄dicta s̄ eadē p̄tinuata: s̄ p̄t fastidius tollēdū ī q̄nqꝫ participations disticta ē. q̄ruꝫ q̄libet p̄p̄riū libri sortita ē vocabulū. Etiaꝫ hęc q̄nqꝫ distictę sūt ab hebreis. per. liij. thom. q̄. xij. p̄cesserūt ī genesi. Hęc autem sc̄da partitio gr̄ce d̄r exodus. latine exitus. Odos enī iter vel via d̄r. Agitenī de exitu isrl̄ de egypto. Hebraice d̄r elemoth. a p̄ncipio libri ⁊ sonat s̄ sūt noīa. sicut nos a p̄ncipijs suis psalmos nominamus.

De seruitute filiorum israel.

Capitulum. II.

Irrerit igitur

rex nouꝫ in egypto. longo tpe post mortē ioseph. Ab illo enī sub q̄ fuit ioseph q̄ p̄prio noīe dicit̄ ē nephres. Octauꝫ regnauit āmonaphis. sub q̄ natus ē moyses. In regno aut̄ trāslato ad aliā domū. rex ille ob s̄ q̄si nouꝫ ignorauit beneficia ioseph. q̄ p̄tulerat egypto. et obediebat isrl̄ maxie vt ait iosephus. q̄ inuiderunt eis egyptij. p̄t virtutē ingenij. ⁊ laboris industriā. ⁊ affluentiā opum. ⁊ sobolis nobilitatem. Et ait rex ad populū suū. Populꝫ isrl̄ fere fortior ē nobis. sapiēter opprimamꝫ eū. ne multiplicatus vt ipse p̄tra nos insurgat. vel addat hostibus nr̄is. ⁊ egrediatur liber. Imposuit ḡ eis graues angarias operū quibꝫ fracti nō vacarēt amplexibꝫ. ⁊ magistrōs operū p̄fecit eis hebreos. s̄ magistrōs operum p̄fecit egyptios vt duriꝫ affligerēt eos. Exerūt ḡ lateres ex quibꝫ edificauerūt regi ciuitates tabernaculorū phiton ⁊ ramassen. Ciuitates q̄dē prius erāt. s̄ nō erāt tabernaculoꝝ. erāt q̄ in finibꝫ egypti. ⁊ ideo murauit eas pharao. vt ibi poneret armatos q̄si ī tabernaculis semper excubātes. ne q̄s posset ingredi vel egredi sine regis nutu. Vel tabernaculoꝝ. id ē. pauperū p̄us. ⁊ ope illoꝝ illas ditauit. Vel vt alia l̄ra h̄z positionuꝫ vbi sc̄z fiscus reponeret. Aliud etiā opus nō tam graue q̄ seruire imposuit eis. vt lutū platearū ⁊ sordes vicoꝝ cophinis exportarēt. de q̄ legit. Manus eiꝫ in cophino huiērūt. Tertiuꝫ etiā addidit opꝫ s̄m iosephū. vt fluuiū p̄ multas deriuatiōes diuiderēt. ⁊ circūdarēt ciuitates fossatis. ne eas inundare fluuiꝫ valeret. ⁊ iā. cccc. ānos ī his miserijs expēderūt. i. cōpleuerūt. Quāto magis aut̄ opprimebant̄ tāto magis deo auctore multiplicabant̄.

De dolo obstetricū. Capitulum. III

Nod vidēs

pharao alium excogitauit dolum. ⁊ p̄cepit obstetricibꝫ hebreoꝝ sephore ⁊ phue que p̄erāt multitudini obstetricū. vt masculos hebreoꝝ in obstetricādo interficerent. et

Libri Exodi

abortū factū esse mētirent. Fēminas autē re
semarēt. Tū qz fragilis sexus nocere nō po
terat. 7 libidini egyptioꝝ deservirēt. Tū qz
q̄dam sacroꝝ scriba regi p̄dixerat. eo tpe in
isrl masculū nasciturū. q̄ regnum egypti hu
miliaret. 7 virtute vniūsos trāscēderet. Ti
muerūt vero obstetrices deus 7 huauerunt
mares. Quē cū a rege arguerēt. mētite sunt
dicētes. Hebreꝝ sciētia obstetricādi habēt
7 p̄s qz veniam⁹ ad eas pariūt. Et qz timu
erūt deum edificauit illis domos. id ē. locu
pletauit eas cum essent pauperes vel fēcun
dauit eas cuz essent steriles. Aug⁹ dicit ob
stetrices venialiter peccasse Greg⁹ videt vel
le qz mortaliter. Dicit enī qz merces benigni
tatis eaz potuit in eterna vita retribui. s̄ p
culpa mendacij in terrenā cōpensationē de
clinata est.

De submersione paruulorum.

Capitulum. III.

Idē ergo pha

rao dolos sibi nō p̄desse aperte ag
gressus ē eos. p̄cipiēs vt q̄cquid masculini
sexus nasceret in isrl ī flumē p̄iceret. 7 mul
ti eo tpe submersi perierūt. Pro q̄ peccato
credit⁹ de⁹ egyptios tradidisse ī hūc erroꝝ
vt apim p̄ deo colerēt. Erat autē apis. vt ait
plini⁹. q̄ 7 testat⁹ se vidisse eū q̄dam taurus.
q̄ ex improuiso egrediebat⁹ de flumine. ha
bens ī humero dextro signū candidū instar
lunę corniculatę. ad quē cū statim cōfluerēt
egyptij. omni genere musicoꝝ psallentes le
uabat⁹ in aera. 7 snp eos tanq̄ psallens fe
rebat⁹. 7 ad motū vel stationē ipsi⁹ ipsi ī ter
ra mouebant⁹ 7 stabāt. 7 eadē die euanesce
bat. Dicūt autē q̄dam qz in festo serapis an
nuatim emergebat. vnde 7 ipsum serapim.
id ē. serapi cōsecratū autumat vocatū. Alij
autē p̄ decēniū semel apparere dicūt. Alij tm̄
tpe iusti sacerdot⁹ heliopoleos. iniusti nō. vt
q̄si diuinitus iusticia indicaret⁹ sacerdotuz
Peccatum ergo fluminis puniuit deus in
erroꝝ fluminis.

De ortu et educatione moysi.

Capitulum. V.

Gressus ē post

h vir leuita noīe arā. vel amraz. q̄
accepit vxorem contribulē noīe iacobeth. q̄
nolebat accedere ad vxorē post edictuz. ma
lens carere liberis q̄ in necem p̄creare. Cui
de⁹ p̄ somniū asstitit. vt ait iosephus dicēs.
ne timeret vxorē cognoscere. qz puer quē ti
mebāt egyptij nascitur⁹ esset ex ea. etiā d̄ sa
cerdotio aaron ei significauit. Tandē cōce
pit mulier 7 peperit filiū sub silētio eo qz nō
multū ei dolores part⁹ insteterint. Et vidēs
puerū elegantē. abscondit eū trib⁹ mensibus
Tūqz celare non posset. sumpsit fiscellā scir
peam in modū fisci. i. sacci rotūdi vimine cō
plexā. et linuit eā bitumine ac pice. 7 ponēs
intus infantulum in carecto ripe eum expo
suit. ne impetu fluminis raperet. 7 stāte pro
cul sorore puuli maria 7 expectāte rei exituz
ex m̄is p̄cepto. Ecce autē descēdit terimith
filia pharaonis vt lauaret⁹ in flumine. q̄ vi
dens alueolū. 7 afferri sibi iubēs. vidit par
uulum vagientē. 7 miserta ē eius dicēs. De
infantib⁹ hebreꝝ ē hic. Sic enī de⁹ eum ve
nustauerat. vt etiā ab hostib⁹ dign⁹ alimen
to haberet. Et cū egyptiꝝ plures ei admo
uissent vbera ad lactanduz. faciē auertebat.
Et ait maria: Vbi inqt bebrā adducam.
forte vbera gētis suę sequetur. Ex p̄cepto ḡ
terimith abiens matrē paruuli tāq̄ alienā
adduxit 7 accessit ad ei⁹ vbera puer. Susce
pit ḡ a terimith alendū puerū. 7 ablactatus
reddidit filię pharaonis. q̄ adoptauit euz
ī filiū. 7 dicit⁹ est moyses. Egyptij enī moys
aquā. is saluatū dicūt. Quē dū q̄dā diete
rimith obtulisset pharaoni. vt et ipse eum
adoptaret. admirās rex pueri venustatē. co
ronam quā tūc forte gestabat capiti illius
impoluit. Erat autē in ea hamonis imago fa
brefacta. Puer autē coronā picit ī terras 7
fregit. Sacerdos autē eliopoleos a latere re
gis surgēs exclamauit. Hic ē puer quē nob
occidendū de⁹ mōstrauit. vt de cetero timo
re caream⁹. 7 voluit irruere ī eū. s̄ auxilio re
gis liberat⁹ ē. 7 p̄suasione cuiusdā sapiētis.
q̄ p̄ ignoratiā h̄ factū eē a puero asseruit. In

Historia

cui rei argumētū cū prunas allatas puero obtulisset. puer eas ori suo apposuit. et lignū suū sumitātē igne corrupit. An et hebrei. ipe ditoris lignū eū fuisse autumāt. Tātē hō pulchritudinis fuit vt ait ioseph. vt nullus adeo seuerus eēt. q̄ eius aspectui nō horreret multiq; dū cernerēt eū p plateas ferri. occupationes in q̄b; studebāt desererēt.

De vxore moysi ethiopissa.

Capitulum. VI.

Actū est autē cū

adultus fuisset moyses. ethiopes vastauerūt egyptū vsq; ad mēphim et mare. q̄ circa pueri ad diuinationes egyptij acceperūt responsū. vt auxiliatore vterent hebreo. et vix obtinuerūt a termitib; vt exercitui quē parauerant moysen p̄ficeret ducē. p̄us p̄stitis sacramētis ne ei nocerēt. Erat autē moyses vir bellicosus et peritissim; q̄ flumīs iter tāq; lōg; p̄termittēs. p̄ terras duxit exercitū itinere breuiori. vt improuisos ethiopes p̄ueniret. S; p̄ loca plena serpentib; iter faciens. tulit in arcis papireis super plaustra ibices. ciconias. s. egyptiacas naturalit̄ infestas serpentib;. q̄ rostro p̄ posteriora imisso aluū purgant. castraq; metaturus p̄ferebat eos vt serpentes fugarēt et deuorarēt. et ita tut; p̄ noctē trāsibat exercit;. Tandē p̄uenientes ethiopes expugnās. inclusit eos fugiētes ī ciuitatē saba regiā. quā post cambiles a noīe sororis suę merozes. denomiāuit quā cū q; inexpugnabilis erat diuti; obse-disset. oculos suos iniecit ī eū tarbis filia regis ethiopū. et ex cōdicto tradidit ei ciuitatem. si duceret eā vxorē et ita factus ē. Inde est q̄ maria et aarō iurgati sūt adūsus moysen. p̄ vxorē ei; ethiopissa. Dū autē redire voluisset. non acquieuit vxor. Proinde moyses tāq; vir peritus astrozū duas imagines sculpsit ī gemis hui; efficacie. vt altera memoriā. altera obliuionē p̄ferret. Cūq; paribus anulis eas inseruisset. alter; s. obliuionis anulū vxori p̄buit. alter; ipse tulit. vt si cut pari amore sic parib; anulis insignirēt. **Epit ergo mulier amoris viri obliuisci. et**

tandē libere in egyptū regressus est.

De fuga moysi et affinitate ietro.

Capitulum. VII.

Diebus illis

egressus moyses ad frēs suos ī terram iessen vidit afflictionē eozū. et p̄fectum opis egyptiū p̄cutiētē quēdā de hebreis. et secreto p̄cussū egyptiū abscondit in sabulo. Et egressus altera die vidit duos hebreos rixātes. Qui dū argueret eū q̄ fecerat iniuriam. R̄ndit. Quis te p̄stituit iudicē super nos? Num me occidere vis sic occidisti hebrei egyptiū. Mirat; est moyses quō palā factū erat verbū h; et timuit p̄sertim cuz audisset pharo verbū hoc. et q̄reret euz occidere. Qui fugiēs p̄ desertū. venit ī terrā madian et cibo et inopia. vt ait ioseph; virtute tolerantie supabat. et venit ad ciuitatē madian circa mare rubrū. sic noīatam a q̄dam filio abraę de cethura. seditq; iuxta puteū. Erāt autē sacerdoti madian. i. p̄mati q̄ antiquit; sacerdotes dicebāt. vij. filie. q̄ dicebat raguelis agnoīat; ietro cognōiat; cineus q̄ venerāt vt haurirēt aquā gregib; suis. Officiū enī gregū alendorū tūc etiā erat mulierū. maxie ī regiōe drogodita. Supueniētes autē pastores repulerāt eas. q̄s p̄hibuit moyses ab iniuria virginuz. et adaquauit greges eaz. Quę maturi; solito redeuntes rogauerūt p̄rez. ne bñficiū pegrini retributione priuaret. Vocatusq; moyses iurauit vt habitaret cū eo. Et accepit vxorē filiā ei; septorā. q̄ peperit ei gerson. qd̄ sonat aduena. eo q̄ ī exilio genuerat eū. peperitq; alterū quē dixit eliezer. i. dei mei adiutoriū. et dicit; ei locer oēs curā gregū suoz. in q̄bus oīs antiq; barbaris erat possessio.

De diuisione in rubo. Ca. VIII.

tandē mortuus

ē rex egypti et clamauerūt filij isrl̄ ad dñm et recordat; ē sc̄deris qd̄ pepigerat patrib; eoz. Moyses autē pascebat greges ouiuū in deserto. Cūq; minasset gregē ad interiora deserti. venit ad mōtē dei sinai. q̄ et

Libri Exodi

in quadā pte sui dicit^r ē oreb. 7 apparuit ei
dñs ī flāma ignis ī medio rubi. Ignis aut
viriditatē rubi tepascebat innoxius. Erat
autem mons ad pasturas egregi^r 7 herbis
abundās. qz pastores illuc ascendere nō p
sumebāt. tū qz mons excelsus erat. tū quia
opinio erat deum ibi habitare. Et ait moy
ses: Uadā 7 videbo visionē hāc magnā. 7
vocauit eū dñs d rubo. 7 ait: Moyses moy
ses. Qui rñdit: Assum. Et dñs: Tolle calci
amenta tua. locus enī in quo stas terra san
cta ē. Et ait: Ego sū de^r abraā. de^r ysaac. et
deus iacob. Uidi afflictionē ppli mei ī egypto.
7 descēdi ut liberarē eū. 7 educā eū ī ter
ram fluentē lacte 7 melle. ad loca chananei
ethei. amorrei. ferecei. euēi. et iebusei. No
mē aut gētis septim^r. s. gergesei tacuit. 7 fere
vbiqz tacet nisi ī deuteronomio. Sed veni
mittā te ad pharaonē ut educas pplm meū
de egypto. Et dixit ei moyses: Quis ego sū
ut eā ad pharaonē: Et dñs: Ego ero tecū.
7 habebis h signū q miserim te. Cū eduxe
ris pplm meū de egypto. imolabis deo sup
mōtē istū. qsi tūc videbis q ego fui tecū. et
eduxi te de t^ra egypti. Hebrei tū termināt
h versū q miserim te. Et ait moyses. Si di
xerint filij isrl. q̄s est q misit te. qd ē nomen
ei. qd dicā eis. Cui dñs: Ego sū q sū. q. d.
voco^r q sū. Et dices eis: Qui ē misit me ad
vos. Dices etiā. De^r abraā. de^r ysaac. deus
iacob misit me ad vos. Hoc nomē mibi est
in eternū. qz hi tres testes viuūt in eternū.
Joseph^r dicit. Dixit ei suā appellationem.
quā hoies p̄us non audierāt. nec mibi fas
est dicere. Uade p̄grega seniores isrl et di
ces eis. q apparui tibi in rubo. 7 misi te ad li
berandū eū. 7 egrediēt tecū ad regē egypti.
Et dices ad eū: De^r hebreor^r vocauit nos
Ibim^r vias triū dierū in solitudine. ut imo
lem^r deo nro. Scio tū q non dimittet vos
nisi p manū validā. 7 pcutiā egyptū ī mira
bilib^r meis. Nec exhibitis vacui. s. postulabi
tis ab egyptijs 7 cōcellaneis vris vasa p̄cio
sa 7 vestes 7 spoliabitis egyptū. Dicunt he
brei postulasse ut dono darēt. s. verius ē q
mūtu. Excusant aut p p̄ceptū dñi.

De signis datis moysi. Cap. IX

Et ait Moyses.

Nō credēt mibi. Cui dñs: Quid
ē qd tenes ī manu tua: Rñdit: Virga. Et
ait: Projice eā in terrā. Et piccit. Et versa
ē ī colubrū. Et expauit moyses. ita ut fuge
ret. Et dixit dñs: Apprehēde caudas ei^r. Et
cū tenuisset. versa ē in virgā. In hebreo enī
coluber feminini generis ē. Et ait: Hoc si
gnū facies. ut credāt tibi. Et adiecit. Mit
te manū tuā in sinū tuū. Et misit. 7 facta ē
leprosa. i. albidā instar niuis. Iterū ait: Re
trahē manū in sinū. Et retraxit. et ptulit. et
erat silis carni relique. Et iterū. Sed neqz
his dieb^r signis credēt. Sumē aquā flumi
nis. 7 funde sup terrā aridā. 7 vertet in san
guinem. Et ait moyses: Obsecro dñe. mitte
aliū. nā impeditioris lingue fact^r sū. ex q lo
cut^r es ad seruū tuū. nec etiā eloquēs sū ab
heri 7 nudius tert^r. Et dñs: Quis fecit os.
q̄s mutū aut surdū. q̄s videntē aut cecum.
Rōne ego: Age igi. docebo te. 7 ero tecū.
At ille: Obsecro dñe. mitte quē missur^r es.
Et dñs qsi turbat^r ait: Aarō frater tu^r elo
quēs est. 7 ipse egrediet in occurū tuū gau
dens. Done verba mea in ore ei^r. 7 ostēdā
vobis quid agere debeatis. Virgā sumē ī
q̄ factur^r es signa. Venit g moyses ad ietro
7 ait: Reuertar ad frēs meos in egyptū. ut
videam si viuāt. Cui ietro: Uade in pace.
Morā aut faciēti. dixit itez dñs ad moysen
Uade ī egyptū mortui sūt qui qrebāt aīaz
tuā. pharao. s. 7 complices eius. Vel plura
le ponitur pro singulari. si sol^r pharao que
rebat.

De reditu moysi in egyptum et di
missione vxoris. Capitulu^r X.

Et ait Moyses

Moyses vxorē 7 liberos. 7 imponēs sup
asinū pfectus est. Cūqz esset in itinere ī di
uersorio ut comederet. occurrit ei dñs. id ē.
angelus euaginato gladio. 7 volebat occi
dere moysen. scz qz vxorē ducebat et filios.
cōtra volūtate^r dei. essent enī impedimēto

Historia

Uel q: puerū ducebat q̄ incircūcisus erat. Altez forte iam circūciderat moyses. Non enī credendū est illis q̄ dicūt altez remāsis se cū ietro. cūz supra ait liberos. Tulit ilico sephora acutissimā petrā. 7 circūcidit p̄putiū filij sui. tetigitq; pedes eius 7 ait: Sponsus sanguinus tu mihi es. 7 dimisit eū post q̄ dixerat h̄. vt ait aug⁹. Locus iste breuitate obfcurat⁹ est. Ubi ḡ ait. tetigit pedes ei⁹ intelligendū ē. sanguis tetigit pedes pueri vel angeli. Unde irata ait viro: Es ne mihi vir sanguinū. id ē. An ex cōiugio tuo tm̄ scelus teneor agere. vt fundā sanguinē filij mei: Et recessit ipsa ab eo vel angelus Hebr⁹ ita habet. Et tetigit pedes ei⁹. i. sephora moysi. Indignās enī p̄putiū iecit ad pedes moysi. 7 ait: Gener sanguinus tu mihi es. i. tu gener p̄ris mei ideo fact⁹ es. vt esses mihi. i. carni meę i filio ad sanguinem. i. ad mortē. Uel sanguis me⁹ effusus ē ad placā dū angelū q̄ tibi mortē minabat. Et dimisit angel⁹ moysen. qd̄ in hebreo ptz. Tū hebre⁹ habet. Relaxauit eū āgel⁹. quē pus scz vsq; ad mortē artabat. Et hinc volūt q̄daz morē circūcidēdi petrinis cultellis habuissē principiū vel a iosue in galgalis. Tū vbi nos habem⁹ petrā. hebre⁹ h̄z aciem. et dicit acutissimā aciē nouaculā. Uñ et iudeis nouaculis circūcidūt. Fabulant⁹ q̄dam hebrei vsq; ad dauid circūcisionē factā petrā. Sz qz in deiciēdo goliā. ferrū lorice 7 galey celsit lapidi iacto. q̄si dans ei locum. deinceps cessit lapis ferro in circūcisione.

De primo ingressu ad pharaonē.

Capitulum XI.

Hūc itaq; moyses solus tenēs virgā in manu. intravitq; aaron dño iubente desertū synai 7 occurrit moysi in monte dei. dixitq; ei moyses verba dñi 7 signa q̄ mādauerat. Venerūtq; simul. 7 cōgregauerūt seniores israel. Locutusq; ē eis aaron oīa verba dñi. 7 fecit signa corā eis. et crediderūt. Post hęc cum seniorib; israel ingressi sūt ad pharaonē et dixerūt ad eū: Hęc dicit dñs deus isrl. Di-

mitte pplm meum. vt sacrificet mihi i deserto. Et ille: Nescio dñm 7 isrl nō dimittas Et illi: Ibi m⁹ viā triū diez i solitudinez. vt sacrificem⁹ deo nro. In quo nec p̄trarietas nec duplicitas intelligēda est. Eo enī or die forsitā ppl̄s educeret. si pharao pplm dimississet. Tūc moyses fm iosephum cōmemorauit ei quāta fecerat egyptijs oppressis ab egyptiopib⁹. 7 cōmemorauit labores 7 pericula q̄ p̄ eis tulerat. 7 q̄ p̄ eis cōdignaz nō acceperit retributionē. pariterq; q̄ sibi p̄tingebāt in sina exposuit. Quē rex deridens suū suū fugitiuū vocauit. 7 p̄ seditiōe eū rediisse. Tunc ait rex seruis suis: Mult⁹ est ppl̄us quāto maior. si dederitis ei requiē ab operibus. Et p̄cepit ne vltra darēt eis paleę ad cōficiēdos lateres. quę cōminutę luto miscbātur. vt solidiores essent lateres. vel lateres potius coquebantur. p̄ lignozū penuria in egypto.

De afflictione filioz israel.

Capitulum XII.

Dep̄rimēbātur

ergo hebrei operib⁹. nocte colligendo paleas. 7 die lateres faciēdo. 7 idem numerū laterū exigebat ab eis qui 7 pus. Flagellatiq; sunt magistrat⁹ de filiis israel. qui p̄erant fratribus suis operantib; nocte colligēdo paleas a p̄fectis pharaonis. Magistratus enī operum hebrei erant. p̄fecti vero magistris egyptij. Venerūtq; p̄positi filiorū israel ad pharaonez 7 dixerunt: Cur iniūque agis contra seruos tuos: Qui ait: Vacatis ocio. et ideo dicitis: Eamus sacrificemus dño Ite ergo. operamini. paleę nō dābūtur vobis. Quę egredierentur. occurrerunt moysi 7 aaron. 7 dixerunt eis: Videat dñs iniuriā vestram in nos. et iudicet. quoniā fetere fecistis nos. i. abominabiles reddidistis coram pharaone Et ait moyses ad dñm: Cur misisti me. vt affligeres pplm istū Qui dñs: In manu robusta eijcias eos. Et adiecit. Ego sum qui apparui abraaz 7 ysaac 7 iacob in deo oīpotenti. i. qui sum omnipotens. 7 nomen meuz adonay non indica

Libri Exodi

ni eis. id est. fortitudinē et potentiam ad quā
pertinet hoc nomen. sed pietatem et sapien-
tiam. ad quas pertinent hely et heloy. Vel
non indicaui sicut tibi. Apparuit enim domi-
nus abrahe. sed moysi locutus est a facie ad fa-
ciem. Et iterum. Introducam vos in terrā
super quam leuaui manum meam. id est. iura-
ui ut darem eas patribus vestris. ego dominus
quasi diceret. Ita verus est hoc. sicut ego sum
dominus. et est iuramenti species. Narravitque moy-
ses hec omnia filiis israel. nec acquieverunt
propter angustiam spiritus. Connumerat autem
hic historia principes domorum per familias su-
as. sed de tribubus tamen scilicet ruben. symeon et
leni. Nobis autem de solo leni dicere sufficiat.
Filij leni fuerunt. gerson. caath. et merari. Ex
quibus tres familie leuitarum derivate sunt
gersonite. caathite. merarite. Filij caath am-
ram et isuar chore. Filij amram dicitur iocabeth
garon moyses et maria. Accepit autem aaron
uxorem elizabeth filiam aminadab. sorore
naason. que peperit ei nadab et abiud elea-
zar et ithamar. Eleazar accepit uxorem de
filiabus phanuel. que peperit ei phinees. Iste
est moyses et aaron. quibus locutus est do-
minus in terra egypti. Hoc addidit esdras
ut quidam dicunt. Vel moyses de se tamquam
de alio locutus est.

De mutatiōe virgarū in colubru.
Capitulum XIII.

Terū locutus ē

dominus ad moysen. Loquere ad pha-
raonem omnia que loquor tibi. et ne timeas eum.
Ecce constitui te deum pharaonis. id est. po-
tentem. in ipso et in terra eius facere signa ad
modum dei. Aaron erit propheta tuus. id est.
plocutor. Non tamen moyses deus. vel aaron
propheta. Ingressique sunt moyses et aaron ad
pharaonem. Moyses erat. lxxx. annorum aaron.
lxxxij. quando locuti sunt ad pharaonem. Tulit er-
go aaron virgam moysi. et iecit eam in terram co-
ram pharaone. et versa est in colubrum. Vocauit
que pharaon maleficos. et fecerunt similiter
pucientes singuli virgas suas. que versa sunt
in dracones. sed deuorauit virga aaron virgas

eorum. Et sciendum. quod magi oculos spectantium de-
ludabant. Vel secundum Augustinum. demones di-
scurrunt per mundum. et subito semina rerum
de quibus hoc agitur afferunt.

De plagis egypti et de aqua versa
in sanguinem. Cap. XIII. et. XV

Induratum ē cor

pharaonis. nec audiuit eos. Et ait
dominus ad moysen. Egredere in occursum
pharaonis. cum egredietur ad aquas. et dices
In hoc scies. quod dominus sum. Percutiam ergo aquam
fluminis. et vertet in
sanguinem. Disces
moriemur. et affligent
egyptum et factum est ita
Et percussit aaron
aquam fluminis. et ver-
sa est in sanguinem. et fu-
it sanguis in omni ter-
ra egypti. in fluminibus.
riuis et paludibus.
Forte non in omnibus. sed in
his que manabant de
nilo. et in vasis domo-
rum tam ligneis quam saxe-
is. Foderuntque puteos egypti per circuitum flu-
minis. et inuenerunt sanguinem. Feceruntque sili-
ter magi iamnes et mabres. Et dicunt quod alla-
ta sit aqua de terra iessen. quam non percussit dominus
plagis propter filios israel. que habitabant in ea.
Tamen iosephus dicit quod hebreis flumen potabi-
lis erat. sed esset mutatus. Egyptijs vero non so-
lum colore. sed etiam sapore amaro cruorem prefe-
rebat. Unde potius videtur quod alibi quam in ni-
lo aqua fuerit in egypto. Et hec est prima
plaga qua percussit dominus egyptum septem
diebus. De qua dicit iosephus. quod pharaon
timens pro ea et hesitans hebreos abire permi-
sit. Cuius malum fuisset releuatum senten-
tiam permutauit.

Deramis. Capitulum XVI.

Terū locutus ē

dominus ad moysen. Ingredere ad

Historia

pbaronē. 7 si noluerit dimittere populū. dic ad aaron vt extendat manū sup flumina riuos. 7 paludes. Et fecit sic. Et ascēderunt ranę 7 operuerūt terram egypti. Quę vt dicit ioseph⁹ ortę in breui moriebāt 7 putrescentib⁹ cadauerib⁹. fetoz nimis noxi⁹ exalabat ex aqua. imo qdam q̄si domesticę domos intrātes. sepe in cibis 7 potib⁹ et lectis inueniebant. Fecerunt autē 7 malefici similiter. Sunt autē tria genera ranaz. vnuz flumiale 7 vocale. aliud minimū. qđ et calamitū dicitur. qđ si p̄iciat in os canis obmutescit. tertiu magnū est 7 venenosū qđ rubeta dicitur. 7 vulgo crassantiuz. Dixit ergo pbarao ad eos. Orate dñm. vt auferant ranę a nobis 7 dimittā pplm. Et clamauit moyses ad dominū. 7 mortuę sūt ranę. Vidensq; pbarao qđ data esset requies. nō dimisit eos.

De ciniphibus. Cap. XVII.

Ixitq; domin⁹ ad moysen: Dic ad aaron: Extēde virgam. 7 p̄cute puluerem terre. 7 sint ciniphes in omni terra egypti. Et factum est ita. Sunt autē ciniphes muscę a deo subtiles. vt visum nisi acute cernentis effugiant. et corpus cui insident acerbo terebāt stimulo. Feceruntq; malefici similiter. vt educerēt ciniphes. 7 nō potuerūt. Et dixerūt pbaroni: Digitt⁹ dei est hic. id est. spūs dei. Sic enī p̄ dextrā fili⁹. sic p̄ digitū spūs sanct⁹ solet accipi. Augustin⁹ querit quare in hoc defecerūt 7 non in p̄mo vel scđo. Et dicit h̄ eē factū ad notandū. qđ 7 si p̄bi habuerint noticiā p̄ris 7 filij. nō tñ spūs sancti. Hęc tria signa facta sūt p̄ manū aaron. q̄ sequunt. vel a dño tñ qdam vero p̄ moysen.

De cinomia. Capitulum. XVIII.

Ixit ergo do^{mi} nus ad moysen: Egredere ad aquas ad pbaronem. 7 dic ei qđ si noluerit dimittere populū meū. mittam in omnē terraz egypti omne genus muscarum. 7 faciam in die illa mirabilem terram iessen. quę habebit tranquillitatem. Et factum est ita. Et venit mu-

sca grauissima in omnem terram egypti. Figurata locutio. id est. multitudo muscaruz et expressius dictum est qđ si pluraliter diceretur. Pro quo. lxx. posuerunt cinomia. id est. mulca canina. quod 7 in psalmo legitur

Tunc vocauit eos

pbarao et ait: Ite sacrificate deo v̄ro i terra hac. Qui dixerunt. Non possum⁹ Abominatiōes egyptiorum immolabimus. Si mactauerim⁹ quę colūt egypti coraz eis lapidibus obruent nos.

Laurum enī adorabant in honorem apis. vaccam p̄ v̄si. de. onem p̄ hāmo-

ne. Vñ atominabile erit eis occidi h̄ vel comedi. Et ait pbarao: Ite in desertum. verū tamen lōgius ne abeatis. Rogate dominus pro me. Oranit moyses. 7 recessit musca. Et iterum cor pbaronis induratus est. Pro his duobus plagis dicit iosephus. qđ innumera multitudo pediculoz egypti. s pullulauit. ex interioribus ebulliens. quos neq; lacris neq; medicamentozum vnguentis exterminare poterant. Multū enim plagis. p̄ter decem famosas credibile est percussos egyptios.

De morte pecorum.

Capitulum. XIX.

Hinc dixit dominus moysi: Dic pbaroni. si retinuerit pplm meum. cras inducam pestem grauē 7 morient oīa animātia egypti. nec q̄c̄q; d̄ his q̄ possidet israel moriet. Et mortua sūt animātia egypti q̄ sc̄z erāt i domib⁹ qđ q̄ in pascuis erāt post gradine perierunt. Vel forte determinatū nō est. qđ sine multo t̄pis intervallo forte h̄ facta nō sūt. 7 potuerūt aliūde habere itez animātia. Pro hac etiā dicit Ioseph⁹ qđ bestijs multigenis quarū

id est. quadam consuetudine locutione dicitur hoc. fm quas ait augustinus. Singularis numer⁹. nescio quomodo pl⁹ significat qđ pluralis. vt i armato milite complet. Per hanc clausulam. locutio est. notatur figura. per hanc sensus ē et locutiōis proprietatis.

Libri Exodi

aspectibus nullus occurrit. Dominus regionem eorum impleuit. quibus et ipsi consumebant. et terra agricolis nudabat. Et ingratus est cor pharaonis. et noluit dimittere populum.

De ulceribus et vesicis. Cap. XX

Tertium dixit Dominus

ad moysen et aaron. Tollite cineres de camino. et spargat illos moyses in celum coram pharaone. et erunt in hominibus et iumentis ulcera et vesice in omni terra egypti. et factum est ita. Nec poterant etiam malefici stare coram pharaone propter vulnera que erant in eis ex interiori corruptione venientia.

De grandine. Capitulū. XXI

Ixit quoque Dominus

ad moysen: Dic pharaoni. Hec dicit Dominus. Idcirco posui te ut ostendas in te fortitudinem meam. et narres nomen meum in omni terra. En pluviam hac ipsa hora cras tale grandinem qualem non fuit in egypto usque in diem hanc. nec etiam in partibus yperbozeis. Congrega que habes in agro. Homines enim et iumenta foris inventa grandine morientur. Qui timuit de servis pharaonis Dominus. profugere fecit hos et iumenta in domos. Extendit quoque moyses virgam in celum. et cecidit Dominus tonitrua grandinem et fulgura et ignis et grando pariter mixta ferebant. Et percussit grando cuncta que fuerant in agris et herbam et lignum regionis profregit. Hordeum lesum est. quia iam virens erat et linum quia iam folliculos germinarat. Triticum vero et far quod est grani generum frumento grossius non sunt lesa. quia serotina sunt. nec adhuc virentia. quia in spicis nondum perdierant. tamen in terra iessen grando non cecidit. Et vocavit eos pharaon. et ait: Peccaui etiam nunc. orate Dominus pro me. et dimittam vos. Egressus quoque moyses ex urbe tetendit manus ad Dominum. et cessavit tempestas. nec etiam stillavit pluvia super terram. Et ingratus est cor pharaonis.

De locustis. Capitulū. XXII

Ixit quoque Dominus

ad moysen: Ingredere ad pha-

raonem et faciam signa que narres filiis et nepotibus. ut sciatis quia ego sum Dominus. Et ingressi dixerunt regi: Hec dicit Dominus: Ecce ego inducam cras locustas in fines tuos. ut comedant quod residuum est grandini. Egresso moyses dixerunt sui pharaonis ad eum: Usquequo patiemur hoc scandalum. Dimitte homines. quia perit egyptus. Et renocatis illis. dixit pharaon: Qui non sunt qui ituri sunt ad sacrificandum. Et ait moyses. Viri et mulieres. senes et parvuli. cum ovibus et armentis. Et respondit: Cui dubium est quod pessime cogitatis. Non fiet ita. si ite viri tamen hoc enim petistis. Et eiecti sunt a conspectu eius. Et extendit moyses manus super terram egypti. et induxit dominus austerum die illa et nocte. Qui levavit locustas. et sederunt innumerabiles in cunctis finibus egypti. et devoraverunt omnem virens in lignis et herbis. Dicitur autem locusta quasi longa hasta. quia longiora retro habet crura. Festinus quoque pharaon vocavit eos. et ait: Peccaui in deum vestrum et in vos. Orate pro tollenda peste etiam hac vice. Et egressus moyses oravit dominum. Et flavit ventus ab occidente. et proiecit locustam in mare rubrum. Et induravit dominus cor pharaonis. nec dimisit israel.

De tenebris. Capitulū. XXIII.

Extendit quoque moyses

manum in celum et facte sunt tenebre palpabiles. ut nec videre nec moveri localiter possent egyptii. multi etiam mirabiliter compulsi sunt mori. Ubicumque autem erat israel. lux erat. Et vocavit eos pharaon. et ait: Ite universi. oves tamen. et armenta remaneant. Et ait moyses. Nec remanebit ex eis vngula. presertim cum adhuc ignoremus. quid debeamus immolare. Et ait pharaon: Laue ne ultra faciem meam videas et moriaris.

De diebus egyptiacis.

Capitulū. XXIII.

Hinc ergo moyses

ad fratres suos. et dixit dominus ad eum. Adhuc una plaga tamen pharaon.

Historia

nem et dimittet vos. Notandum quod plures fuerunt in egypto plage que decem que exodus non enumerat. Sed non fuerunt a deo graues forte et ideo tacetur. Unde quidam dies egyptiaci dicuntur quod in his passa est egyptus. que per duos terminos in singulis mensibus notantur ad memoriam cum plures forte fuerunt. Nec est credendum quod egypti licet astrologorum periti. deprehenderunt dies hos nefastos in inchoatione operis vel itineris. vel minutionis. Nota etiam quod quidam egyptiorum timentes egyptum perituram egressi sunt ut cycrops qui ingressus greciam urbem perdidit. quas vocauit athenas. que postea dicta est athenis. quas quidam grecorum diadas. quidam ortomenam dixerunt. Qui dicitur est diffres. Et est nomen egyptium quod latine dicitur quasi di homo vel quod tradidit grecis matrimonium maris et femine. ut ait pompeius trogus. vel bicozpor. vel propter periclitatam stature. vel pro viri inmensitate. vel pro pericia vtriusque lingue quam habuit gerce et egyptice. Sed quod primo nata est in arce oliua. Creditur etiam eadem tempestate egressus dionysius bachus qui et argos condidit. et usum vinee grecis dedit. Dicitur etiam diluniu in tessalia factus sub deucalione. et incendiis sub phetonte circa tempora moysi. et sub eo hercules antheonem vicit erictonem filium vulcani currum. et troilem primum quadrigas iunxisse ferunt. Egiptus que per mesraim. post aera. ab egypto rege submerso egiptus dicta est. Lacedemone filius semeles lacedemoniam perdidit. xantus triopalesbum. Epidaurus condita et corinthus. que prius ephyra. ysis filius quidam ex iheleno epaphum genuit. qui memphim candidit. cum in secunda egipto regnaret. Sane determinans dominus plagam que restabat. ait: Ingrediar in egiptum et morietur omne primogenitum a primogenito pharaonis. usque ad primogenitum ancille que est ad molam. etiam primogenita pecorum. Apud vos vero nec mutiet canis. et petetis vasa preciosa ab egyptiis et dabit vobis.

De diebus azimorum et agno paschali. Capitulum. XXV.

Tertium dixit dominus

ad moysen: Mensis iste erit vo-

bis primus in mensibus anni. Hic est aprilis. id est lunatio aprilis. que in marcio sepe inchoat. Hic dicitur ab hebreis nisan. apud egyptios parmuti apud macedones xanticus. Voluit quippe dominus indigos a ceteris nationibus differere sicut religione et caractere circuncisionis. ita et temporis ratione. Romani enim ex traditione nomen populi primum mensem ponunt ianuariu. quod tunc incipit sol ascendere post solsticiu. bemale. arabes inchoant annum post solsticiu estiuu. Congruenti videtur fieri ab hebreis in marcio. in quo et mundus conditus legitur. In aprilis ergo ceremoniali differunt a nobis. in temporalis conueniunt nobiscum. Et adiecit dominus Decima die mensis huius tollet domus quecumque agnorum. vel si non poterit agnum. saltem hircum. Quod si non sufficiet numerus domus ad esum agni. assumet de domo vicina domui sue iuxta numerum animarum que sufficiant ad esum agni. et erit masculus anniculus. id est unius anni. sine macula. non quidem velleris sed corporis. quod in leuitico determinat. Si cecum fuerit si fractum et sumptum de grege seruabitis eum in domo usque ad. xiiij. diem. et imo

labit eum omnis multitudo filiorum israel quecumque domus. s. suu ad vesperam. et tingetis cum fasciculo ysope vtrumque postem et superliminare sanguine. edentes carnes nocte illa assas igni. nec coctum quod de ea aqua. aut crudum. id est semi-coctum ex festinatione. et acimos panes cum lactuce agrestibus. quarum amaritudo amaritudinem seruitutis memoraret

in sempiternum. Caput cum intestinis vorabitur et pedibus. Si quid residuum fuerit igni comburentur. quia ut ait. Iosephus. crematum sursum ferri solet. et eleuatio ignis

Per. x. lunam. alias xiiij. innuit quod agnus qui tollebat significabat aliquid et nouum. Sic enim dicitur luna quarta die creata quasi fuerit prima die mundi. x. et annum mundi. x. Annotandum quod quod x. capita erant in esu unius agni. Bene attendas sed scilicet quod luna fuit creata quarta feria et eo die. xiiij. et sic tertia feria fuit. xiiij. secunda feria. xij. prima feria. xi.

Libri Exodi

elevationes ab eis pesti q̄ vastavit egyptios
 signavit nec comedit d̄ eo i circūcisus. De
 modo etiā comedēdi ait: Venes v̄ros accin
 get̄ calcimēta habētes i pedibꝫ tenētes ba
 culos i manibꝫ os nō frāget̄. nec d̄ carnibꝫ
 foras mittet̄. 7 comedet̄ festināter. Est enī
 phasē. i. trāsīt d̄ni Dicta ē aut̄ nox illa trāsī
 tus. q̄ trāsīuit i ea angelꝫ p̄ egyptū pcutiēs
 p̄mogenita ab boīe vsqꝫ ad pecꝫ. 7 trāsīuit
 sup̄ tecta hebꝫoz. limita vel illita sanguine
 Et aggressus ē isrl̄ iter trāsēndi ab egypto.
 Iterūqꝫ ait d̄ns: Diē hūc habebitis solēnē
 7 in monumentū i generationibꝫ v̄ris cultu
 sempiterno. Septē diebꝫ aq̄ima comedet̄.
 p̄ma dies erit sancta 7 venerabilis. s̄l̄iter et
 septima. Nihil opis facietis i eis. exceptis
 bis q̄ ad vescēdū ptinent. Datet q̄ medijs
 diebꝫ poterāt opari. Et s̄ etiā pt̄. q̄ sabba
 tū erat eis solēniꝫ quouis festo q̄tū ad ociū
 i q̄ nec ad vescēdū lz opari. Inde potuit esse
 q̄ mulieres i ipso die solēni pasce potuerūt
 parare vnguēta ad vngendū d̄ns. q̄ sabba
 to nō licuisset. In ezechiele festū in p̄ma die
 aplis legit̄. et in. viij. q̄ d̄ nō h̄. Et egressi filij
 isrl̄ fecerūt sicut p̄cepit d̄ns moyli 7 aarō et
 p̄gregati sūt. xiiij. luna i finibꝫ egypti circa
 ramessen. Tū ioseph d̄ic̄ eos cōgregatos. x
 luna. 7 vix expectasse quartādecimā.

De morte primogenitorum.

Capitulum. XXVI.

Actū est aut̄ no

ctis medio. p̄cussit d̄ns omne p̄mo
 genitum egypti. nec erat domꝫ in q̄ nō iace
 ret mortuꝫ. d̄no forte ita p̄curāte non fuisse
 domū absqꝫ p̄mogenito. Cōpulsusqꝫ pha
 rao dixit moyli p̄ nūcios vt egrederet̄ cum
 oibꝫ suis. imo et egyptij v̄gebāt eos exire
 Tulit igit̄ p̄pls farinā p̄spersas sup̄ hūeros
 ligatā i pallijs. 7 petierūt vasa ab egyptijs
 vestēqꝫ plurimā 7 spoliauerūt egyptios ex p̄
 cepto d̄ni. tū p̄ mercede laboris q̄ fraudati
 erāt. tū vt inde fieret tabernaculū. Et erant
 q̄si. de. milia viroz

p̄ditū absqꝫ puulis Pharaō vl̄ egyptꝫ
 7 vulgo famulātū q̄ decē plaḡ verbera

eis innumerabili. et ta non cessit solo san
 duxerūt secū diuisi guine agni victa. fili
 generis animantia os isrl̄ dimisit.
 multa nimis.

De exitu israel de egypto.

Capitulum. XXVII.

Actū est aut̄ vt

nilus p̄ter solitū adhuc inundaret
 terrā q̄ erat sepulcrū ioseph. Tenebāt aut̄
 iuramēto asportare ossa eiꝫ. Tūc moyses scri
 psit i lamia aurea nomē d̄ni tetragramatō
 q̄ sup̄posita aq̄ sup̄natauit. vsqꝫ dū veniēs
 staret sup̄ vbi erat sepulcrū. Et effodiētes
 sustulerūt ossa q̄ sublata legūt̄ eis. p̄phetas
 se forte d̄ difficultate itinerē. Tū hebꝫci tra
 dūt q̄ onis ex iproniso asstitit iux̄ eos q̄ lo
 cuta ē ad eos. Ob quā rem duxerūt eā secū
 mlt̄o tpe p̄ desertū. 7 dixerūt eā ouē ioseph
 d̄ q̄ ibi. Qui deducis velut ouē ioseph. In
 egressu etiā eoz̄ terrē motu facto multa tem
 pla egypti cū idolis suis corruerūt. Habi
 tatio aut̄ filioz̄ isrl̄ in egypto fuit. cccc. xxx.
 ānoz̄. S̄ noīe egypti itelligēdus ē oīs i co
 latꝫ eoz̄. q̄ incepta a p̄missiōe abraę facta ē
 via mesopotamię. a q̄ vsqꝫ ad legē datā tot
 āni fluxerūt. Solis enī. c. xliij. ānis seruiuit
 isrl̄ in egypto post mortē ioseph. Quibꝫ ex
 p̄pletis. eadē die egressa ē oīs multitudo de
 fra egypti. qd̄ etiā mirabiliter a deo factū ē.
 Vel forte eades die q̄ exiit abraā ad pere
 grinādū. Et nota qd̄ h̄ d̄. die q̄ egressi sūt
 7 infra. memētote diei huiꝫ i q̄ egressi estis
 de egypto p̄ma die. s. aq̄imoz̄. etiā sup̄ legit̄
 dictū eis. nullus egrediat̄ ostium domꝫ sue
 vsqꝫ mane. econtra statim legit̄ h̄. Nox ista
 obseruabilis est d̄no. quando eduxit eos d̄
 terra egypti. 7 in benedictione cerei dicunt̄
 nocte educti. Forte intelligendū est nocte
 eductos. id ē. ad mane egrediendū ab egyptijs
 nocte compulsos. Profectiqꝫ sunt de
 ramesse i socht. nec sunt secuti eos egyptij
 sepeliētes mortuos suos Multi etiā egypti
 orū flebāt p̄nitētes q̄ eis fuerant tā crude
 les. Coxerūtqꝫ farinā quā tulerāt d̄ egypto
 feceruntqꝫ subcinericeos panes aq̄imos. ex

modico tñ tpe coagulatos. His enī vsi sūt
triginta dieb. Nō enī vltra suffecerunt q̄
tulerāt de egypto. lz sub necessitate custodi
rent. nec eis ad societate vscerent.

De sanctificatiōe primogenitorū. Capitulu3. XXVIII.

Ixitq3 iterum

Dñs ad moylen: Sanctifica mibi
omne p̄mogenitū masculinū qđ aperit vul
uā. tam de hoīb⁹ q̄ de iumētis. qz p̄cusserat
p̄mogenita egypti i liberatiōe eoz. Et qz so
los masculos p̄ sibi voluit sanctificari. di
ci p̄t. nō p̄cussos nisi tñ masculos. Vel for
te qz p̄mogenita eoz a p̄cussore angelo libe
rauerat. et h̄ mō sua erāt. voluitq3 vt dein
ceps essent sua oīa. Vel qz ex oī fructu p̄mo
honorādus ē de. Primogeniti ḡ q̄ erāt de
filij3 leui offerebāt nec redimebāt. 7 serue
bāt iugit̄ dño. p̄mogeniti alioz offerebāt.
et. v. siclis redimebāt. Primogenita p̄co
rū apta ad imolādū oblata erāt sacerdotū
Immūdoz vero nō oblata. qđā redimebāt
vt p̄mogenitū asini oue mutabat. q̄ p̄ eo of
ferebat. qđā nec etiā redēpta occidebāt. vt
p̄mogenitū canis Et adiecit dñs. Lū intro
duxerit te dñs in terrā p̄missaz intimabis s̄
filij3 tuis. huanda ritu sempiterno. Eritq3
s̄ q̄si signū i manu tua. 7 q̄si appensū qđ. ob
recordationē añ oculos tuos. vt scz hui⁹ li
beratiōis memoria nō aliter veniret i obli
uionē q̄ q̄ manu gerūt. vel añ oculos appē
dunt. Qđ pharisei ad lrāz obseruantes in
chart. s̄ scribebāt. 7 decalogū simul. 7 eas si
nistris circūligabāt brachijs 7 inter oculos
appēdebāt. q̄s dñs in euangelio philacte
ria vocat a philaxe et thozac.

De deserto egypti. Ca. XXIX

Gitur cū emisit

set pharao pplm. non eduxit eos
moyses p̄ palestinā cōterminā egypto. p̄p̄
antiquā molestiā et odiū patrū. ne insurge
rēt philistei adūsus eos. s̄ circūduxit eos p̄
desertū. qđ ē iuxta mare rubrū. Tum p̄ mā
dato dñi inbētis. vt duceret ppl3 ad mōtez

synai ad imolādū sibi. Lū si p̄nitētes egyptij
vellēt eos p̄seq. granē molestiā sustine
rēt itinerē. Armatiq3 ascēderunt filij3 isrl' de
terra egypti. m̄tra. s̄ suppellectili muniti Lū
alia trāslatio h3. q̄nta p̄genie ascēderūt fi
lij3 isrl'. Moyses enī a iacob q̄nt⁹ fuit. vel p̄
tribū iudē a phares vsq3 ad salomonē q̄nt⁹
q3 fuerūt tñ ḡnationes. Hebrē⁹ h3. q̄nt⁹
ḡnatiōes ascēderūt filij3 isrl'. Profectiq3 de
sochoz venerūt i ethā. Ethan ciuitas erat
tūc deserta i capite solitudis. q̄ a iosepho ly
cus dī. vbi 7 baby.

lonē postea factā di
cit. dum cambises
egyptū vastaret.

Nō illā famosaz ba
bylonē nabuchodo
nosoz. s̄ aliā babylo
nem q̄ etiā nūc inba

bitat. 7 dī ibi requiescere beata katherina in
mōte synai. 7 sūt ibi monachi religiosi. 7 ar
det solūmodo oleū in lapidib⁹ qđ d̄ tum
ba illius beatę virginis manat.

De ducatu colūne et marerubro. Capitulum. XXX.

Dominus autez

vt dux esset itineris. p̄cedebat eos
per diem in colūna nubis contra feruorem
solis. 7 p̄ noctē in colūna ignis. s̄ tenebras
7 vt sibi a serpētib⁹ p̄uiderēt. P̄cepitq3
dñs vt reuerli aliquātulū versus egyptū ca
stra metarent in regione phia yroth. q̄ ē in
magdalū 7 mare s̄ beelsephon Est aut mag
dalū ciuitas in cōfinio egypti. ad quā iu
dēi tpe hieremię i terfecto godolia p̄mo p̄su
gerūt. 7 posuerūt castra sup mare rubrum.
Hui⁹ maris aq̄ nō ē rubra. s̄ oīs terra circū
stans rubra ē. ex q̄ vitiat gurges 7 inficitur.
vñ minimū acutissimū excipit. Quicqđ etiā
ad esū in fructib⁹ ē in hūc colozē cadit. Ob
hoc ibidez rubre gēme inueniūtur. q̄q3 hu
mo inuolutę 7 iter harenas attrite terre co
lozem habent et maris. Hoc mare in duos
sinus diuiditur. qui ab oriente ē p̄sic⁹ ap
pellatur. qz p̄se oram eius inhabitant. alter
arabicus dicit. vbi tñ nos dicimus rubrū.
hebrēus dicit cannosum. quia canne in li
toribus eius abundant. Sane ibi coartat

Libri Exodi

in litoribus eius abundat. Sane ibi coartati sunt filij israel. Ex vna parte erant montes aspernissimi et inaequabiles. ex altera parte mare.

De transitu maris rubri. Ca. XXXI

Mutatumque est

cor pharaonis. tulitque. CCC. currus proprios. et CCC. ab egyptiis. et insecutus est eos. equitesque duxit. l. milia. et duceta milia pedum armatorum. Leuantesque oculi hebrei. viderunt egyptios post se. et timuerunt valde. Neque enim fugae facultatem habebant nec pugnare poterant. quia inermes erant. nec ibi morari poterant inopia. Cumque plurimum argueret moyses. dixit eis: Nolite timere. quia fecit dominus. ut hodie videatis magnalia eius. Ipse pugnabit pro vobis et vos tacebitis. Egyptios quos videtis nunc non videbitis in sempiternum. In hebreo plenus est non videbitis in sempiternum. ut nunc videtis viuos. Et orauit moyses ad dominum. Qui ei dixit: Quid clamas ad me? Eleua virgam tuam et tede manum tuam super mare et diuisum erit illud ut super siccum ingrediatur filij israel. Tollensque angelus qui praecedebat eos stetit post tergum iter egyptios et israel. et erat nubes tenebrosa egyptiis. sed lucida hebreis. Cumque extendisset moyses manum. flauit ventus vehementer et vertit aquam in siccum. et diuisum est mare in. xij. diuisiones. ut quaeque tribus per turmas suas intraret. Et aduocans moyses singulas tribus secundum ordinem natiuitatis suae hortabatur eos. ut ipsi praecedentes sequerentur. Cumque timuissent intrare rubrum simeon et leui. Judas primus aggressus est iter post eum. vnde et ibi meruit regnum. Profecti sunt ergo per medium maris. et erat aqua quasi murus a dextris eorum et a leua. Quod videntes egyptii. velanos iudicabit eos. Sed cum viderent illos illos abire. ingressi sunt post eos. Factusque venerat vigilia matutina. Et respexit dominus super egyptios per columnam ignis et nubis. intolerabiles imbres et gurgites tonitruorum. scationesque ac lapides iniicit super eos.

Quattuor dicuntur vigiliae matutinae. prima pticini. scda in tepesinu. terna gallicini. quarta antelucanum. et ipsi in quattuor ingressi sunt mare rubrum.

Ubi et territi dixerunt: Fugiamus israel. dominus enim pugnat pro eis. Filij autem israel secundum iosephum ad partem positam venerunt terram. Hebrei vero tradunt quod cum venisset ad extremum montem porrectum mare per longam maris viam eos obliquasse. et circumuendo montem ad idem litus egypti rediisse. Quod probant sic Natura maris est ut quod perit in eo ad primum litus perueniat. Cum ergo mane iacerent egyptii mortui in litore. partemque quod idem erat litus ex altera montis parte. Non enim in spatio noctis fere equi noctialis. nec illi nec hi etiam ad medium maris transcurrissent. quia spatiosum est ibi. Cumque sic perturbarent egyptium moyses domino iubente extendit manum suam super mare. et reuerse sunt aquae ad priorem locum et operuerunt egyptios. nec vnus quidem superfuit ex eis. et tulit israel arma mortuorum. moysesque domino canticum exposuit ex ametro carmine. Cantemus domino et ceteris. Quod quia legitur ceteris. canticum dicitur canticorum. Nec hoc discredendum esse dicit iosephus. cum alexandro macedoni et exercitui eius darium insequenti mare pampheum diuisum fuisse legitur. domino iubente. qui pro eum regnum persarum delere voluit. Moratus est autem israel iuxta litus maris vii. diebus. et cum tympanis et musicis instrumentis singulis diebus veniebant ad litus. et cantabant domino canticum moysi. viri seorsum et mulieres seorsum. In cuius rei memoriam vii. paschalibus diebus cantando redimus ad fontes. Et terminatur hic liber iosephi secundus.

De dulcoratione aquae marath.

Capitulum XXXII.

Est hec egressi

sunt in desertum sur. Tamen hebreus habet in desertum etha. Dicimus enim quod prius ante mare fuerunt in deserto etham post mare in deserto sur. post helym in deserto syn. Ambulaueruntque tribus diebus per solitudinem nec inuenerunt aquam donec uenerunt in marath. ubi aquam inuentam per amaritudinem non poterant bibere. Ubi et locum illud dixerunt marath. ab hac amaritudine aqua vel potius per amaritudinem animi. Anime quorum

est enī q̄ sitit si nō iuenerit potū q̄ si iuentū gustare nō possit. Dñs at̄ oñdit lignū moy si qd̄ cū misisset ī aq̄s dulcoratę sūt forte lignū illud r̄lis efficaciq̄ erat. 7 forte miraculo se factū ē. vt ī solitudine ī q̄ nō erat lignū inueniret lignū. Hebrę⁹ dic̄. qz illd̄ lignū naturalit̄ amarissimū erat 7 vt mirabilit̄ inotesceret vis diuina. amara additū amaro dulcedinē opatus ē. Ioseph⁹ videt̄ velle: qz aq̄ vitū h̄traxerat. qz sp̄ ī mōte fuerat fm̄ illd̄. Et vitū capiūt ni moueat̄ aq̄. Dic̄ enī ibi fuisse modicū puteū. Sumēs at̄ virgā moy ses quā habebat ī p̄nti. scidite eā p̄ mediū ī lō gitudinē incisionē faciēs 7 iecit ī puteū. 7 p̄cepit fortib⁹ vt haurirēt aquā 7 plurimā p̄us effūderēt. vt vltima q̄ remaneret. frequētib⁹ p̄cussionib⁹ exercitata 7 purgata fieret potabilis. Ibi etiā dedit eis indicia. nō dū t̄m̄ ī re s̄ daturū se p̄misit. si obedire sibi vellēt.

De duodecim fontibus et lxx. palmis helym. Cap. XXXIII.

Est hec vena ^{rūt} ^{ite}

lym. vbi erāt. xij. fōtes. 7 lxx. palmę. Et dic̄ ioseph⁹ qz modica aq̄ erat in fontib⁹ vt qz ex ea modicū sumeret̄ manib⁹. cenosū eēt 7 inutile. Propt̄ h̄ etiā palmę nō multū eminebāt a t̄ra. qz nō sufficiebat humor ad p̄glutinādū humū. Exinde venerūt in desertū syn. qd̄ ē inter helym 7 sinai vbi plures fecerūt māiones q̄ in numeris exponunt̄.

De coturnicibus et manna.

Capitulum XXXIII.

Die decimo

die mensis sc̄di. i. maij. xxx. die. s̄ ab exitu eo⁹ d̄ egypto qn̄. s̄ sc̄dm̄ pasca celebrat̄ defecerūt eis victualia q̄ tulerāt d̄ egypto. 7 dixerūt. Utinā mortui essemus ī egypto. qn̄ se debamus sup̄ ollas carniū. 7 comedebamus panē ī saturita

Precepit dñs moy si vt si aliq̄s. vel pro remotione. vel p̄ imundicia non posset pasca celebrare. ī p̄mo. s̄. aprili sc̄di mēsis. sc̄z maij decimo die illd̄ celebraret.

te. Cūqz orasset moyses ad dñs dixit ad eos. Audiuit dñs murmuratiōes v̄ras p̄ cum. 7 dabit vob̄ vesp̄e carnes. 7 mane panes ī saturitate. Factū qz ē vesp̄e. Et ascēdens coturnix d̄ sinu arabico vbi p̄cipue nutrit̄ trāscēso medio mari operuit castra. 7 ad libitum ppli capiebat̄. Est autē coturnix auis regia quā ioseph⁹ ortigiā vocat. gręc⁹ ortogometra. nos vulgo curlegiū dicim⁹ a currendo. Mane h̄o cū orasset moyses ros descēdēs illinit̄ ē manib⁹ ei⁹ quē p̄us imbrē suspicatus ē. s̄ cū gustasset. sensit mellis dulcedinē 7 panē p̄missū datus ītellexit. 7 iacuit ros p̄ circuitū castrorū. 7 erat granū minutū q̄si semē coriādri. albū ī modū p̄uinę. 7 q̄si pilotulū. Qd̄ vidētes filij isrl̄ dixerūt. Māhu. i. qd̄ ē h̄. Un̄ deinceps māna dictū ē. Qd̄ q̄dam ī declinabile putāt. alij ī p̄ma declinatione ponūt. alij ī tertia. sicut 7 pasca. cę. vel pascatis. Et ait moyses. Hic ē panis vob̄ dat⁹ a dño. Colligite vob̄ gomoz p̄ singula capita. Et collegerūt alij pl⁹ alij minus. 7 mēsi sūt ad mēsurā gomoz. Nec q̄ pl⁹ collegerat habuit ampli⁹. nec q̄ min⁹ parauerat reperit minus. Forte enī in aceruis collecta ponebāt̄. et reddebat̄ singulis gomoz. Qd̄ ioseph⁹ vocat assariū. 7 est decima ps̄ ephi. Vel forte q̄tūcūqz q̄s colligeret veniēs ad p̄p̄ia nō inueniebat nisi gomoz q̄ ab alijs. Per miraculum factiā comedebatur. cum est. vt edacibus sufficeret gomoz. Colligebat̄ aut̄ mane. qz cum incalescebat sol liquefiebat. qd̄ miraculosū erat. cū ad ignē durū fiebat. Terebant aut̄ illud ī puluerē. 7 cōglutinātū in panes formabāt. cui⁹ sapor erat dulcissim⁹. p̄ quo dictum est similia cūz melle. Et alibi sapor p̄is oleati. Qd̄ vero dicit̄ quia sapiebat ī ore cuiusqz qd̄ desiderabat nō multū autē. t̄cū ē. Dic̄ ioseph⁹ qz etiam hacten⁹ rigatur loc⁹ ille siccis imbrib⁹. Dixitqz moyses ad pplm̄. Null⁹ relinquat̄ ex eo in mane

Consonat t̄n̄ ei qd̄ ī libro sapientie dicit̄. Panem de celo dedisti nobis habentē omnem saporē suauitatis.

Libri Exodi

Quidā tñ reseruauerūt. 7 scatebat vermib⁹
7 cōputruit. Precepitq; moyses vt die sex-
to colligerēt cibos duplices. qz sabbato nō
inueniebāt ī agro. Tñ seruātū ī die sabba-
ti nō corrūpebat. Quidā q; putāt nec etiā
sexto die collegisse quēq; nisi vnū gomoz. s̄
illōp miraculū multiplicabat. vt duobus
sufficeret dieb. s̄ inde colligētes. qz īfra legi-
tur. qz p̄t̄ s̄ tribuit vob dñs die sexto cibos
duplices. Dixitq; dñs moysi. Imple go-
moz ex eo. vt custodiat ī futuras retro gene-
rationes. i. in post futuras retro generationes
ad memoriā retro habēdā. Et fecit moyses
iuxta verbū dñi. 7 posuit illud aarō in vna
aurea in tabernaculo reseruādū. Aiunt he-
brei eos p̄mo habuisse parau tabernaculuz
in q̄ dñm psulebāt. de q̄ infra. Moyses tol-
lens tabernaculū. tetendit extra castra. p̄cul.
Vel p̄ profetiam de futuro tabernaculo dictū
est. Hoc cibo aliti sūt filij israel. xl. ānis vsq;
dū tangerēt fines terre chanaan.

De aqua data in raphidim.

Capitulū. XXXV.

Situr profecta

est oīs multitudo d̄ deserto syn p
māsiones suas iuxta h̄monē dñi. 7 venit ī ra-
phim. nō q̄ verbo distingueret eis dñs man-
siones. s̄ iudicio nubis stantis. quā p̄entes
semp seq̄bant ea stāte castrametabāt. Ibi
omnino defuit aqua. 7 murmurauerūt cōtra
moysen. q̄ ait ad dñs. Quid faciā p̄lo huic
Adhuc pusillū. 7 lapidabit me. Et dñs ad
eū. Sume de seniorib; isrl. 7 vade ad petrā
oreb. pcutiesq; eā virga pars ē monti syna-
sic dicta. Alia est 7 alibi petra oreb. dicta sic
p̄pter oreb regē. q̄ occisus ē ī ea. factū q; ē ita
Et egressē sūt aque 7 bibit p̄ls. 7 vocauit
moyses nomen loci tēptatio. qz tēptauerāt
dñs dicētes. Est ne dñs ī nobis an nō. Alię
possi fuerūt aque contradictionis.

Depugna contra amalech.

Capitulū. XXXVI.

Gressus ē autē

amalech vt pugnaret adūsus isrl.

ī raphidim. Strab⁹ ait. Amalech fuit fili⁹
bismabel. a q̄ amalechite. q̄ 7 bismabelite
ipsi sūt saraceni. Hos dicit ioseph⁹ pugna-
ces. inhabitātes goboch vel iaboth 7 petrā
a circūstantib; cōductos ad bellū aduersus
hebreos. Ecōtra legit ī genesi. q̄ eliphat p̄-
mogenit⁹ esau genuit de cōcubina amalech
Tñ in libro regū. vbi filius doech idumēi
nūcians dauid mortē saul ait. Amalechites
sūt. Forte duo fuerūt equiuoci. 7 ex his duo
p̄li. Elegit autē moyses iesū d̄ tribu effraim
virū bellicosū ad dimicandū cōtra hostes.
cui 7 paucos tradidit armatos plurimos ad
custodiā castrorū retinuit. Ipse autē ascēdit
in montē habens virgā dei ī manu. Ascēde-
rūtq; cū eo aaron 7 hur vir marię. tñ h̄m pa-
ralipomenon fuit fili⁹ calephet manę auus
beseleel. Cūq; eleuasset manus moyses ad
dñs. vincebat israel. Sin autē paululū remi-
sisset. vincebat amalech. Quo p̄erto aarō
et hur supposuerūt ei lapidē. 7 exvtra q; pte
manus ei⁹ sustentabāt. erātq; graues p̄ la-
bore orādi. In hui⁹ rei figura. sacerdos ma-
n⁹ elenat ī missa. etiā ī figura christi orātis
in cruce. Nec remisit man⁹ moyses vsq; ad
solis occasuz. Fugauitq; iosue amalechim
ore gladij. Et ait dñs moysi. Scribe hoc in
libro ob monumentū. Adhuc enī debeo me-
moriā amalech de sub celo. qd̄ in diebus
saul impletuz est. Et edificauit moyses altare
7 vocauit illud dñs exaltatio mea.

De subdiuisione magnatū ad
consiliū ietero. Cap. XXXVII.

Gressus est autē

ietro cognat⁹ moysi obuiā ei ī des-
tum. tulitq; secuz sephoras et duos filios ei⁹
Cūq; intrasset tabernaculum moysi. nar-
rauit ei moyses signa q̄ fecerat p̄ eis dñs. 7
vniuersum laborem itineris sui. Et congra-
tulans illi ietro ait. Benedictus dñs q̄ eri-
puit p̄lm suū de terra egypti. Nūc cogno-
ui qz magnus est dñs sup oēs deos. Obtulit
ergo ietro hostias dño. 7 comederūt cum eo
moyses et aaron et seniores israel corā dño
Augustin⁹ tñ nō vult gentile imolasse dño

Historia

sed moysen fm aliaz translationē q̄ ē. Sū-
psit ietro hostias de oblatiis a moysē. sum-
psit ab eo et comedit. Forte tūc sacrificauit
moyses iuxta mōtē. sicut p̄dixerat dñs. Di-
cit enī ioseph⁹ ietro venisse circa mōtē. vbi i-
ruto multas viderat moyses visiones. Al-
tera die sedit moyses vt iudicaret populū q̄
assistebat ei a mane vsq; ad vesp̄rā. Quod
attēdēs ietro ait. Stulto labore p̄sumerē vl-
tra vires tuas est negociū. Sed audi verba
mea et erit dñs tecū. Esto populo in his que
sunt ad deum. et cerimonias et viam morū
vel itineris ostendas eis. Ad decisiones ho-
causarum elige viros potentes. timentes do-
minū. amātes veritatez. detestantes auari-
ciam. Et nota q̄ in his quattuor que dicit
cōsideranda in eligendo iudice ponit poten-
tiam que plurimū valet. si t̄ia illa sequant̄
alioquin additur oleum camino. et gladius
veneno. Alia translatio habet. sapiētes q̄s
forsan potentes vocat ad iudicādū. Et ad-
didit. Cōstitue ex electis quosdā tribunos
id est. cuiq; tribui vnū p̄pone. q̄a tribu tri-
bunus hebraice. grece cyliarchus. latine mil-
lenari⁹. Non q̄ in tribu tantū essent mille.
S̄ certū numerū posuit pro incerto. Vel pro
multitudine copiosa numerū posuit supre-
mū. Forte quia iam p̄ncipē habebat queq;
tribus suū. sub p̄ncipe voluit esse millenari-
os. q̄ tantū p̄cellerent mille. Sub millenarijs
aut̄ monuit cōstitui. x. ethacontbarcos. id
est. cētenarios vel centuriones. sub centuri-
one duos p̄thacōcharcos. id est. quinquagenarios. sub quinquagenario. v. decanos.
Orta igit̄ lite inter decē stabāt ad iudiciūz
decani. sicq; facile erat litis paucorū dirime-
re. Si non poterant diffinire ascēdebāt ad
quingagenariū. et sic vsq; ad moysen. quod
tameu rarum erat. Maiora tñ reseruabant
moysi. ipsi minora iudicantes. In hūc mo-
dum ecclesia romana vocauit plurimos in
partez sollicitudinis. primates. vel patriar-
chas. archiep̄os. ep̄os. archidiaconos. archi-
presbyteros. Et mīores sacerdotes leuioza
peccata. et quēdaz graua. sed occulta indi-
cant. Grauiora ho peccata et aperta referūt

ad ep̄m. Acquieuit moyses nec erubuit vir
deo plenus cōsiliū seq̄ gētilis. dimisitq; co-
gnatū suū. hebreus vbiq; ponit socerū. Et
reuersus ē ietro in terrā suā.

Deperuentu ad montem
sinai Cap. XXXVIII.

Erise ergo ter-
tio egressiois de egypto. id est. in-
nio die hac in kalēdis iunij venerūt ad mō-
tem sinai. fixeruntq; tentoria e regione mō-
tis. xlvij. die. scz a p̄base. In exponendo enī
sc̄pturas. xxx. dies p̄ mense ponimus quasi
mediā inter lunares et solares mēses eligen-
do viam. Lunares enim infra tricenariū in-
ueniunt̄ quidā. vltra vero nō. Solares ve-
ro plures hunc numerū excedunt. A p̄base
q̄dem. xvij. dies p̄mi mēsis restabāt. fluxerūt
vero postea. xxx. secūdi mēsis. Restat ergo q̄
p̄ma dies iunij. xlvij. fuit. Sequenti die di-
luculo ascendit moyses ī mōtē ad deū. q̄ di-
xit ei. Dices domni iacob. Audist̄ que fece-
rim vobis. Nūc adiciā vt etiā loquar vo-
bis. Si ergo custodieritis pactum meū. eri-
tis mihi ī peculū de cūct̄ populis. Que cū
moyses retulisset populo. respōderunt. Lū-
cta q̄ locutus est dñs faciem⁹. Lūq; redyisset
moyses ad dñm. ait ei dñs. Veniam ad te ī
caligine. vt audiat me popul⁹ loquētē ad te
vade et sanctifica populū hodie et cras. id est
lauent se et vestimēta sua. Vacent ab āplexi-
bus. et sint patī in diem tertū. et constitues
terminos p̄ circūitum mōtis quos qui trā-
sierit tūc et tetigerit morte moriet̄. Manus
non tanget eū sed lapidabit̄. aut iaculis cō-
fodiet̄. siue iumentū siue homo. Utebantur
aut̄ vt dicit iosephus in his duob⁹ diebus
cōiunij opulēt̄ et ornāmētis decēter.

De datione legis uerbotenus
Cap. XXXIX.

Am aduenerat
dies tertius. et ante solis ortū cepe-
runt audiri tonitrua ac micare fulgura et
nubes densa operuit montem. et clangor

buccine p̄strepebat. Fumabat mons. q̄z de-
scenderat dñs in igne. 7 fum⁹ ferebat quasi
de fornace. 7 mons tremuit vt aiunt hebrei
Timuit pplus. sedet moysen ira dei perisse
putabāt. Tandē loq̄ apparuit moyses 7 se-
renus aer cum eo reuersus ē iter eos. Et ait
eis. Hodienō audietis moysen filiū amrā
et iocabeth. sed illum qui p̄ vobis pcussit
egiptum. q̄ per mare iter dedit. qui cibū de
celo misit. potū de petra cōcessit. p̄ quē ad az
de fructibus terre comedit. noq̄ ex imbribus
ereptus vel exceptus est. abraam chananēā
obtinnit. isaac natus ē de senib⁹. iacob ple-
ditatus. ioseph sublimat⁹. Fiant ergo x̄ba
hec vobis amabiliora. q̄ filij v̄l vxores. Et
eduxit pplm in occursum domi ad radicem
montis. Ascenderunt aut̄ dño iubente moy-
ses 7 aaron vltra terminos. sacerdotes. id ē
maiores et ppls non transierunt. Locutus
q̄ est eis dñs. ita vt nullum vox effugeret. 7
sic. l. die dedit eis legem verbo tantū. in figu-
ra. q̄ datur⁹ erat sp̄m̄ctm̄ die q̄nq̄gesimo.

Explicatio decalogi. Cap. XI.

Non habebis de-

os alienos corā me. Non nisi de-
cem p̄cepta dñs dedit. omnes asserunt san-
cti. sed in distinctione eoz differunt. Pri-
mū enī 7 vnum fm̄ augustinū diuidit origi-
nes i duo. 7 que sūt duo vltima fm̄ augusti-
nū colligit i vnū. cui cōsentit ioseph⁹. Pre-
terea dicit augustin⁹
tria fuisse i vna tabu-
la. 7 septē i alia. Iose-
ph⁹ x̄o 7 hebrei. v. in
vtraq̄. Forte q̄a au-
gustin⁹ voluit tria p̄-
tinere ad dilectionē
dei. 7 septē ad dilecti-
onē p̄mi. p̄ dignitate p̄tius q̄ p̄ scriptu-
ra dixit ea esse p̄mē 7 scdē tabule. sicut dice-
re p̄sueuimus hōmines p̄mē classis 7 scdē
Quocūq̄ x̄o mō distinguāt. idē ē s̄sus.

Primū preceptum

Non habebis de-

os alienos corā me. id ē me solum habebis
deū. Et ponitur. nō habebis p̄ non habeas
imperatiue. fm̄ ideoma hebreoz. Nō enim
asserit hoc de⁹ cū quādoq̄ habuerint. Non
facies tibi sculptile vel idolum. Alia littera
quod nihil ē imūdo. id ē nulli⁹ rei natural̄
rēpresentatiuū. vt fiebat hamon capite arieti
no anubis. id ē mercuri⁹ capite canino sine
barba. Nec oēm similitudinē q̄ ē i celo vel
tra v̄l a q̄s vel s̄b terra. q̄si nec facies tibi p̄
deo simulachrū solis 7 lune. 7 hm̄oi. nec hō-
minis aut iumēti aut hm̄oi. nec dracoīs. v̄l
reptil̄ cuiuslibet. q̄ colebat diuers⁹ hominū
error. non coles nec etiā adoraB ea. Colere
enī ē mēte adorare. Adorare aut̄ ē. si nō ani-
mo. saltē p̄ metu. v̄l adulādo regib⁹ adora-
re. Postea ad iculcādā custodiā dicti 7 di-
cedoz addidit icidēt.

Ego sū dñs de⁹ tu⁹. Est de⁹ essentia. po-
fortis 7 celotes. visi- testate. p̄ticipatiōe
tās p̄ctā patrū i filios nuncupatione
in tertiā 7 quartā ge-
nerationē. eoz q̄ oderūt me. 7 faciēs miseri-
cordiā i milia. his q̄ diligūt me 7 custodiūt
p̄cepta mea. celus dicit i uidia. d̄z etiā amor
sed p̄prie amor viri i vxorē. p̄ quo sustinere
nequit alteri⁹ accessū ad eā. In modū hunc
dicit dñs. Ego sū celotes. i. nō patiar te for-
nicari post deos alienos. Quod addidit se
visitare p̄ctā patrū in filios. aiunt heretici.
Nō ē bonus hic sermo vt p̄ p̄ctō alterius q̄s
puniatur. Et dicunt vetus testamentū non
esse datum a deo. Non enim sic crudelis est
deus. sed ecōtra in his mitis apparet. quod
etiam hoc nomine visitans innuit. Ex pie-
tate enim visitamus infirmos. 7 ipse ex man-
suetudine non statim peccantem punit. sed
expectat etiam vsq̄ ad quartam generatio-
nem. q̄ diu scilicet patres viuere selet. 7 si
corripietur pater. vel filij non imitabuntur
ipsum. parcat. alioquin quasi post longam
expectationem iustius punit. Et de tempora-
li p̄cna tantum intelligendus est. Sicut de
achabat i iehu 7 posteris vindictaz sumptā
legimus. Vel potest exprimi seueritas iuste
iudicantis. Grauius enim puniuntur pec-
cantes si filios pro se etiam videant puniri

et iustus p̄ expectatione. Origines tamē h̄
intelligit p̄ patres demones. p̄ posteros co-
adiutores. quos quandoq; in peccādo no-
bis adiungimus. vtpote. Primo intravit
diabolus in cor iude. Ecce pater. Post accessit
ad principes. vt 7 ipsi in hoc peccarent. Ecce
filius. Post accepit ab illis cohortem 7 mini-
stros. Ecce tertia 7 quarta generatio. Dñs
autē non visitat hic peccata patrū. qui reser-
uat igni eterno. modo tñ sepe punit hoīes.

Preceptum secundū.

n On assumes nomen dei tui in vanū
id est. nec false. nec supflue. nec do-
lose iurab p̄ nomē dei. nec honorē
eius quātum in te ē euascerere facias de eo
prave sentiendo.

Tertium preceptū.

m Emento vt diē sabbati sanctifices
id est. sanctū 7 feriatū habeas. Nō
facies in eo omne opus. tu 7 filius
tuus 7 filia tua. nec seruus. nec ancilla tua. nec
iumentū tuū. nec aduena qui intra portas
tuas ē. id ē. tecum in domo tua seruies. quia
deus qui enit die. vii. 7 nos diē. vii. seruamus
7 si nō hunc quem illi. Quā 7 iosephus sic ait.
Quartus sermo scdm̄ huādas septimanas.
cū ab omni ope forēt cessaturi. p̄pterea de
opere seruili dicim̄ intelligendum.

Quartum preceptū.

b Onora patrē 7 matrē tuas duplici
hōnore. reuerēdo scilicet 7 necessaria
ministrando. In his enī q̄ sequūt
fere in omnibus a parte totū intelligit. Vñ
7 dñs docens. totaliter intelligenda impleuit
legem.

Quintum preceptū.

n On occides manu vel mente vl' cō-
sensu. nec violentā manū iferes in
fonti. nec strahes auxiliū vitę cui
potes 7 debes dare. Index quidem non oc-
cidit sed lex.

Sextum preceptū.

n On mechaberis. i. non miscearis
alicui excepto federe matrimonij.

Septimū preceptum.

n On furtum facies. nec etiam rapi-
es aliena.

Octauū preceptum.

n On cōtra' primū tuū falsum testi-
monium dices. Hic prohibet om-
nē mendacium. Licet quidam ma-
le senserit deum tacite cōcessisse mendacium
qd̄ p̄dest. si nulli obest.

Nonum preceptum.

n On concupisces domū proximi tui
Secundū augustinum hic probi-
bet concupiscentiam rei alienę im-
mobilis.

Decimū preceptum.

n On desiderabis uxorem eius. non
seruum. non ancillam. non bouem
non asinum. nec omnia q̄ illius sūt
Hic autē prohibet concupiscentiaz rei mo-
bilis. Scdm̄ ouigenem vnū ē p̄ceptum.

De altari faciendo.

Capitulū. XLI.

Idebat autem

populus voces 7 lampades. 7 vocē
buccinę. 7 montem fumentem. 7 stantes p̄-
cul dixerunt moysi. Loquere tu nobis 7 au-
diemus. Non loquat nobis dñs. ne forte
moriamur. Stetit ergo de longe populus
7 moyses accessit ad caliginē. Cui dñs ait.
Altare de terra facietis mihi. Forte ante cō-
structionem altaris portatilis voluit hoc fie-
ri. vel illud portatile erat de terra sicut infra
dicemus. Quod si altare lapideū feceris mihi
non educabis illud de lectis lapidibus. Si
leuaueris cultrum tuum super eo polluetur
q. d. Nolo q̄ cum instrumento effusionis
sanguinum. edifices mihi sanctum. Inde 7
nos vnus lapidis altare cōstruim̄. Forte
p̄hibuit. ne sup altare hostię occiderentur.
Et addidit. Nō ascēdes p̄ gradus ad alta-
re meū. ne reuelet turpitudine tua. Forte non
dū antiqui vtebātur feminalib.

De iudiciis Cap. XLII.

Einceps addi

Libri Exodi

dit dñs iudicia qdam ad determinandas létes. Nos qdē non oīa s̄ p̄grua psequitur sic. Si emerit seruū hebr̄eū q̄ iā. s. seruus nō sit. vij. annis huiet tibi. nisi iubile⁹ iteruenerit. septimo egredietur liber et gratū cū q̄li veste intraverit. Si habens vxorē cū vxore et liberis creat. Si dñs dederit ei vxorē. mulier cū filijs q̄s fecerit erūt dñi. Q̄ si elegerit hui⁹ manere i huiute offeret eū dñs dñs. i. sacerdotibus p̄sentabit. et applicabit ad ostiū tabernaculi. et p̄forabit aurē ei⁹ subula. i. signū p̄petue huiutis. eritq̄ hui⁹ i secl̄. i. dū uiuet vlt̄ vsq̄ ad iubileū. Idē ei intelligēdū ē d̄ acilla

Defamilia.

Si q̄s vendiderit filiā suā nō i ancillā. s. s̄ cōcubinā. quā greci moirpheton alij moirpheten dicūt. vij. anno nō egredietur sic ancilla. s. sine p̄cio. Quia enī eā humiliat dote vestes et nuptias. i. vtrū ei p̄uidebit p̄ p̄cio pudicitie. Q̄ si ante. vij. annū displicuerit ei vendēdi eā alij potestate nō habebit nec pudicitie p̄ciū negabit. Q̄ si iterū agominauerit eā sibi i vxorē duxerit. fm qd̄ dicitur marcia catōis. iuxta legē vxorū faciet ei. nec sine libello repudiij egredietur. Si hō nō sibi s̄ filio eā emerit. i. modū p̄dictū faciet ei. p̄ filio sicut p̄ se. Si tria ista nō fecerit. i. si nec ipse eā humiliauerit sine agnitione. nec eā agominauerit. nec filio eā acceperit. more ancillarū gratis egredietur. et absq̄ p̄cio sibi dato.

De homicida.

Qui occiderit hōiēz volēs moriat. si hō nolēs. p̄fugiat ad vnā d̄. vij. ciuitatibz refugij tibi saluabit aīaz suā. ne occidat a p̄ximis occisi. Et erit tibi donec p̄ iudices ciuitatē ei⁹ p̄pinq̄s mortui recōsiliet. vlt̄ vsq̄ ad mortē sūmi sacerdotis. Tūc enī redibit securus ad p̄pria. Per industriā hō occidēs. etiā ab altari euellat. qd̄ de ioab factū legit. Instar hō harū ciuitatū nos habem⁹ loca dō dicata. maiorē tñ imūitatē p̄stāt q̄ ille. Saluat enī i eis etiā volēs homicida. et q̄libz fugitiu⁹. Tñ qd̄a exceptōez faciūt. Si enī p̄ homicidio i ecclia facto vlt̄ furto vlt̄ h̄mōi p̄fugiat ad eccliaz. idē dicūt eū d̄bere ext̄bi et puniri

De talione.

Addidit etiā dñs p̄cepta taliōis i subēs red di aīaz. p̄ aīa. oculū p̄ oculo. dentē p̄ dente. vuln⁹ p̄ vulnē. linorē p̄ linore. adustionē p̄ adustitione.

De boue cornupeta.

Si bos cornupeta suū occiderit. lapidibus obinat. nec carnes ei⁹ comedent. Dñs aut̄ bouis. xxx. siclos argēti reddet dño hui. Aut̄ hebrei. ideo sic estimatū p̄ciū hui. quia xxx. gñatiōes egressę sūt d̄ chai qnē noē hui. tuti addixit.

De decimis et primitiis.

Decimas et p̄micias ne tardaueris offerre. Tñ agnū vlt̄ hedū. vij. diebz dimittes cūz matre sua. die. vij. et veiceps poterit reddere

De septimo anno.

Sex ānis seminab̄ t̄raz tuā. et cōgregab̄ fruges ei⁹. vij. āno eā req̄escere facies. Tñ et dicebat̄ ānus req̄etionis. et etiā ān⁹ remissionis. qz in eo nulli licebat exigere debitu⁹ aliqd̄ nisi eo t̄minato. et si qd̄ i eo āno ex p̄teritū frugibz succreuerit i ea cōcedet paup̄. Aug⁹. sup̄ exodus res ppli et qd̄ residuū dicit̄ q̄ eo āno semia fuerit paup̄ibz. comēbāt s̄n colligebāt tent bestię agri. Ita facies i vinea et oliueto tuo. Dū s̄ obstratum fuit. vt ait ioseph⁹. i. āno. vij. i t̄m abūdabāt fruges q̄ sufficiebant ad vsū. vij. et octani etiā ad sementem.

De tribus solentatibus

Addidit etiā d̄tribz p̄cipuis solentatibz āni. i. q̄bus voluit sibi appere oē masculinū s̄nō vacuū. d̄ quibz infra dicit̄.

De hedo nō coquedo in lacte.

Nō coques hedū i lacte matris sue qd̄ ioseph⁹ exponit sic. Nō comedes eū infra. vij. diē. qz adhuc nō differt a lacte. Sancti de christo exponūt sic. Ne occidas xpm̄ i die conceptōis sue qd̄ tñ trāsgressi sūt. Dies hō conceptōis vocatur lac matris. qz extūc i matre parat̄ materia lactis. Hebr̄e⁹ habz. Nō

Vel est p̄phetia. qz herodes nō occideret christū infantem vlt̄ q̄ apli nō parent̄ p̄ssuras. nisi p̄ us roborati.

coques sepatū i lacte matris sue. 7 sensus. Sa-
paratū a carne parētū. i. qd p carnales gene-
rationē cōceptū 7 editū ē n̄ comedes coctus
cū lacte v̄l cū aliq̄ lacteo caseo. s. v̄l butyro.
qd dictū ē p̄t̄ aues q̄ nō de carne s̄ de ouis
sepant. q̄s i lacte coctas v̄l cū lacte cōedūt
Nec ideo de lacte matr̄l p̄hibitū dicūt. q̄ i
alio lacte liceat coq̄re. s̄ qz lac illud patius
possit iueniri cū aīali. p̄ h̄ p̄hibuit de oī lacte
Quidā t̄m de his q̄ d̄no offerūt dictū itelli-
gunt. q̄si nō offeras agnū v̄l h̄dū i fra octa-
uuz die qz nōdū ē esibilis. nec differt a lacte
matris qz 7 sup̄ dixerat de p̄mitijs agnoz et
decimis. In fine h̄o iudicioz addidit d̄ns
Si fecerit h̄ occidā oēm pplm ad quē igredi
eris 7 p̄mittam scrabones. 7 vespas. que
fugabūt eos. i. terro-

rē noīstui. paulatī h̄o
eijtiā eos ne redigatur
tra i solitudinē. 7 cre-

Hoc nūq̄ ad lit-
terā factū legit. iō
aculeos t̄ozes itel-
lige.

nāqz t̄minos tuos a mari rubro. qd ē ab ori-
ente vsqz ad mare palestiniū quod tirrenū
dicitur. 7 eab occidēte 7 ad deserto. quod ē p̄
berlebez qd īcipit post tecuā vsqz ad flumiū
s. eufratē. q̄ tota regio q̄nqz dicta ē iudea.

De federe firmato a spersione sā-
guinis vitulozū. Cap. XLIII.

Enit ergo moy

ses 7 narravit plebi iudicia d̄ni. Et
dixerūt oēs vna voce. Dīa q̄ locutus ē d̄ns
faciem⁹ 7 audiem⁹. Quod p̄postere 7 iordi-
nate dictū ē p̄signavit futuros trāsgressores
7 i h̄o mēdaces. Sc̄psitqz moyses vniūsof
fmōes d̄ni p̄ter decalogū. 7 mane p̄surgēs
edificauit altare d̄no. 7 duodecim titulos. p̄
duodecim tribz isrl. forsā duodecī altaria
titulos dixit. Vel po-
tius vniū ex duodecim
lapidibz. 7 i singul̄sin
gula noīa filioz isrl
scripsit q̄si titulos tri-
buum duodecim. misitqz iuuenes 7 nadab
7 abiud. qui futuri erant sacerdotes. 7 imo-
lauerūt d̄no pacifica. xij. vitulos. Tulitqz

Est titulus triun-
phalis. p̄conialis
memozialis.

moyses mediā ptē sanguinis. 7 misit i crate-
res vasa. s. viminea cū ansis a cratin quod ē
contexere dicta. reliquū sanguinē fudit sup̄
altare legitqz volumen f̄deris audiente po-
pulo. Qui dixerunt. Omnia que locutus
est dominus faciemus. Ipse vero sumptum
sanguinem resperxit in populum 7 ait. Hic
est sāguis f̄deris quod pepigit domin⁹ vo-
biscum. quasi diceret. Sic peribit vita eius
et sanguis eius fundet qui violabit f̄dus
hoc. id est. pactuz inter vos et d̄nm. Sane
hoc signum ad cōfirmationē f̄deris huius
habuerunt a gentilibz. qui portam f̄deris
fede laniantes sic confirmabant fede laniā-
dum f̄deris violatorem. Tamē 7 aliud si-
gnuz f̄deris terribilius habuerunt iudei
ex se. s. effusionem aque. quod facit iosue et
samuel. quia sicut aqua tota funditur ita qz
nil remanet in vase. quod non aliq̄ liquores
et etiam ipsa perit fusa in terrā. sic penitus
cum stirpe sua periret qui solueret f̄dus.

De primo ascēsu moysi i montē
Capitulū XLIII.

De facto ascen-

dit moyses 7 aaron. nadab. et abi-
ud. et. lxx. de senioribus israel fm̄ p̄cep-
tus d̄ni vsqz ad terminos mōtis. 7 viderūt
dominum. et sub pedibus eius quasi opus
saphyrinus. et quasi celum cum seruum est
Lamen nec sup̄ereos qui erant. in castris
misit manum suam. id est. non abscon-
dit se ab eis. sed videntes maiestatem do-
mini. 7 non ipsum leti epulabātur. Et vo-
cauit dominus moysen. daturus ei tabulas
lapideas iscriptas decalogo. Et assumpto
t̄m iosue transiuit terminos dicens seniori-
bus. Expectate hic. scilicet in castris. 7 vsqz
ad terminos. Si quid quēstionis natum
fuerit. referetis illud ad aaron et hur. Ope-
ruitqz nubes montem. iterumqz dimisso io-
sue in quadam planicie montis. solus ascen-
dit moyses ad caliginem. Septimo autē
die vocauit eum dominus de medio ca-
liginis.

Libri Erodi

De tabernaculo faciendo.

Capitulum XLV.

Ingressusque mo

yfes mediū nebule fuit cū dño. xl. diebus. 7. xl. noctibus. nec comedēs nec bibens. Et ait dñs ad eū: Sume primitias. i. p̄ciosa q̄q̄ a p̄plo isrl. s̄ ab eo tm̄ q̄ vltro obtulerit aurū sc̄z 7 argētū. 7 es iacictū. 7 purpuram coccū q̄ bis tinctū. i. setā iacinctini purpurei. 7 coccinei color. et byssū q̄d est gen̄ lini egyptij molle 7 candidū. pilos q̄ caprarū. 7 pelles arietū rubricatas. q̄s parthicas dicim̄. q̄z parti sic colorari eas excogitauerūt 7 pelles iacictinas. 7 ligna sethim. Est aut̄ sethim nomē mōtl 7 regionis 7 arborū q̄ silis est albę spinę in folijs. 7 ē leuissimū lignū et imputribile. et icremabile. oleū q̄ ad luminaria. aromata in vngenta. et thimiamata toni odoris 7 lapides onichinos. sardonices. et gēmas et faciant mihi sanctuariū. vt habitem in medio eoz ne sit eis labor recurere ad montē hunc. Juxta similitudinē tabernaculi q̄d ostendā tibi facies illud ita.

De scemate arce

Capitulum XLVI.

Arca de lignis

sethim facies. q̄ hebraice d̄z beron. Et nota q̄ moyses h̄ ordine narrat. p̄mo de his qui fuerunt in tabernaculo. sc̄do de tabernaculo. tertio de atrio. Joseph̄ h̄o ecōtra. Ille h̄m ordinē cōpositiōis. iste h̄m ordinē collocationis. Longitudo arce habebat duos cubitos 7 semissem. latitudo cubitū 7 semissem. altitudo similis cubitus 7 dimidium. Et intelligit̄ cubitus humanus non geometricus. Quod apparet ī altari latera nensi. infra q̄d d̄z esse arca. Etia h̄ ioseph̄ vocat cubitū duos palmos. Et d̄z arca nō habuisse pedes. 7 deaurata est intus 7 foris auro mūdissimo. Et facta est supra corona aurea ad modū sc̄z labij quod in mensis et scacarijs fieri solet. Per vtrūq̄z latus longitudinis bini erant circuli aurei. totū lignū penetrātes. 7 p̄ eos vectes de lignis sethim

deaurati mittebātur. quibus arca ferebat. nec vnq̄s extrahebātur. In qua post posita ē testificatio. i. tabule in quibz scriptuz erat testamētū. Tamen queq̄z ibi reposita testimonia dici possunt. Posita est ibi vna aurea plena manna in testificationē q̄ panem dedisset eis de celo. Tabule in testificationē q̄ legem naturalem sopitam in cordibz suscitauerat ī scripto. Virga aaron in testimonium q̄ oīs potestas a dño deo est. Deuteronomiū in testimonium pacti q̄ dixerāt oīa quecūq̄ dixerit nobis dñs faciemus. Ob h̄ dicta est arca testamenti vel testimonij. Ob hoc etiam tabernaculum testimonij dictum est. et ideo etia 3 quia cause p̄z foribus eius agebantur.

De propitiatorio et cherubin.

Capitulum XLVII.

Actus est etiam

super arcam propositoriū aureum. id est. tabula aurea eiusdē longitudinis et latitudinis. cuius 7 arca. vt arcā tegere sufficeret. De spissitudine ei nō legitur. Hoc idē dicebatur oraculū quia dominus de loco illo responsa dabat. Responsum autem diuinum oraculū dicitur. quia orātibz datur. Dicebatur etiam propitiatoriū. q̄z exinde loquēs dñs p̄pitiabat p̄plo. vel q̄z die p̄pitiatiōis dicebāt gl̄iam dñi semp̄ ibi descendere. Ex vtraq̄z vero parte oraculi. s̄ in duobus angulis anterioribus. positi sunt duo cherubin aurei 7 p̄ductiles. nō sc̄z fusiles. s̄ tusionibz malleoz p̄ducti. Sūt aut̄ vt dicit ioseph̄ aīalia volatilia. habentia figurā q̄ a nullo hominū est inspecta. Hec dixit moyses se in sede dei conspexisse figurata. Cherub vnus alterum respiciebat. versis tamen vultibus in propitiatorium. duabz quoq̄z alis expansis et in mutuo se tangentibus velabant oraculum. alas exposito extendebant.

Possunt etia 3 dici ad terram iuxta arcam positi. v. cubitis alti. vt in templo salomonis actum est postea. nisi q̄ ibi in duplum maiores erant.

De mensa et coronis Ca. XLVIII

Temq3 ait do

minus. Facies 7 mensaz de lignis sethim habentem duos cubitos longitudinis. 7 in latitudine cubitum. 7 in altitudine cubitū 7 semissem. Spissitudinē vero tacet. et inaurabis eā ex omni parte auro purissimo. Erat aut vt dicit ioseph⁹ hęc mensa. p^oxime velut delphica. sc3 apollinis. habens. iij. pedes q^o dicunt^r eius altitudo. eratq3 ex medietate ptis inferior^o rotūdi q̄si tibia 7 tornatiles. Pars superior opis q̄drāguli quasi femur erat. in singulis vero pedib⁹ erat anul⁹ aure⁹. sinusq3 erat in pede vbi anul⁹ missus erat. ī anul⁹ vero rectes aurati q̄b⁹ ferebatur mensa. Erat aut labiū in ea p^o circūitū sicut ī arca. 7 labio affixa erat aurea corona alta digitū q̄ttuor. ita q^o medietas ei⁹ super mēsam eminebat. ne supposita caderēt ex ea. Altera medietas infer⁹ pendebat ad decorē 7 erat corona hęc interrasilis. id est. interpolata celaturis 7 plano. Erāt aut vt aiunt hebrei celaturę illę q̄si imagines regū. 7 ppheticę. tot ibi sunt imagines factę. quot futuri erant reges in hierusalem a dauid vsq3 ad sedechiaz. Tamen iosephus videt^r velle nō fuisse in ea aliud labium nisi hanc coronaz interrasilē. id est. reticulatā. Huic vero supposita erat alia corona minor ista. S3 quāta 7 quomodo supposita. 7 an plana vel interrasilis nescim⁹. tñ aureola vocatur. Hebrei dicūt. 7 hanc ppheticę additam ad p^o signandam diuisionē regni in duo regna.

Fuit enī regnū israel populosius regno iuda. sed tamen minus dignum. 7 ideo aureola superposita erat. 7 tñ minor. Mensa h^o ponebat^r ī tabernaculo ad aquilonē non longe ab aditu.

De panibus propositiois
Capitulum XLIX.

Ponebantur

sup eaz duodecim panes acimi 8 simila. mundi valde. 7 ponebantur altrinsecus seni. 7 cōstabant singuli de duabus decimis ephi quas

iosephus duos assarios vocat. Et singulis superponebatur patena aurea. 7 sup patenā pugill⁹ thuris. Iosephus dicit phialas aureas suppositas plenas thure. Hi dilucto sabbati recētes et calidi imponebantur. mensę 7 erant ibi immoti vsq3 ad sabbatū sequens tunc illis sublatis. et toto thure incenso super altare. noui cum alio thure substituebantur. Sublatos vero soli sacerdotes comdebant vnde sacerdotes diceban-

tur. Vel etiam ideo vt ait iosephus. quia dominus p^oceperat q^o soli sacerdotes panes illos formarent 7 coquerent. 7 ponerēt in mensam. et tollerent. ipsi tamen postq3 scilicet diuites facti sunt non obseruauerūt hoc. Dicebantur etiam panes propositiois. quia propositi erant coram domino in memoriam sempiternam. duodecim tribuum filiorum israel. Vel porro positi. id est. lōgo tēpore positi. sc3 per totā ebdōada 7 vel in eternum per successionem ponendi.

De basis libaminum. Ca. L.

Recepit ergo

dñs preparari ex auro purissimo quattuor genera vasorū ad offerenda libamina. et ab offerentibus sacerdoti. alibādo. id est. gustando dicta. 7 a sacerdotib⁹ dño. a libādo. id est. fundendo. 7 poni ea su-

Libri Exodi

per mēfaz. scz acetabula. phialas. thuribu
la. cyathos. In his vinū qđ debebat offerri
p̄uidebat. 7 p̄gustabat. vtrū dignū eēt offer
ri an nō. S; qz in colore 7 sapore vinuz di
noscat. dicit qđ p̄ter aureas phiale vitreę ibi
erāt. vñ 7 a phialin qđ grece vitrū dicit sic
vocabant. ī imo āguste. ī supiori pte ample
in quib; color et sapor poterat cognosci. q̄s
hebrei scutellas dicūt. Lyati x̄o minores 7
āgustiores. erāt 7 aurei. cu; quib; fundebat
vinū sup altare. p̄ hostię libamēto. In thu
ribulis q̄ etiā mortariola dicebāt. th̄ p̄co
gnoscebat 7 offerebat similit̄ 7 in acetabu
lis acetū. Sed qz nūq̄ aut raro occurrit de
oblatione aceti. qđā dicūt acetabula vbi
scz p̄uidebat a sacerdotib; q̄ dicebātur of
ferri. vtz accepta. id est. idonea essent an nō
Postea subdividūt acceptabula in tria. in
phialas in quib; vinū. et thuribula in qb;
thūs. et siliā. et gñū. 7 sal. et chiatos. in qb;
oleū. Sumebāt. n. sacerdotes p̄us de his q̄
offerēda erāt portiu culas. q̄s in hmōi vasis
ponebāt ad p̄gustandū q̄si libādo de singu
lis. que libamina dixit moyses offerēda. id
est. de offerendis sumenda.

De candelabro aureo

Capitulum. LI.

Recepit quoqz

p̄ dñs fieri candelabrū ex auro puris
simo ductile. Tñ iosephus fusile dicit. Qui
bassile basi infixum erat 7 ferreū. superu est
tum calamis aureis quin; geniculatis ad
modum canne. Ubi aut calamoꝝ capita in
ter se iungebant. capita habebāt tumentia.
7 inuicē ad modū cippi quē cupaz dicim;
Iungebant aut inter se tāq; duo cippi ī mo
dum nucis. 7 ex fundo cuiusq; cippi proce
debāt flores recurui q̄si lilia. 7 ī ipso fundo
inter cippū et lilia erat sperula volubilis sic
in capitibus cathedraz subsunt sperule vo
lubiles. 7 ita cū in bastili essent quin; cala
mi in hūc modū copulati. iij. erant ibi iun
cture. quaz queq; habebat q̄si ciphos du
os sibi iunctos 7 sperulas simul. 7 lilia 7 h̄ est
qđ moyses dicit in bastili quattuor fuisse ci

phos in modū nucis. Tñ hebrei nō dicit ci
phos. sed nigillatas rotunditates. scz nigello
distinctas. Ex hoc bastili procedebant tria
brachia ex laterib; hinc 7 tria inde ferrea. q̄
rum vnūqđ q; superu estitū erat calamis au
reis ad modū bastilis. 7 in iūcturis coibāt
capita calamoꝝ q̄si cippi in modū nucis cū
sperulis 7 lilijs. Et qz ī vno quoq; q̄ttuor ci
phos dicit moyses fuisse. videt vnū quodq;
quattuor calamos habuisse. Videtur tamē
quibusdā nō sperulas fuisse in fundo ciphoz
vt dictū est. sed ī media planicie cuiusq; ca
lami sperulam volubilem suppositam. Sic
erat candelabrū ex ferro calamis aureis su
perinducto factū si fusile fuit. si x̄o ducti
le simpliciter ex auro fuit. 7 malleis mirabi
li artificio ī hāc formā productū. Erat autē
vt dicit ioseph⁹ ex. lxx. ptib; cōpositū. in vna
base erectū. sic in bastili 7 brachijs erāt cala
mi. xix. non integri. sed ex duab; ptib;. ī me
dio vbi partes iungebant. erat sperula sup
posita. ne iūctura videretur 7 putaretur cala
mus vnus. 7 ita erant calami. xix. cū totidē
sperulis. lviij. quin; partes in basi. viij. lam
padum sedes. Quocunq; vero modo fa
ctum fuerit in sumo. viij. habebat capita q̄
lia. sup que ponebantur. viij. lucernę aureę
Infusoria etiā septem ex auro erant. quib;
oleum lucernis infundebatur. Erantq; ibi
forcipes dicti emunctoria ex auro ad emun
genda vel extinguēda licinia. Etiam vas
cula ex auro erant ad extinguendum ī aqua
que emungebant. ne tetrum redderēt odo
rem. dicta extinctoria. Omne pondus eius
cum vasis suis habuit talentum auri ad p̄
dus sanctuarij. tria enim habebat talenta.
minus. l. librarū. quod erat institorum me
dium. lxx. quod erat ciuiū. maximū. c. xx. qđ
erat sanctuarij. Tñ ioseph⁹ dicit ipsū habu
isse. c. mnas. q̄s hebrei citares dicūt. greca li
gua interpretatū talentū nūcupat. Positus
aut erat ad austrū p̄tra mensam nō recte q̄
tem. sed oblique.

De parietibus tabernaculi.

Capitulum. LII.

Recepit quoque

dñs fieri tabernaculū in hunc mo-
 dum Tabernaculū erat dom⁹ deo dicata q̄
 drata 7 oblonga. tribus clausa parietibus
 aquilonari. meridiano. occidentali. liber pa-
 tebat introit⁹ ab oriēte. vt sole oriēte radijs
 ei⁹ illustraret. Lōgitudo ei⁹ erat. xxx. cubito-
 rum. latitudo decē. altitudo decē. In latere
 meridiano erant tabulę de lignis sethis stā-
 tes. x. q̄z vna q̄z ī lōgitudine habebat cu-
 bitos. x. ī spissitudine digitos q̄ttuor. ī lati-
 tudine cubitū 7 semissem. Iūgebāt autē sibi
 mutuo īcastraturę. ne rimula eēt ibi aut pla-
 nicies parietē īq̄l. et erāt īaurate ex vtraq̄z
 pte. Supposite hō singulę duab⁹ basib⁹ ar-
 gēteis pforatis. ī q̄z foramib⁹ cardines au-
 rei imittebāt. ī vtroq̄z āgulo tabulę eminē-
 tes sic ī scrinijs fieri solet. Tñ Aug⁹. videt
 velle q̄ vna basis eēt ī tabula. 7 altera sup
 p epistilio. S lra h̄ ē q̄ dic. q̄ binę bases sin-
 gul tabul p duos āgulos sumittebāt. Atz
 aut tabula suspēsa a terra sup bases. an inter
 bases ad terrā ptingerēt nō legit. Eodē sce-
 mate fact⁹ erat paries aq̄lonar. Ad occidē-
 tē hō erāt. vij. tabulę p oīa siles alijs. 7 eo-
 dem modo stātes ī basib⁹. S cū nō īplerēt
 nisi. ix. cubitos. dimidi⁹ cubit⁹ ex vtraq̄z p-
 te vacuus patebat. 7 ideo tabula vno cubi-
 to lata secta ē p mediū. 7 factę sūt duę tabu-
 lę semicubitales. q̄ vtriq̄z apposite parietē
 occidentē alijs duob⁹ p paginauerūt. q̄ etiaz
 singulę duab⁹ basib⁹ imittebāt. Ne hō vē-
 toz īpulsu. vel q̄libet alia causa parietes cō-
 cuterent. singulę tabulę habebant anulos
 aureos p ordinē. velut quibusdā radicib⁹
 pfixos p q̄s vectes p trāuersū parietē imif-
 si tabulata firmiter cōtinebāt. Erant autē
 vectes de lignis sethim inaurati singuli qn-
 q̄ cubitoz. imittebaturq̄z caput vni⁹ vectis
 in caput alteri⁹ in modū cocci. vt ex plurib⁹
 sic īnexis q̄si vn⁹ vectē īmensę longitudinis
 videret. sicut ī baculo cambuce pōtificialis
 eburneo fieri solet. Hoc sane planū eēt. nisi
 dñs addidisset q̄. v. vectes essent ī latere ad
 aquilonē. 7 totidem ad austrū. 7 totidez ad

occidentē. qd̄ min⁹ agrū videt. Cū enī q̄-
 libet vectis. v. erat cubitoz. v. ptēsi in latere
 vno. xxv. cubitos tm̄ ptingebant. Itaq̄. v.
 cubiti illi⁹ laterē remanebāt intacti. ī occidē-
 tali hō latere duo tm̄ sufficiebāt. Sūt q̄ di-
 cūt d̄ trib⁹ vectib⁹ sup fluis. vnū sup additū
 v. vectib⁹ ī latere septētrionali. 7 aliū in au-
 strali. 7 sic qd̄ illis deerat adpletū. Tertius
 sectū dicūt ī duos q̄ positi erāt ī duob⁹ āgu-
 lis parietū. vt recurvati iūcturas āguloz
 colligarent sicut iūcturę anguloz ī scrinijs
 strapis ligari solēt. S h̄ ex lra conici nō pōt
 Quia ḡ in lra est. v. vectes imitti p tabulas
 medias a sumo vsq̄ ad summū. de altitudi-
 ne parietē intelligi pōt. Erat autē iuxta sumi-
 tatē parietis supremā vn⁹ ordo vectiū extē-
 sus in lōgū per totū parietē. 7 iuxta summi-
 tatem inferiorē alius ordo in eundem mo-
 dum. et in media planicie tres ordines. vt
 q̄ dictū ē. v. vectes fuisse in vno latere poti⁹
 ad numerū ordinū q̄ vectiū referat. Erant
 autē in vnaquaq̄z ta-
 bula qnq̄z anuli. et in
 quolibet duoz parie-
 tū vectes. xxx. qz. v. or-
 dinum quilibet. vj. ve-
 ctes habebat in late-
 re occidentali. x. vectes
 bini per singulos ordi-
 nes. Sunt qui dicunt
 non oēs vectes eiusdē quantitatis fuisse sed
 quilibet vectium. v. qui erant in magnis la-
 terib⁹. erāt. vj. cubitoz. 7 ita. v. sufficiebāt
 ad ptingēdū. xxx. cubitos. 7. v. vectes q̄ ad oc-
 cidentē erant singuli duoz cubitoz erant.
 Sed iosephus loquēs de his vectibus ait
 vnoquoq̄ habente magnitudinē cubitoz
 quinq̄z.

**De distinctione tabernaculi et
 vtroq̄z velo Cap. LIII.**

Tabernaculum

hoc distinctū erat in duas partes.
 Posterior pars ad occidentem decem cubi-
 tis protendebatur. 7 ita quadra erat in lon-
 gum. scz 7 in latum. 7 in altum. x. cubitoz.

Libri Erodi

Hec ps aditū dicebat. vel sanctum sancti. vel sanctuariū sanctuarij. vel sc̄tāsc̄tōz. Anterior pars ad oriētē. xx. cubitū. ptendebat. q̄ cōmunis erat sacerdotibz. et h̄ dicebatur sanctus vel sancta. vel sanctuariū. Respectu hui⁹ posterior dicebat sanctū sancti. q̄si cōsecutiū sancti. vt dicit sc̄culūsc̄culi. vel sanctum sancti. i. sanctius sancto. vt dicit dñs dñoz. vel rex reguz. Ad alterutras ho ptes sepandas positę erāt in medio q̄ttuoz colūne de lignis sethim deaurate. capita habentes aurea z bases argēteas. Eñ ioseph⁹ dic̄ q̄ttuoz fuisse tabulas ad modū aliaz opatas. q̄liter se inuicē distātes. inter q̄s tres angusti patebant ingressus. Super capita ho colūnarū suppositi erant duo vectes decem cubitorū. a pariete in parietem protensi. in quibus per circulos aureos imissuz dependebat velum. ante quattuor columnas extensum. quadrū in omni parte. sc̄z decem cubitoruz. vt ex omni parte phiberet aspectū interiorz. Erat aut̄ velū factū de bysso rectora. quod est gen⁹ lini candidissimi z molliissimi. et de iacincto et purpura z cocco bistincto. id est. de filis sericis. iacinctini purpurei z coccinei coloris. opere plumario cōpositū. id est. opere acu picto. Pluma enīz lingua quadam acus dicit. sc̄z egyptioz. q̄z sunt diuersę lingue sicut gręcoz. Hoc gen⁹ veli vulgo bistratū dicit. q̄si bis stratū. Primo enī fit tela cui cū acu ope manuali substernunt diuersę picturationes. Sūt qui dicūt opus plumaz. a similitudine auium. quibus supaddita est plumaruz varietas. Idem opus dicit etiam polymitū. a poli quod est multum. pro multitudine picturarū. Erat aut̄ hoc velum pulchra varietate cōtextū. ex vniuersis vt ait iosephus floribus. quos gignit hum⁹. z alijs pictur̄ quas poterāt iterferere pictozes. p̄ter aialiū formas. In ingressu ho tabernaculi quinqz columnę erāt de lignis sethim deaurate. capita habētes aurea. Bases ho eueas. sup q̄s duo vectes. vel vn⁹ decē cubitoz ptēdebatur a pariete i parietē. In vtroqz capite sui vtriqz parieti insert⁹ ad modū trabis in dō-

mo. a q̄ dependebat aliud velū p̄ circulos aureos insertū ad modū prioris opatus. Sed fm iosephū vsqz ad medietatē columnarū dependebat. tegens eas per quin qz cubitos reliqui quinqz vsqz ad terram ad ingressuz sacerdotum patebant. Super hoc ho dicit aliā cortinam laneā suppositā vsqz ad terrā ptingentē. funibz per anulos eam ducentibus z retrahētibz. vt in diebz festis reducta p̄beret aspectū tabernaculi. In alijs diebus supducta. phiberet aspectū. p̄cipue cū nubilū videret. Text⁹ enī fortis erat z facile laborem sustinebat. z in ingressu tēpli salomōis similē dicit fuisse appēsam. Erat enī interiori sanctuario arca federis cū his que in ea reposita diximus. z cū his q̄ erāt ei supposita. In interiori ho candelabzū ad austruz. mēsa ad aq̄lonē. In medio aut̄ velū nō longe ab aditu altare aureū. q̄ etiā iosephus thuribulū aureum vocat. de q̄ post dicem⁹.

De cortinis et sago

Capitulum. LIII

Ectuz taberna

culi non concameratū. id est. recurnum sicut in ecclesijs. sed planū ad modum palestine fuit quattuor operimētis aptatū. Primuz operimentum fuit cortinę. x. que etiam vela vel tentoria vel quandoqz tabernaculum vocātur. que erant factę de quattuor predictis coloribus opere plumario. Longitudo cortinę vnius erat. xxviij. cubitorū. latitudo quattuor. quarū quinqz mutuo sibi iungebantur. et quinqz similiter. vt quasi due cortinę ex quibus sibi cōiunctis redderentur. Iungebantur autem ansulis iacinctinis. que in vnoquoqz latere cortinarum dispositę. altera contra alteram veniebāt. et binę anulo aureo colligabantur. sicut ad ornatum colli fibule argenteę vel aureę. vtranqz oram capitij solent colligare. Dicit tamen Iosephus anulis aureis z vncinis eas fuisse iunctas. Secundum operimentum erant saga cilicina. que z vela vlcapillatia quandoqz vocātur. que de pilis

caprarū quos capillos quandoq; dicimus ad differentiā lanę ouium facta erant. d̄ qui bus 7 cilicia fiunt. Unde 7 illa saga cilicina dicta sūt. q̄ p̄ asperitate saga dicebant. vñ et quosdam pannos asperos sagias dici m̄. Vel forte ex q̄ d̄ratura saga dicta sūt. An̄ 7 militare palliū a gallis inuen tum quia quadruz erat sagum dictū est. Quod tamē ex aspero fiebat panno cōtra aeris itēperiez. 7 potuit dici sagū. Erāt aut̄ saga h̄. xj. lōgitudo sagi vni⁹ habebat cubitos. xxx. latitudo q̄ttuor. 7 erāt. v. sibi mutuo iūcta. vt quasi vnū sagum facerent. 7 alia. vj. quasi in vnuz sagum iūcta. Iūgebant aut̄ anul aureis isert̄ an sulis p̄tra se veniētib;. Atrū aut̄ singule cortine vs̄ saga sibi iūcem ita copularēt. an. vj cortine sibi consute filo inseparabiliter in vnā cortinam iunctę erant. et alię. v. simi liter. 7 ad tegendum tabernaculum hęc due magne cortine tantū anul̄is et ansulis iūge rentur. non elucet.

Quo dicūt vti reges frātorū ꝛcum p̄mum coronāt. Quatratū est. iūgitē ad collū. et caret omni satura.

Demodo agendi secūdū bedā.
Capitulū. LV.

Demodo ve

ro ex his tegebat tabernaculū vide am⁹ p̄us. Scdm̄ Bedā p̄tendebant̄ decē cortine sibi copulate p̄ transuersum scilicet tabernaculi. totum operientes tabernaculū Et descendentes per latera vno cubito dista bant ex omni parte a terra. Et quia simul iunctę. xl. cubitos implebant. longitudinez tabernaculi q̄ erat. xxx. cubitoꝝ tegebāt. Et v. cubiti depēdebāt iuxta latus occiden tale. alij q̄nq; tantuz descendebāt an̄ aper turā que erat ad ori entem. Tamen ne in composite penderēt vtrobiq; cortine trās gredientes duo ma

Nota q̄ ait quinq; cub. x. iij. Nō ideo h̄ dicit q̄n p̄ totā p̄ tem occidentalem si mul 7 orientālē d̄pē derent q̄nq; cubiti. s̄ qz illa pars cortine q̄ d̄pendebat in late

gna latera taberna culi vsq; in medium aperturę trabebant̄ ibiq; mutuo iunge bantur. 7 similiter in latere occidentis. Et ita ex omni parte ta bernaculū erat tectū cortinis. vno tantū cubito circa terram ex omni parte nō ve lato. Supponeban tur saga similit̄ per transuersum. sed q̄a erant. xxx. cubitoꝝ p̄

latera descendebant vsq; ad terraz. 7 ita cu bitum cortinis non velatuz ipsa velabant. Sed quia ex transuerso. xliij. cubitos habe bāt. cū essent. xj. simul iūcta. 7 vnū quodq; erat quattuor cubitoꝝ. longitudinez taber naculi. xxx. cubitis tegebant. de quattuor decēz qui superant. vij. descendebant ad oc cidentem. 7. vij. ad orientē. Partes ho sa gorum que superāt pendentia iuxta latera duo magna vsq; ad terraz ex vtraq; parte reducebantur ad tegendum introitū orien talem. Sed qz. vij. cubiti ex vtraq; parte ve niebant in spatio vero introitus decēz tan tum erant. superuebatur sagum sago. vel forte ī sūmitate cuiusq; duo cubiti retro pli cati consuebantur instar oraruz vestimenti et tunc ex equo venientia saga de lateribus in medio introitus copulabant̄ in eodē lo co in quo et cortine. 7 similiter in latere occi dentis. Propter huiusmodi supersuturaz. vel replicationem sagoꝝ dicit Beda pri mo dixisse dominuz moysi sextum saguz in fronte tecti duplices. i. dimidiū sagū quod excedit cortinas ī introitu sup̄sues vs̄ replica bis. Et p̄ plani⁹ addidit. qd̄ sup̄est ī sagū. i. vnū sagū qd̄ āpli⁹ est ex medietate ei⁹ ope riel posteriora tabnacli. i. lat⁹ occidēt̄. Du plicabāt aut̄ ita vt ī petū ventoꝝ possent sus tinere. 7 h̄m hāc dispositionē tabnacli ex oī pte tegebat̄ sagis vsq; ad trā. 7 nil ex eo videbat̄. 7 tentorium quod erat ī introitu

ribus respectu longi tudinis tabernaculi erat tantuz q̄nq; cu bitis. sed respectu la titudinis erat nouez cubitis. ideoq; con tingabat qd̄ cū iū ctis cub. hinc 7 inde venientib;. etiā ī his duab; partibus occi dentali. s. et orientali totum tabernaculū. p̄ter vnū cub. te geretu.

preciosū. inutilit̄ ibi erat. 7 cū sacerdotes intra
bāt tabnaculū v̄l̄ necesse erat attollere saga
7 cortinas vt subintrarēt. v̄l̄ si ī medio iūge
bant vncinis 7 anulis. ad introitum eorū
dissoluebantur.

Josephus aliter. Cap. LVI.

Lia est iosephi

dispositio cui cōsentit origenes. 7
videt̄ pbabilior. Ait enī decē cortinas sibi
mutuo iūctas. vt dictū ē a frōte tabernacū
sup̄ introitū extendi p̄trāuersū. 7 tegere totū
tabnaculū. 7 descēdere iuxta lat̄ occidēt̄
vsq; ad t̄raz. Introitū. No nō tegi aliq̄ pte
cortinarū. cū p̄p̄riū velū haberet. Similit̄ et
de sagis totū dic̄ opiri tabnaculū. excepto
introitu. S; q; duo cubiti sagorū sup̄sūt cor
tinis. ex vtraq; pte dic̄ eos replicari s; corti
na. ne vent̄ ītrans iter. saga 7 cortinas. totū
cōcūteret operimētū. Pro q̄ etiā dictū pu
tat. Sextū sagū ī frōte tecti duplices. s; etiā
fm̄ h̄ speciosa 7 p̄ciosa plurimū ps extr̄seca
tabnaculi nō videbat̄. nec illud cortinarū
q̄ circa tabnaculū defluebat. Frustra ḡ tā
ti facta videbant̄. Quo circa forte ex oī pte
cortinē 7 saga funib; extēdebant̄ circa taber
naculū. 7 paxillis creis colligabāt funes. q; 7
paxillos habuisse tabnaculū īfra moyses
dicit 7 ī modū tecti dependēt̄. circūquaq;
attollebāt. vt 7 tabnaculū v̄ndiq; videri
posset. 7 circūiri ab īgrediētib; sub cortinis.
De pelibus superpositis. Ca. LVII

Uocūq; vero

mō h̄ duo opimēta disposita fuis
sent de reliq; duob; nō ē q̄stio. Sane tertiu
erat opimētū de pellib; arietū rubricatis. q̄
sup̄iora tm̄ tegēt̄. ad latera nō descende
bant. funib; 7 paxillis creis affixis terre cir
cūligatē. Quartū q; opimētū ī eūdē modū
erat suppositū de pellib; arietū iacinctinis.
supposita vero erāt h̄ duo p̄p̄ estū 7 imbrū
diffusione. Multos itaq; vt ait iosephus
stupor habebat a longe inspicientes. nam
colorem eius in nullo putabant differre
a celo.

Quid figurabāt predicta.

Capitulum LVIII.

De hac cōposi

tione tabnaculi pater deū 7 nō
hoīez sic disposuisse. q; vt ait ioseph; singu
la boz ad formā rerū facta reperiet si quis
absq; iūdia velit h̄ cōsiderare. Abditū enī
q̄d soli pontifici p̄uū erat. figurabat celum
7 āgelis attributū. Sactnariū No q̄d ī
duplo erat. terrā 7 mare cūctis gressibilia. sic
7 illa ps cōmunis sacerdotib; erat. Cortinē
celū sideriū. saga aq; q̄ sūt sup̄ firmamētū
Pelles rubricata celū ep̄yreū. ī q̄ sūt āgeli
Iacinctine celū sup̄ius vbi de; sup̄ oīa. Tū
ī q̄ttuor colorib; veloz dicit ioseph; figura
ri q̄ttuor elemēta. Per byssū terrā. q; d̄ ter
ra ē. 7 p̄mo terreū 7 viridē colorez h; 3. Per
purpurā mare. q; ex conchis marinis tingit̄
Per iacinctū aerē. q; ī colore eis similatur
Per coccū ignē. q; in
colore ei assimilatur
Per mensam tēpus
vel annū. Per panes
duodecī mēses. Per
coronā q̄ttuor digito
rum. annū solarez q̄t
tuor tēporū. Per coro
nam minorem annum
lunarem. Per septem
lucernas candelabri. septē planetas. Per
lxx. eius partes. decar
monias planetarum.
Forte q; quisq; plane
tarū hab; decē digni
tates vel potestates.
Quinq; naturales. et
quinq; accidētales. in
quib; armonice. ī. p̄portionaliter se habent
In cādelabro notat̄. q; q̄ s; eis sūt ad ipsos
tēdūt. ī. mot; naturales 7 effectus ab eis h̄nt
q̄d etiā notat̄ ornat; ei;. ciphi. ī. vasa liq̄ris
aqua. sperule solē spericū. lilia aerē. qui sol;
vitiatur odoribus.

Est ann; legitimus
est annus vsualis
ē 7 ann; emergens
Annus legia luna
tione aplis īcipiēs
vsualis a kal. ian. ī
chōās emergēs. q;
libet die incipiēs.

Deca decē 7 armo
nia. ī. p̄cordia. In
de decarmonia. ī.
consonātia planē
tarum.

De altari holocaustorū. Ca. LIX.

Recepit quoque

p
 dñs fieri altare de lignis sethis. Al-
 tare h̄ dicebat̄ holocausti v̄l holocaustorum
 v̄l holocaustomatū. Et posset dici sacrificio-
 rii. s̄ a digniori nomē accepit. Erat aut̄ in
 lōgitudine et latitudine quāq̄ cubitoꝝ. s̄ qua-
 drū. et altitudine triū. cui tāq̄ nimis alto ad
 horā mīstratōis aliq̄d apponebat̄. ī quo sta-
 ret mīster. q̄d īpleta mīstratione tollebat̄. Al-
 tare enī grad⁹ habere alibi p̄hibet̄. Erat enī
 concavū instar arcē sine opimēto. pietes li-
 gnei. s̄ opti erāt grei⁹ et extra. s̄ v̄l nō pos-
 sent. sic nec antiton v̄l lignū paradisi q̄d libet
 q̄d v̄redo fit mūdi⁹ area ei⁹ sine arula greca
 erat tanq̄ fund⁹ arcē. sup̄ quā fiebat ignis
 q̄ p̄ fenestrā q̄ erat ī latere oriētali īponebat̄
 In quattuor āgulis sup̄iorib⁹ erāt extra q̄t-
 tuor recurva cornua. ī quibus q̄t tuor catenę
 anulis īserēbāt̄ d̄ quibus dependēs craticula
 greca ī modū ret̄ facta. vsq̄ ad mediū altar̄
 int⁹ descēdebat. sup̄ quā cremēda ī od̄rē do-
 mino ponebāt̄. q̄ ignis p̄ circulos craticulę
 ascēdēs d̄ arula p̄sumebat. Circa angelos
 vero īferiores. q̄t tuor erāt anuli grei⁹ ī quibus
 vectes īponebāt̄ d̄ lignis sethim opti gre ad
 portādū altare. De h̄ tñ altari et craticula ei⁹
 ābiguitas ē. nō solū int̄ nos. verū etiā inter
 hebr̄os p̄cipue cū hebraica vital a n̄ra tras-
 latione nil discrepare videat̄. Nos q̄dā sic
 habem⁹. Facies craticulā ī modū ret̄ gneā
 p̄ cui⁹ q̄t tuor āgulos erūt q̄t tuor anuli gnei
 q̄s pones sub̄ arulaz
 altaris eritq̄ craticula
 vsq̄ ad altaris mediū
 Hebr̄e⁹ h̄o sic habet
 Facies ei michar. i. cra-
 ticulā. facturaz retis
 gnei et sup̄ rete q̄t tuor.
 annulos gneos. et dab̄ illā fūdū are de sub̄.
 eritq̄ rete vsq̄ ad altar̄ mediū. Joseph⁹ at̄
 sic. Cui s̄berat craticula ī modū retiaculoꝝ
 facta. Suscipiebat enī tra ignē q̄ de crati-
 cula ferebat̄. q̄ bases nō erāt ei s̄biecte Cas-
 siodorus tñ senator in pictura quā fecit cui⁹
 in expositione psalmoꝝ meminuit q̄t tuor pe-

des in troq̄ altari fecit. Pro inde videt̄ q̄
 busdā nō supponi craticulę carnes assandas
 s̄ fuisse q̄si vas quoddā in q̄ sederet altare
 cui⁹ parietū altitudo altare ābiens. vsq̄ ad
 mediū altar̄ eleuata esset. in cui⁹ āgul⁹ sursum
 q̄t tuor anuli p̄debat̄. p̄ q̄s vectib⁹ insertis
 altare ipsi insidēs portaret̄. Altare enī nō le-
 git̄ alios annulos habuisse. S̄ vtrū sepatū
 eēt h̄ vas reticulatū ab altari. ita vt amoueri
 posset altare ab eo cū vellent et sup̄ īponi. an-
 te ipso altari ope fusili ita fabre factū esset.
 vt q̄i appositū videret̄ ābiguū ē. Sup̄ arulā
 h̄o altaris quā ī medio ei⁹ positā dicūt. p̄ fe-
 nestram ab oriēte struem lignorum īponi
 asserunt et super ligna carnes īponi assan-
 das. Vel non erat ibi arula. sed super crati-
 culam superpositam fiebat ignis. quod vel-
 le videt̄ ioseph⁹ in p̄dictis verbis. Alijs vi-
 detur nec operimētū nec fūdū ipsū habuisse
 s̄ parietes tm̄ terra repleri. s̄m q̄ dñs dixit
 Altare de terra facietis mihi. in cuius area
 sup̄iori fiebat ignis. vbi cremēda īpone-
 bant̄. Et de craticula altari supposita idem
 sentiūt. Arula vero
 sub̄ quā craticula po-
 sita legit̄. hebr̄eus are
 unculā vocat l̄ sulcū
 quē ī medio pietum
 altar̄ fuisse dic̄. vsq̄
 ad quē locū altitudo
 craticule pertūgebat.

Hoc s̄m p̄dictas
 sentētiās nō est sua-
 tum s̄ mystice.

Quia forte cōcau⁹
 erat loc⁹ ad recipiē-
 dos cineres hostiaz

Desitu altaris et vasis eius.

Capitulū. LX.

Desitū erat aut̄

p
 altare ante tabernaculū sub diuo
 nō directe ante itroitu. s̄ aliq̄nto ad meri-
 diē descēdens. ita vt añ ipsū immolantes
 stātes ad aquilonē. in ipsū tabernaculū vsq̄
 ad sancta sanctorū inspicere possent. Et q̄
 stabāt ad aq̄lonē. i. in altaris latere aquilo-
 nari. et p̄tra meridiē. q̄nq̄ legit̄ eos sacrifi-
 casse ad aq̄lonē. quādoq̄ ad meridiē. Erāt
 q̄in vsus eius lebetes ad colligendos cine-
 res cum abundabant et deportādos qui in
 locum secretum et mundum reponebantur

7 forcipes ad emēdandū ignē altaris. Et fu-
scinule q̄s grece cragras dicimus. qz inde de
caldarijs carnes coctę pferebant. 7 patilla
q̄si vatilla a vehendo q̄bus prunę ad h̄ al-
tari ad altare thymiamatis deferebāt. p̄ter
cacabos 7 ollas ad carnes coquendas. q̄ tñ
iuxta altare nō coquebāt. Omnia x̄o gnea
erant. Hebreus vero sic habet. Facies eius
ollas. 7 eius palas. 7 eius pelues. 7 eius vn-
cinos. 7 eius ignius receptacula.

De atrio circa tabernaculū.

Capitulum. LXI.

Rat aut atrius

circa tabernaculū in latere meridiano. c. cu-
bitoz. in aquilonari. c. in orientali vero. l. 7
totidē in occidentali. Et q̄drū erat vel q̄dran-
gulū s̄ nō quadratū. s̄ in forma altera pte
longiori. Erant qz i latere australi. xx. colum-
nę altę. v. cubitis. vestitę laminis argenteis
capita habentes argē-
tea cum celaturis. cū
balibus gneis. spatio
quinę cubitoz iter se
distantes. super quas
anuli singulis inerāt
p̄ tingebantqz funes
ab anulis vsqz ad ca-
pita paxillozum qui
erant cubiti vnus ma-
gnitudine 7 per singu-
las columnas in terrā
valide fixi. vt atrium
immobile custodirēt
Lortina vero d̄ bysso
mollissimo. c. cubitoz
in longum. et. v. in la-
tum per columnas de-
pendebat. de capite vs-
qz ad basem diffusa.
vt nihil a pariete dif-
ferre videret. nisi forte p̄ aerē itēpie. qñqz re-
tro funibz 7 paxill traheret vt sub ea tāqz sb
tecto recipet p̄pls. In eūdē modū lat̄ aq̄lo-
nis. xx. columnas 7 cortinam habebat diffu-
sam. q̄b occidente vero decęz columnę. 7 coz-

Emnientia quidē
erat i sūmitate co-
lūnarū 7 ipa p̄fora-
ta 7 i foramiē duę
chorde. vna hinc 7
vna idē q̄ tenerent
colūnā rectā. i glo-
sis iqt. vj. exodi di-
cunt lingule. 7 qz
de caluare. et quasi
rotūde in sūmo ad
modū ligūę appel-
lat eos iose. āgulos
Credibile etiā iqt
q̄ singul̄ basibz co-
lūnarū i feri⁹ esset i.
fixa cauilla. p̄ quā
etiā tota colūna t̄-
rę firmit̄ ihereret.

tina cubitozum. l. atrium cingebat. In igres-
su vero ad orientē tres columnę hinc 7 inde
tres stabāt 7 cortinę iuxta has diffuse nihil
a p̄ozibz differētes. In medio vero latere ei⁹
q̄ttuoz erant colūnę i modū portaz. quibus
appensū erat velum de q̄ttuoz p̄ciosis coloribz.
7 textū opere plumario. quod ad egres-
sus 7 ingressū facile attolli 7 de poni poterat.
Notādū tñ in lōgio
ribus lateribus fuisse
colūnas. xx. inter q̄s
erant aperturę. c. cubi-
tozum. et in duobus
minoribus. ix. s̄ p̄pter
angulares q̄ conmu-
nes erant duobus late-
ribus dicuntur ibi. xx. s̄
vero decęz. Et designa-
uit dñs per numerum
columnarū. numerum
intercapedinnz. Ha-
bebat ergo vtrumqz
latus magnū. xx. colū-
nas. i. xx. intercapedines. Alia latera. x. colū-
nas. i. x. intercapedines.

Si in latē meridia-
no. xx. tantū colūnę
essēt. cū vnaqueqz
distaret ab alia quī
qz cubitū. cū fuerit
iter eas. xix. intersti-
cia. nō habebāt in
lōgitudine nisi no-
nagita qñqz cubi-
tos. Idē etiā d̄ late-
re aq̄lonis itellige
Hanc obiectiōez
soluit magister.

De lucernis tabernaculi.

Capitulum. LXII.

Recepit etiam

dñs offerri a filijs israel oleū oliuę
rum purissimum. piloz tusum. Hoc enim
puri⁹ ē q̄ nuceū. v̄lineū. v̄myrtinū v̄rasa-
ninū. vt semp arderēt ex eo lucernę in taber-
naculo testimonij. quā attendebant aaron
et filij ei⁹ vespere. 7 vsqz mane lucebant sup
candelabrum septęz lucernę coram domino
in die vero tres tātū. Licnus lucernę papy-
reus erat. cincendula vero quam mergum
dicimus aurea.

De cōmunibus vestibus sacer-
dotum. Capitulū. LXIII.

Terū locutus ē

dñs ad moysē dicens. Applica fra-
trē tuum aaron ad te. cū filijs suis de medio
filiozum israel. vt sacerdotio fungātur mibi

faciesq; vestem sanctā fratri tuo inq; sancti-
ficatus mihi ministret. De his sane vestibus
q; cōfuse agit historia. ad euidētiā cōgruo
ordine psequamur. Quattuor erāt vestes
tam sacerdotib; minoribus q; chaneos vo-
cabāt. q; pncipi sacerdotū. quē arabarchū
appellabant cōmunes. 7 alię quattuor post
illas q;bus solus arabarchus. id est. pnceps
sacerdotū utebat. quib; s̄m ordine; hūcin-
duebat. Purificatus p̄us manib; 7 pedib;
aqua. sacerdos induebat manachasum qd̄ cō-
strictorium sonat. gr̄ce brace. latine f̄gmi-
nalia dici potest. Eratq; de bysso retorta cō-
textū. īgrediētibusq; p̄ ipsū pedib;. ascende-
bat vsq; ad lumbos
ibiq; fortit; stringeba-
tur. 7 vsq; ad genua
tantum descendebat.
Noīter tamē pōtifex
quia iugem habet cō-
tinentiam tantum s̄a-
dalijs pedes tegit. ac
si dicat ei. Qui lotus
est nō indiget nisi vt pe-
des lauet. Secūdo byssina s̄idone duplici
vestebat. qd̄ cetomo-
ne. i. lineū dicebat q; id ē p̄m^o mot^o q; pe-
nos. lineā strictā siue nit^o colxercere neq; t
camisiā vel subuculā refrenet.
dicim^o. quā moyses
abanech appellauit. s̄ post a babylonijs dis-
centes hebr̄ei emissaneam dixerūt. Est at̄ de-
scēdēs vsq; ad talos. 7 decēt corpi coaptata
sed manicis brachia valde p̄stringēs. nastili-
bus v̄l nastulis hincide sup humeros capi-
tiū p̄stringētib;. Tertio stringebat balteo-
lato. q̄si digitis q̄ttuor sic reticulato. vt q̄si
pell̄ viperea quā ī estate exiit videret p̄tex-
ta florib; coccineis purpureis 7 iacinctinis
stamē vero tātū byssinū erat. sumēs initium
cingendi a pectore. circūduct; laterib; iterū
ante vmbilicū redibit. ibiq; modice strige-
bat. 7 vsq; ad tibias dependebat ad decorē
dum sacerdos nil operabatur. cum autem
sacrificabat. ne impediretur pendentes
super leuum humerū reflectebat. vnde et

forte diaconus quādoq; casulam plicantez
eidem humero superponit. Quarto simpli-
cem thiarum gestabat in capite a cidari pon-
tificiali plurimum differentem. Erat enī in mo-
dum parui calamati vel cassis modice me-
diatate verticis excedens. dicebatq; mane-
phei habens vittas q̄ innolute sep̄ius nec-
tebantur. ne facile haberet. habens desuper
aliud velamē byssinū. vsq; ad inferiora bar-
be descendēs. celans pillei ligaturas 7 totā
capitis supficiem. aptatūq; p̄fecte ne laborā-
te sacerdote rueret.

De pōtificialibus idumētis.

Capitulum. LXIII.

Super hec pro

p̄ijs q̄ttuor vestibus induebatur
arabarchus. quarū p̄ma tunica erat iac̄ti-
na podoris v̄l hypoditis dicta. id est. talaris
quā hebr̄eus mechir dic̄. Eratq; de duab;
incisionibus facta. cōsuta sup humeros. et
p̄ latera in modum dalmatice facta. mani-
cas eiusdem coloris habens assutas. capiti-
um habens nō ex trāsuerso super scapulas
sed in lōgum. sectionem habebat a pectore
vsq; ad medias scapulas. cui aperturę ne
an̄ 7 retro turpiter appareret. assuta erat vit-
ta. q̄ sup scapulas hincinde nastulis astrin-
gebat. Habebat aut̄. p̄ s̄imbrijs. lxxij. tintin-
nabula aurea quib; erāt imixte totidez na-
stuli q̄si mala punica ex iac̄cto 7 purpura 7
cocco bis tincto. ita vt post tintinabulū esset
malū ḡnatū q̄si in sc̄alari mō posita. vt au-
diret son^o cū sacerdos sol^o īgredere v̄l egre-
deret sac̄tuarīū. et nō
morere. Sup hāc tu-
nicā videt̄ isoephus
v̄lle accingi pontifi-
cem cingulo p̄dicto
quo alij sacerdotes
sup lineam tunicam
alij nōdū. ipsū accin-
gi dicūt. s̄ sup ephod
vt sup oīa indumēta
ad vltimū cingeretur
Fueruntq; qui dice-

Et si ad lr̄az veruz
nō fuit. q; moreret
sacerdos cum son^o
nō audiebat. tñ al-
legorice p̄ h̄ dafin
telligi q; nō debent
esse muti sacerdotes
q; debēt curā gerere
gregis sui. An̄ d̄z
Necanī nō latrati

Libri Exodi

rent duas conas habuisse pontifices. primam ad modum sacerdotum. secundam super ephod. quae duae tamen per unum habebantur idumeto. Secunda vestis erat ephod similis super humerale graeco et de predictis quattuor coloribus auroque contextus sine maniculis ad modum colobii. decedens usque ad renes. adeo ut supercigi posset superiore partem tunice iacinctine tegens. inferiore reliqua intacta. Oris vero laterum vincinis et anulis aureis iungebantur. apturam habens in pectore quadrata ad magnitudinem palmi. in qua logio inferebatur. in cuius parte superiori super utrumque humerum infibulati erant auro duo lapides onichini sardonice sicut in iosepho sicut in lxx. smaragdi in quibus erant sculpta. xij. nomina filiorum israel. puicilibus litteris lingua hebraea iuxta ordinem natiuitatis eorum. vij. nomina seniorum in humero dextero. minorum in sinistro ob recordationem filiorum israel. Habebat autem capitulum extrinseco super humeros fortibus lozis contextum. Quod legitur samueles et david induit ephod. aliud erat et proprie ephod dicebatur. et erat lineum istud vero mira pulchritudine primiculatum. Tertium erat ornamentum quod hebraeus essin. graeco logion. latino rationale dicitur. quadratum et duplex. ne pondere gemarum ruperet. mensuram palmi habens. sicut apturam super humeralis implere sufficiens. ex predictis quattuor coloribus contextum et auro. eodem scemate quod et super humerale. Erantque in eo. xij. lapides auro firmi inclusi per quattuor ordines trini in singulis. In primo ordine sardi. topazius. smaragdus. In secundo carbunculus. sapphyrus. iaspis. In tertio. liguri. achates. ametistus. In quarto. crisolitus. onichi-

Palmus. mi. quarta est mensura quae fit pugno extenso pollicere liquoris digitum applicat. retinet dimidium pedis id est lris et figuris quibusdam notis omnibus sunt characteres quaedam vulgo noti. quibus etiam laici in conputationibus dicuntur ut in digitis suis. vel puiciales lris dicuntur egyptiorum quos propter conbabitaciones eorum nouerant. Sed siue hoc siue alio modo intelligas. lingua hebraea erant scripta.

nus. et berillus. In quibus erant sculpta. xij. nomina filiorum israel iuxta ordinem natiuitatis suae singulis. ut gestaret sacerdos memoriale filijs israel et filiorum israel in humeris et pectore ob recordaciones triu quod per unum populus esset memor ipse vero duorum ut. sicut populus videns nomina patrum suorum satageret ne a virtute porum degeneraret. Sacerdos vero vitam fide patriarcharum meminisset imitari. Meminisset etiam populum ex his patribus ortum. sacrificijs et orationibus deo comedare. Appellabatur enim rationale iudicij. quod scripta erat in eo haec duo nomina. iudicium et veritas vel doctrina et veritas. Sane ubi nos habemus ponemus rationale iudicij. iudicium et veritatem. hebraeus habet purim et thumim. vnde et sortes in quibus iudicium veritatis inquiri solet purim dicitur. Tradunt autem in medio rationale fuisse lapidem quadratum magnitudine duorum. in quo sicut coloris mutatione pendebat. utrum deum placatum haberent an offensum. Iosephus dicit sardonice quod in dextro humero gerebatur. cum sacrificium pontificis deo placebat. tanto splendore micare. quod etiam percul positus radius eius appareret. egresurus vero ad plium si deus cum eis esset. tantus fulgor in lapidibus rationale apparebat. ut omni fieret multitudini manifestus. eorum auxilio deum adesse. et ob id rationale iudicij nuncupari. Asserit autem iosephus hunc sardonice et fulgorem sardonice et rationale cessasse annis ducetis antequam ipse scripsisset haec cum deus molestus ferret transgressiones legis. Erant etiam in quattuor summitatibus rationale quattuor anuli aurei. quorum duobus superioribus inserte erant duae cathenae aureae. sibi inuicem cohaerentes. id est obliquate ad modum. x. litterae sibi in medio coniunctae. Vel potius exprimit facturas cathenae in quibus maculae maculis cohererent. per quo hebraeus huius plexas opere pplexo. Iosephus dicit per fistulas venientes. quod caldeum sonat termina. tas. id est ad quantitatem spacij in quo pertendebatur factas. quae sursum ferebantur usque ad scapulas pontificis. super quas inferebantur

Ad huius cathenae similitudinem dicitur. m. stolam a collo ex utraque parte dependente obliquam in pectore. quod inde sic non fit.

duobus vncinis aureis sup humerali firmiter insertis. Duobus quoque annulis inferioribus assuetate erant duae vittae iacinctinae. quae circa latera ductae duobus annulis aureis inter scapulas insertebantur quae sibi utroque sardonice in ephod fixi stabant ut utraque ligatura ephod et logion sibi invicem firmiter cohererent. Super his dicitur in septibus cona ex quattuor coloribus et auro costata. ex utroque latere circumducta. et iterum revolutam ante pectus. in utraque summitate infra pendente. habentem ex aureis fistulis fimbrias miro decore compositas.

De mitra et thyara. Ca. LXV.

Utimur erat ca

pitis ornamentum. quod communi thyara vel mitra dici potest vel ifula. speciali vero cidaris. Eratque thyara ad modum praedictae facta. quae communis erat sacerdotibus. super quam costuta erat alia tota iacinctina. quae circumdabatur aureo circulo tribus ordinibus facto super quos ab occipite stabant flores aurei plantagini similes a tempore ad tempus. A fronte quoque super stabat flos aureus similis herbae. quam graeci insquamum dicunt. magnitudine digiti unius. In superiori planicie thyarae ex omni parte circumitu usque ad summitatem eius quae in acutissimum deficiebat cacumem. particulariter loca erant malagranata aurca. cum spinosis extremitatibus suis fabricata. Super frontem quoque pedebat lamina aurea. quae petalium dicitur ad modum lunae dimidiae facta. quae arcuationem sursum habens et in medio anulum aureum vncino aureo insertebatur. quae thyarae inserta erat. In qua sculptum erat aioth adonay. id est sanctum nomen domini. scilicet tetragrammaton. quod ineffabile dicitur. non quod dici non possit. sed quia rem ineffabilem significat quod his litteris scribitur. He. ioth. heth. vau. quae sonant principium vitae. passionis iste quod est per passionem huius quae praefigurat hic sacerdos reinitabit et recuperabit vitam in adam perditam. De quo cum moveretur pontifex. moveret et lamina sancta. sursum ligaba-

tur vitta iacinctina perspicua. celate vncinum et anulum quae circumducta capiti et ligata in occipite. dependentes summitates super humerum utrumque diffundebat.

De typo vestium. Ca. LXVI.

In vestibus or

natus pontifex imaginem totius orbis super se praeferebat. Feminalia enim et linea stricta. quae byssina erant terram figurabant. baltei vero quotquot erant circumvolutiones oceani. Quia quidam unum nica iacinctina aera quaedam plures essebant. ideo dicunt quot erant.

tonitruum. per mala granata corruscationes significabantur. Ephod vero sui veritate celum siderium. quod aureis coloribus intertextum erat. significat quod color vitalis penetrat uniuersa. Duo sardonices solem et lunam. vel duo emisperia. xii. gemmae pectorales. xii. signa in zodiaco. Pulchre quod in medio erat rationale appellabatur. Ratione enim cuncta sunt plena et terrena adherent caelestibus. imo ratio terrenorum et temporum caloris et frigoris. et duplex inter utraque temperies. de caeli cursu erratione descendit. Cydaris celum empyreum lamina superposita deum omnibus praesidentem.

De compositione altaris iensi et loco eius. Capitulum. LXVII.

Est vestium com

positionem locutus est dominus ad moysen de modo consecrationis aaron et filiorum eius. quod ad ipsam consecrationem distulimus. de altari aureo prosequentes. Factus enim erat hoc altare de lignis sethim. habens cubitum longitudinis. et alterum latitudinis id est quadratum. et duos cubitos in altitudine. Vestium quoque erat auro purissimo. cornua habens et craticulam auream et catenas et anulos et vectes aureos instar prioris. Utrum vero arulam haberet. an cineres exciperet terra. ambiguum est. Iosephus addidit quod per angulos singulos coronas. habebat

In haec litterae non respiciunt sua elementa in illo nomine sic tunc aliquando elementa cetera

Libri Exodi

ex auro purissimo. quod singulariter forte in ex
 odo dictum est. ita. facta
 celsus ei coronam au- **Quedam eminencia**
 rea per gyrum. Hoc al- **ad modum labij.**
 tare dicebat incensum vel
 thimiamatis. quod singulis diebus mane et ve-
 spere ad consumendum iuge sacrificium quod fi-
 ebat de duobus agnis. super illud thimiamata in-
 cendebatur sanctificatum domino. Fuerunt tamen qui
 dicerent. mane solum incensum. id est thymus superim-
 poni. vespere vero pro dignitate sacrificij vesp-
 tini thimiamata. Ceterum utrum hoc altare esset
 intra sancta sanctorum. an in sanctuario cum ca-
 delabro et mensa. sancti videntur dubitare
 Nec est putandum in dubium venisse quoniam esset in
 sanctuario. cum hebreus hoc dicat et iosephus
 plane. et prima positio tabernaculi facta a moy-
 se innuit. nisi quod paulus ad hebreos thuribu-
 lum ponit aureum intra sancta sanctorum so-
 lummodo. Potuit esse sane quod in templo ubi
 omnia ampliata fuerunt et multiplicata pre-
 ter altare aureum quod erat extra velum. ad quod
 bis in die necessarium
 erat ingredi. erat su-
 per additum thuribu-
 lum in aditu. in quo sum-
 mus sacerdos pru-
 nas et thimiamata que
 secum ferebat adoleret
 quando ad interiora con-
 tingebat ipsum pe-
 netrare.

Origenes in omelia
 de tabernaculo. Fuit
 preterea quedam vela-
 minibus distincta. que
 appellantur sancta et
 alia. nihilominus secun-
 do distincta velami-
 ne. que dicuntur sancta
 sanctorum. Collocatur
 intrinsecus arca. su-
 pra quam cherubin extensis alis sese inui-
 cem contingentibus statuuntur. ibique ex
 auro velut basis tabula quedam colloca-
 tur. que appellatur propiciatorium. sed ad
 altare aureum incensum. Preterea in exte-
 riore loco candelabrum ponitur aureum in par-
 te australi. ut respiciat ad aquilonem. in
 parte vero aquilonis mensa collocatur. et pro-
 positio panum super eam. nec non altare
 holocaustorum iuxta velamen interius po-
 nitur.

De compositione thimiamatis.
 Capitulum. LXVIII.

De compositione

vero thimiamatis sancti locutus est
 dominus ad moysen dicens. Sume tibi aroma-
 ta. stactem et onicha galbanum boni odoris et
 thymus lucidissimum. equalis ponderis erunt omnia
 et tenuissimum pulverem contundes ea. Onicha
 fertur esse ostrea pulchra. suave redolens ma-
 gnitudine humani unguis unde et onicha
 dicitur. quod onix grece unguis dicitur. Stactem
 gummi quod fluit de mitra quod et mitra dicitur
 Galbanum vero succus est ferule et nascitur in syria
 optimum. cartilagosum. sed et minus lignosum
 cuius odore fugant serpentes. Ferula que
 et feniculum in gargano nascitur. cuius succus vi-
 lior est. Thymus vero lucidissimum optimum. quod
 masculum dicitur. quod instar humani testiculi ro-
 tundum est. Dicitur etiam libanum a libano monte
 arabie in quo nascitur arbor thuris ad acerem quali-
 tatem proplexo et in torto vimine. Ex his quatuor
 fiebat pulvis thimiamatis sancti. probi-
 buitque dominus tales fieri compositionem in usus
 hominum. quod si quis simile faceret ut odore
 eius frueretur. periret de populis suis. Unde
 est quod in ecclesia non datur odor thuris bene-
 dicti sponso et sponsa. Unde etiam est quod obla-
 to thure benedicto super altare. si descendat
 thuribulum ad clericos in choro vel ad laicos
 aliud thymus sine benedictione ponendum est
 et hominibus offerendum.

De confectioe sancte unctionis.
 Capitulum. LXIX.

De quatuor etiam

sanctum de quatuor fiebat aroma-
 tibus. Aroma vero dicitur quod libet pigmentum
 quod odore suo aera inficit quasi aerioma. Su-
 mebantur quidem quingenti sicli virgultorum
 principum. id est principum mirre. Et est mirra arbor que
 grece smirna dicitur. v. cubitorum. que est in
 arabia cuius virgulta arabes exurunt ut me-
 lius pullulent. et fructificent. ex quorum nitore
 multos contraherent intollerabiles mor-
 bos. nisi fumos storacis occurrerent. Cinamo-
 mi. cc. l. sicli et calami totidem cassie vero. d. Et est
 cingamomum virgultum in die vel ethiopicis duorum